

กกต.

รายงาน ฉบับสมบูรณ์

โครงการจ้างที่ปรึกษา
เพื่อพัฒนาหลักสูตร
การอบรมบริหารจัดการ
เพื่อเตรียมความพร้อม
สำหรับบริการโทรทัศน์
ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชน

เสนอ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ

โดย

ศูนย์การศึกษาด้านการสื่อสารและ
การบริการครบวงจร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	๕
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์.....	๒
๑.๓ เป้าหมายของโครงการ.....	๒
๑.๔ ขอบเขตของโครงการ แนวทางการดำเนินงาน และกรอบการประเมินผล	๒
๑.๕ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๕
๑.๖ กรอบเวลาการดำเนินโครงการ	๕
๑.๗ คณะที่ปรึกษาและแผนผังบุคลากรโครงการ.....	๕
๑.๗.๑ ตำแหน่งของบุคลากรในโครงการ.....	๕
๑.๗.๒ รายชื่อบุคลากรในโครงการ.....	๖
๑.๗.๓ แผนผังบุคลากรโครงการ	๗
๑.๘ สิ่งที่จะต้องนำเสนอ (Deliverables).....	๘
๑.๘.๑ รายละเอียดการส่งมอบผลงาน.....	๘
๑.๘.๒ กำหนดการส่งมอบผลงาน.....	๙
๑.๙ แผนการดำเนินงาน.....	๑๐
๑.๙.๑ ตารางสรุปภาพรวมแผนการดำเนินงาน	๑๓
บทที่ ๒ วิธีการ และแนวทางดำเนินการ	๑๔
๒.๑ การออกแบบร่างโครงสร้างหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ.....	๑๔
๒.๒ การสำรวจความคิดเห็นต่อโครงร่างหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ	๑๗
๒.๓ การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis).....	๑๘
๒.๔ การสรุป วิเคราะห์ และนำเสนอหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ	๑๙

บทที่ ๓ แนวทางในการดำเนินงาน ๒๐

๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ๒๑

๓.๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๒๑

๓.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ๓๑

๓.๑.๓ การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล ๓๑

๓.๑.๔ กำหนดการเก็บข้อมูล ๓๒

๓.๒ การศึกษาสภาพตลาดในประเทศไทย ๓๓

๓.๓ การศึกษาข้อมูลการดำเนินธุรกิจ在不同ประเทศ ๓๓

๓.๔ การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ๓๓

บทที่ ๔ ผลการศึกษาการให้บริการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ๓๗

๔.๑ การศึกษาข้อมูลการดำเนินการให้บริการ在不同ประเทศ ๓๗

๔.๒ ทวีปอเมริกาเหนือ ๓๘

๔.๒.๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา ๓๘

๔.๓ ทวีปยุโรป ๔๐

๔.๓.๑ ประเทศอังกฤษ ๔๐

๔.๔ ทวีปเอเชีย ๔๓

๔.๔.๑ ประเทศอินโดนีเซีย ๔๓

๔.๔.๒ ประเทศญี่ปุ่น ๔๕

๔.๕ ทวีปออสเตรเลีย ๔๖

๔.๕.๑ ประเทศออสเตรเลีย ๔๖

๔.๖ รูปแบบการดำเนินธุรกิจของโทรทัศน์ชุมชน จากกรณีศึกษาประเทศต่าง ๆ จำนวน ๕ ประเทศ

..... ๔๙

บทที่ ๕ ผลการสำรวจข้อมูล ๕๐

๕.๑ ผลการเก็บข้อมูล ๕๐

๕.๑.๑ อายุของกลุ่มตัวอย่าง	๕๓
๕.๑.๒ เพศ.....	๕๓
๕.๑.๓ อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๔
๕.๑.๔ ลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน	๕๖
๕.๑.๕ งานและภารกิจหลักของหน่วยงานหรือองค์กร	๕๗
๕.๑.๖ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์หรือไม่	๕๙
๕.๑.๗ ระดับความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๖๑
๕.๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๖๒
๕.๑.๙ ความคาดหวังที่จะได้รับจากการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน	๖๓
๕.๑.๑๐ ความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน	๖๕
๕.๑.๑๑ ประเภทของรายการ	๖๗
๕.๑.๑๒ ด้านหลักสูตรสำหรับอบรม.....	๖๙
๕.๒ ร่างเนื้อหาหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๗๖
๕.๒.๑ Financial and Accounting	๗๖
๕.๒.๒ Managerial Management in Broadcasting Business	๗๖
๕.๒.๓ Laws and Regulations	๗๘
๕.๒.๔ New Media and Convergence of Technology	๘๐
๕.๒.๕ Business Ethics.....	๘๑
บทที่ ๖ ผลการประชุมกลุ่มย่อย.....	๘๓
๖.๑ การดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย	๘๓
๖.๒ ลักษณะของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย	๘๔

๖.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็นของการประชุมกลุ่มย่อย	๘๗
๖.๓.๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	๙๑
๖.๓.๒ ภาคใต้.....	๙๗
๖.๓.๓ ภาคเหนือ	๑๐๒
๖.๓.๔ ภาคกลาง.....	๑๐๘
๖.๔ ความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อหลักสูตร	๑๑๒
๖.๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตร.....	๑๑๓
บทที่ ๗ คำโครงสร้างหลักสูตร	๑๑๕
๗.๑ หลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๑๑๗
๗.๑.๑ Financial and Accounting	๑๑๘
๗.๑.๒ Managerial Management in Broadcasting Business	๑๑๘
๗.๑.๓ Laws and Regulations	๑๒๐
๗.๑.๔ New Media and Convergence of Technology	๑๒๒
๗.๑.๕ Business Ethics.....	๑๒๔
๗.๒ การประเมินหลักสูตร.....	๑๒๖
๗.๓ การประเมินผู้เข้ารับการอบรม.....	๑๒๖

บทสรุปผู้บริหาร

บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน เป็นบริการโทรทัศน์ประเภทหนึ่งซึ่งเปิดโอกาสให้องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร นิติบุคคลที่ไม่แสวงหากำไรหรือกลุ่มบุคคล ได้กำหนดให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ของชุมชน ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์พ.ศ. ๒๕๕๕ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน แต่เนื่องจากการเปิดโอกาสให้กับประชาชนที่มีความสนใจ และมีคุณสมบัติตามประกาศ กสทช. ดังกล่าว การให้ความรู้และสร้างความตระหนักต่อการให้บริการโทรทัศน์ดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้สนใจให้บริการมีความสนใจและมีความพร้อมการดำเนินกิจการมากขึ้น และมีความสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างยั่งยืน

เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มีความสนใจเข้ามาขอให้บริการโทรทัศน์ดิจิทัลประเภทชุมชน การพัฒนาหลักสูตร จึงจำเป็นต้องสอบถามความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปต่อหลักสูตรโดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมที่สำคัญ ๒ รูปแบบคือ ๑) การสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณ และ ๒) การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อสอบถามความเห็นในเชิงลึก ซึ่งผลการศึกษาทั้ง ๒ กลุ่มพบว่า หลักสูตรที่นำเสนอมีเนื้อหาส่วนใหญ่ครอบคลุมสาระสำคัญ อย่างไรก็ตามเนื้อหาในส่วนของการส่งเสริมการมีเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของชุมชน

ซึ่งจากข้อมูลที่ได้จึงมีการปรับปรุงหลักสูตรตามความเห็นในด้านต่าง ๆ และสรุปเป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม ๕ วัน และดูงานอีก ๑ วัน ดังรายละเอียดในรายงาน

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๒๗ (๑๓) กำหนดให้คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการ และคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวและเสรีภาพของบุคคลในการสื่อสารถึงกันโดยทางโทรคมนาคมและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม นอกจากนี้มาตรา ๔๙ ในการกำกับการประกอบกิจการกำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการระยะห้าปี โดยในแผนดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่และอย่างน้อยต้องมีแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบกิจการ แนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการ โดยในส่วนกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะและไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ

เพื่อให้บรรลุแผนยุทธศาสตร์ที่ ๕.๑ ยุทธศาสตร์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ที่กำหนดหลักเกณฑ์การใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน กสทช. จึงได้กำหนดกรอบนโยบาย แนวทางในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ในเบื้องต้นได้กำหนดช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนไว้ ๑๒ ช่องในแต่ละเขตบริการ ทั้งนี้เป็นที่คาดว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคม เกิดการพัฒนาในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์ มีเสียงในสังคมมากขึ้น ส่งผลให้คนกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นของการรับข่าวสาร เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ การเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่สนใจประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมุ่งเน้นให้ความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนารูปแบบรายการการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน รวมทั้งเผยแพร่แนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน รวมถึงกรอบนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่มีความประสงค์ประกอบกิจการในด้านนี้ได้มีความรู้พื้นฐานในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

รวมถึงต้องอาศัยการพัฒนาศักยภาพ ประสบการณ์ และความรู้พื้นฐานในด้านต่าง ๆ อาทิ เทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย การเงิน การบริหารองค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินการโทรทัศน์ดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนอย่างแท้จริง อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและประเทศชาติในด้านต่าง ๆ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมของหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสำรวจความต้องการ และความพร้อมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย
- ๒) พัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย

๑.๓ เป้าหมายของโครงการ

- ๑) หลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

๑.๔ ขอบเขตของโครงการ แนวทางการดำเนินงาน และกรอบการประเมินผล

โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน เป็นหนึ่งในสามประเภทของกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางการส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีตามหลักสากล ที่ต้องคำนึงถึงการใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหาผลกำไรเชิงธุรกิจโดยมุ่งเน้นที่การให้บริการแก่ชุมชน โดยกำหนดให้มีการกำหนดช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน ๑๒ ช่องในแต่ละเขตบริการ บริการโทรทัศน์ดิจิทัลประเภทนี้จึงเป็นบริการที่มุ่งเน้นผลกระทบในเชิงสังคม มากกว่าผลในเชิงเศรษฐกิจ รูปแบบโครงสร้างองค์กรจึงเป็นไปในลักษณะการไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit Organization) มากกว่าผู้ประกอบการประเภทธุรกิจ ดังนั้นการดำเนินงานในกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลลักษณะนี้จึงต้องตระหนักถึงผลกำไรในเชิงสังคมอย่างมาก การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการขององค์กรที่ให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้ประสงค์ที่จะดำเนินการมีความพร้อมและเข้าใจในวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑) ศึกษา และรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาที่ดี (Best Practice) การให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ คุณสมบัติสำคัญหลักของหน่วยงานที่ดำเนินกิจการ ประเภทนี้ และเป็นข้อมูลตั้งต้นในการพัฒนาร่างโครงสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยหลักสูตรที่ได้ควรเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ การเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน และเป็นการให้บริการสาธารณะเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เท่าเทียมกันของผู้บริโภค โดยลักษณะการให้บริการของผู้ประกอบการจะต้องไม่เป็นไปเพื่อแสวงหาผลกำไร (Non-profit Organization) แต่ในขณะเดียวกันต้องสามารถดำเนินการได้ในระยะยาวอย่างยั่งยืน (Sustainable) ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคม และชุมชน ดังนั้นรูปแบบการดำเนินกิจการ การกำหนดแผนธุรกิจ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการ จึงต้องมีความพร้อมเนื่องจากการดำเนินการที่ต้องอาศัยความเข้าใจในมุมมองการประกอบการที่ไม่แสวงหาผลกำไร สามารถเข้ากันได้ และสนับสนุนวิถีชุมชน เท่าทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและรักษาสีงแวดล้อม

๒) พัฒนาแบบสอบถามเพื่อใช้สำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อร่างโครงสร้างหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน และนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบที่เหมาะสมของหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน การสำรวจจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยมุ่งเน้นที่การสุ่มตัวอย่างเพื่อให้เป็น Good Representative ของขอบเขตจำนวนประชากรในงานวิจัยนี้ โดยจะต้องกำหนดกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ก่อนจะระบุกลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างหรือวิธีสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) จะใช้ทฤษฎีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Theory) เป็นกรอบอ้างอิง (Reference Framework) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมีความน่าเชื่อถือ ไม่เอนเอียงและครอบคลุมลักษณะประชากรทั้งหมด ข้อมูลที่ได้จะถูกกลั่นกรอง และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ แปล และรายงานผลในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

๓) สรุปประมวลผลที่ได้จากการ ศึกษา วิเคราะห์ และผลการสำรวจจากแบบสอบถามที่ทำการสุ่มตัวอย่างในข้อ ๒) ประกอบด้วย

๓.๑) รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย

๓.๒) เนื้อหาวิชาการในหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย

๓.๓) อุปสรรคปัญหา ปัจจัยต่าง ๆ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย และจัดทำเป็นโครงร่าง

หลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

๔) จัดการประชุมย่อยเกี่ยวกับเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในกลุ่มเป้าหมาย ที่อย่างน้อยประกอบไปด้วย หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมหรือสนใจในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ในพื้นที่จังหวัดที่มีการกำหนดความเหมาะสมและได้รับความเห็นชอบโดยสำนักงาน กสทช. จำนวน ๔ ครั้ง จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมย่อยไม่น้อยกว่า ๕๐ คนต่อครั้ง หรือรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน

๕) สรุปผลการประเมินในการประชุมย่อยเกี่ยวกับเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

๑.๕ ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๑) หลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

๑.๖ กรอบเวลาการดำเนินโครงการ

รวมระยะเวลา ๑๘๐ วันนับตั้งแต่วันลงนามในสัญญา

๑.๗ คณะที่ปรึกษาและแผนผังบุคลากรโครงการ

เพื่อให้โครงการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บุคลากรในการดำเนินการในโครงการ สามารถจัดแบ่งเป็นโครงสร้าง เพื่อรองรับการประสานงานในแต่ละภาระหน้าที่ ดังนี้

๑.๗.๑ ตำแหน่งของบุคลากรในโครงการ

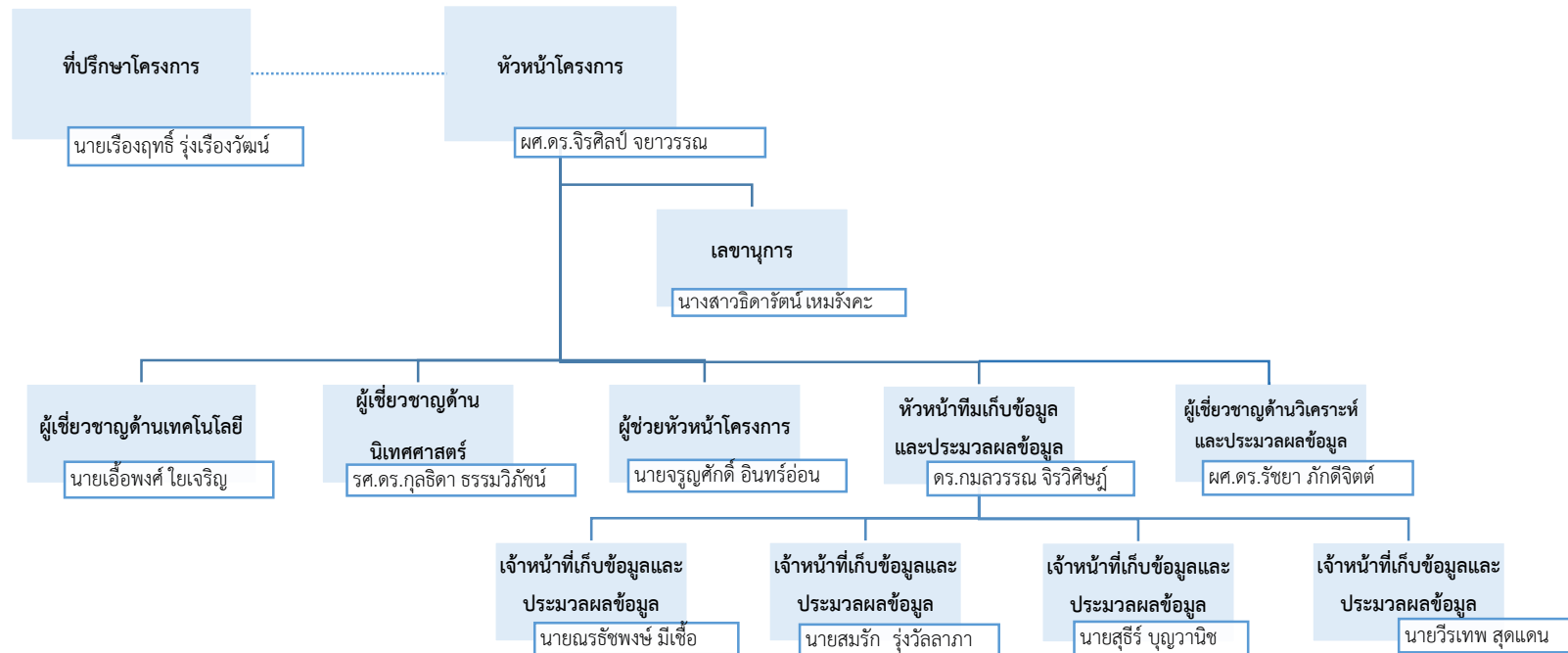
- หัวหน้าโครงการ มีหน้าที่ดำเนินโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
- ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี มีหน้าที่ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินงานขององค์กร และบริบทด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นในเชิงเทคโนโลยี
- ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์ มีหน้าที่ดำเนินการวิเคราะห์ผล จากข้อมูลขององค์กร และบริบทจากศาสตร์แขนงอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นในเชิงนิเทศศาสตร์

- **ผู้ช่วยโครงการ** ดำเนินกิจกรรมของโครงการ วางแผน และควบคุมการดำเนินงานของโครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
- **หัวหน้าทีมเก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล** มีหน้าที่ดำเนินการวางแผน เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ประเมินผลข้อมูล และดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายของโครงการ
- **เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล** มีหน้าที่ดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูล วิเคราะห์ระบบงาน และดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายของโครงการ

๑.๗.๒ รายชื่อบุคลากรในโครงการ

รายชื่อบุคลากร	ตำแหน่งหน้าที่ในโครงการ
ผศ.ดร.จิรศิลป์ จยววรรณ	หัวหน้าโครงการ
นายเรืองฤทธิ์ รุ่งเรืองวัฒน์	ที่ปรึกษาโครงการ
นายเอื้อพงศ์ ไยเจริญ	ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี
รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านนิเทศศาสตร์
นายจรรยาศักดิ์ อินทร์อ่อน	ผู้ช่วยหัวหน้าโครงการ
นางสาวธิดารัตน์ เหมรังคะ	เลขานุการโครงการ
ดร.กมลวรรณ จิรวิศิษฐ์	หัวหน้าทีมเก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล
ผศ.ดร.รัชยา ภักดีจิตต์	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล
นายสุธีร์ บุญวานิช	เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล
นายณรัชพงษ์ มีเชื้อ	เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล
นายสมรัก รุ่งวัลลาภา	เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล
นายวีรเทพ สุดแดน	เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล และประมวลผลข้อมูล

๑.๗.๓ แผนผังบุคลากรโครงการ

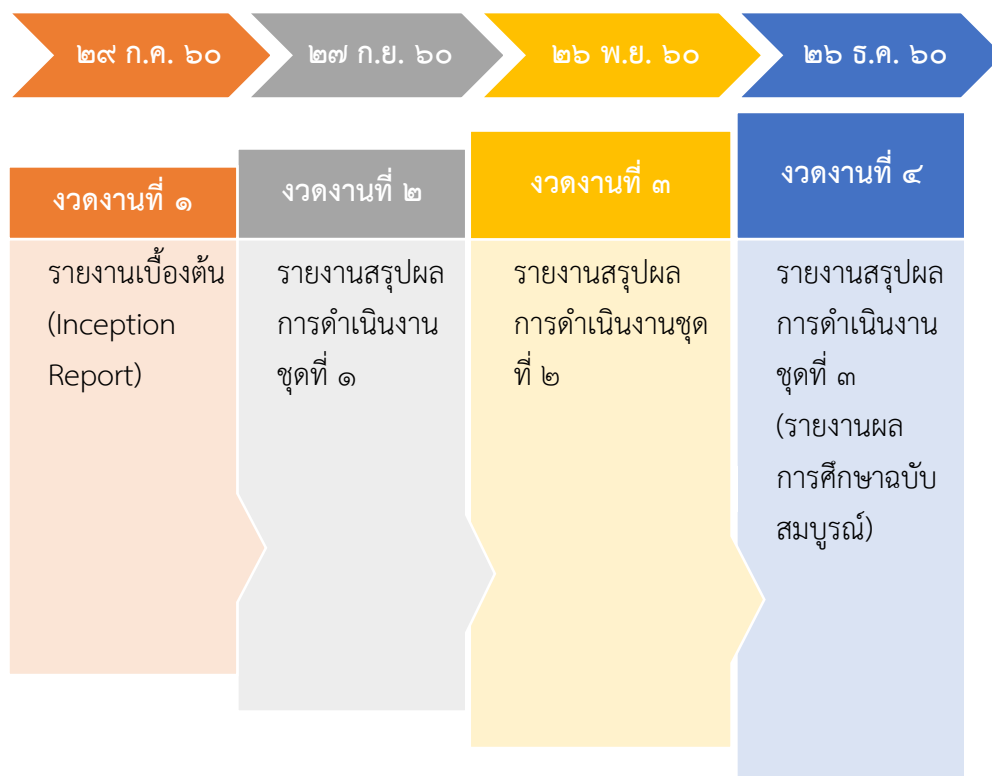
๑.๘ สิ่งที่จะต้องนำเสนอ (Deliverables)

๑.๘.๑ รายละเอียดการส่งมอบผลงาน

งวดงาน	วันที่ครบกำหนดส่งงาน	ผลงานที่ต้องส่งมอบ
๑	ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญาจ้าง	รายงานเบื้องต้น (Inception Report) โดยเสนอในรูปแบบเอกสารจำนวน ๕ ฉบับ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ๕ ชุด และแสดงรายละเอียดในการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดไม่น้อยกว่าดังต่อไปนี้ - แผนการดำเนินงาน - กำหนดการดำเนินงานตรงตามกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ - ผู้รับผิดชอบโครงการ - วิธีการดำเนินงาน วิธีการสุ่มตัวอย่าง และการจัดเก็บข้อมูล - รวบรวมและจัดทำข้อมูลแบ่งรายละเอียดตามกลุ่มเป้าหมายในแต่ละภาค
๒	ภายใน ๙๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญาจ้าง	รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ชุดที่ ๑ ประกอบด้วยผลการสำรวจโดยสุ่มตัวอย่างจากตัวแทนหลากหลายพื้นที่ ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ อย่างน้อยประกอบไปด้วย หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมหรือสนใจในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๘๐๐ ชุด และนำมาสรุปจัดทำเป็นเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยเสนอในรูปแบบเอกสารจำนวน ๕ ฉบับ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ๕ ชุด โดยรายละเอียดครอบคลุมตามข้อ ๔.๑ และข้อ ๔.๒
๓	ภายใน ๑๕๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญาจ้าง	รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ชุดที่ ๒ ประกอบด้วยผลการดำเนินการจัดประชุมย่อยและสรุปผลการประเมินจากการประชุมย่อยเกี่ยวกับเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๕ ชุด และแบบรูปเล่ม

งวดงาน	วันที่ครบกำหนดส่งงาน	ผลงานที่ต้องส่งมอบ
		จำนวน ๕ ฉบับ ให้กับสำนักงาน กสทช. โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงาน กสทช.
๔	ภายใน ๑๘๐ วัน นับจากวันลงนามในสัญญาจ้าง	รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ชุดที่ ๓ ประกอบด้วย รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ์และหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๕ ชุด และแบบรูปเล่มจำนวน ๕ ฉบับ ให้กับสำนักงาน กสทช. โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงาน กสทช.

๑.๘.๒ กำหนดการส่งมอบผลงาน

๑.๙ แผนการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑-๑ ตารางแสดงระยะเวลาดำเนินโครงการ

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ					
	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน	ตุลาคม	พฤศจิกายน	ธันวาคม
กิจกรรมที่ ๑	←→					
กิจกรรมที่ ๒		←→				
กิจกรรมที่ ๓			←→			
กิจกรรมที่ ๔						←→

ตารางที่ ๑-๒ ตารางแสดงกิจกรรมหลักของโครงการ

กิจกรรมหลัก	รายละเอียดของงาน
กิจกรรม ๑ วิเคราะห์วางแผนการดำเนินงานโครงการโดยละเอียด พร้อมนำเสนอแผนการดำเนินงาน กำหนดการ วิธีการดำเนินงาน และการดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมจัดทำรายงานผลการศึกษารายงาน (Inception Report)	- เตรียมความพร้อม และจัดประชุมคณะทำงานวางแผนกิจกรรมโดยละเอียด - จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการเพื่อชี้แจงข้อมูลภาพรวมของโครงการ - จัดทำแผนดำเนินงานโดยละเอียด พร้อมจัดทำกำหนดการเก็บข้อมูล การสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย พร้อมจัดทำกำหนดการประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) - วิธีการดำเนินงาน วิธีการสุ่มตัวอย่าง และการจัดเก็บข้อมูล - รวบรวมและจัดทำข้อมูลแบ่งรายละเอียดตามกลุ่มเป้าหมายในแต่ละภาค - ส่งรายงานผลการศึกษารายงาน (Inception Report)

กิจกรรมหลัก	รายละเอียดของงาน
กิจกรรม ๒ ดำเนินการเก็บข้อมูลตามภูมิภาคต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๘๐๐ กลุ่มตัวอย่างใน ๕ ภูมิภาค และสรุปรวมเป็นรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๑	- ศึกษาข้อมูลกรณีศึกษาการดำเนินกิจกรรม / ธุรกิจในประเทศ - ศึกษาข้อมูลสภาพตลาดภายในประเทศ - ศึกษาข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้องในด้านกฎหมาย เทคโนโลยี และนิเทศศาสตร์ - พัฒนาแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล - ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย - ประมวลผล และสรุปผลการเก็บข้อมูล - วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาการให้บริการ Local TV ในต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบ/รูปแบบการให้บริการที่อาจเป็นไปได้สำหรับในประเทศไทย - จัดทำร่างเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน - ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อรายงานผลการดำเนินโครงการ - ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๑
กิจกรรม ๓ นำเสนอเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่ได้จากการสำรวจข้อมูลไปเสนอในการประชุมกลุ่มย่อยใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ สรุปผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๒	- จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ๔ ภาค - วิเคราะห์ผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ทั้ง ๔ ภาค - สรุปผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ทั้ง ๔ ภาค - จัดทำเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน - ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อสรุปแนวทางการจัดทำหลักสูตรฯ - ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๒

กิจกรรมหลัก	รายละเอียดของงาน
กิจกรรม ๔ นำเสนอหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานชุดที่ ๓	• สรุปรายงาน และจัดทำหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ฉบับสมบูรณ์ • ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการ • ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๓

๑.๙.๑ ตารางสรุปภาพรวมแผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	พ.ศ. ๒๕๖๐					
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑. วิเคราะห์วางแผนดำเนินงานโดยละเอียด พร้อมจัดทำรายงานผลการศึกษารายงานขั้นต้น (Inception report)	↔					
๑.๑ เตรียมความพร้อม และจัดประชุมคณะทำงานวางแผนกิจกรรมโดยละเอียด	●					
๑.๒ จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงข้อมูลภาพรวมการปฏิบัติงาน	●					
๑.๓ จัดทำแผนดำเนินงานโดยละเอียด พร้อมจัดทำกำหนดการเก็บข้อมูล และการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย	●					
๑.๔ จัดทำแผนดำเนินงานโดยละเอียด พร้อมจัดทำกำหนดการประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group)	●					
๑.๕ วิธีการดำเนินงาน วิธีการสุ่มตัวอย่าง และการจัดเก็บข้อมูล	●					
๑.๖ รวบรวมและจัดทำข้อมูลแบ่งรายละเอียดตามกลุ่มเป้าหมายในแต่ละภาค	●					
๑.๗ ส่งรายงานผลการศึกษารายงานขั้นต้น (Inception Report)	★	๒๙ ก.ค. ๖๐				
๒. พิจารณาศึกษาข้อมูล และดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๑	↔					
๒.๑ ศึกษาข้อมูลกรณีศึกษาการดำเนินกิจกรรม / ธุรกิจต่างประเทศ	●	●				
๒.๒ ศึกษาข้อมูลสภาพตลาดภายในประเทศ	●	●				
๒.๓ ศึกษาข้อมูลบริบทที่เกี่ยวข้องในด้านกฎหมาย เทคโนโลยี และนิเทศศาสตร์	●	●				
๒.๔ จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล	●	●				
๒.๕ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มผู้ให้บริการภายในประเทศ)		●	●			
๒.๖ ประมวลผลข้อมูล และสรุปผลการเก็บข้อมูล			●	●		
๒.๗ วิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในต่างประเทศ เพื่อกำหนดกรอบ/รูปแบบการให้บริการที่อาจเป็นไปได้สำหรับในประเทศไทย		●	●			
๒.๘ สรุปจัดทำเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน				●	●	
๒.๙ ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อรายงานผลการดำเนินโครงการ			●			
๒.๑๐ ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๑			★	๒๗ ก.ย. ๖๐		
๓. วิเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๒	↔					
๓.๑ จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ๔ ภาค			●	●		
๓.๒ วิเคราะห์ผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ทั้ง ๔ ภาค			●	●		
๓.๓ สรุปผลการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ทั้ง ๔ ภาค				●	●	
๓.๔ สรุปจัดทำเป็นเค้าโครงหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน				●	●	
๓.๕ ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อสรุปแนวทางการจัดทำหลักสูตร				●	●	
๓.๖ ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๒				๒๖ พ.ย. ๖๐	★	
๔. สรุปผล และจัดทำหลักสูตร พร้อมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๓						↔
๔.๑ สรุปข้อมูลการเก็บข้อมูล การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) โดยประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อความเห็นพ้องร่วมกันในข้อสรุป					●	●
๔.๒ สรุปข้อมูล และจัดทำหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ฉบับสมบูรณ์						●
๔.๓ ประชุมร่วมกับคณะทำงานของสำนักงาน กสทช. เพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการ						●
๔.๔ ส่งรายงานสรุปผลการดำเนินงานชุดที่ ๓					๒๖ ธ.ค. ๖๐	★
ความหมายสัญลักษณ์:	●	●	ประชุม / ดำเนินการ	★	ส่งรายงาน	

บทที่ ๒ วิธีการ และแนวทางดำเนินการ

การดำเนินโครงการเป็นที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อนำมาประมวลผล และนำมาใช้เป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตร

สำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนมีการให้บริการในหลาย ประเทศมีทั้งประเทศที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จและได้รับการตอบรับที่ดี แต่ในบางประเทศอาจจะไม่ได้รับความนิยมในการรับชมเท่าที่ควร ดังนั้นการศึกษากกรณีศึกษาในต่างประเทศจะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาเบื้องต้นในการดำเนินการ และกรณีศึกษาที่ดี (Best Practice) ของการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในต่างประเทศจะทำให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติที่ดีของการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

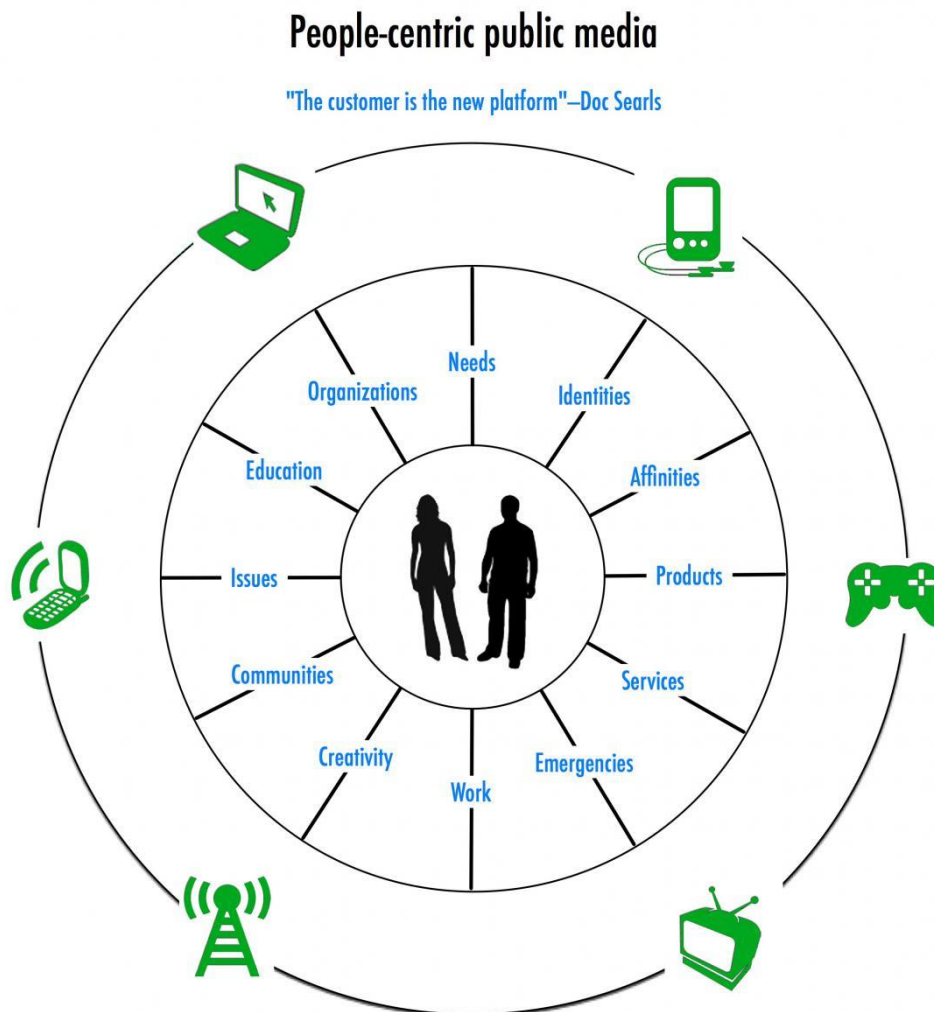
อย่างไรก็ตามเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจำเป็นต้องพิจารณาและวิเคราะห์ความสอดคล้องต่อการดำเนินกิจการในประเทศไทย รวมถึงบริบททางด้านกฎหมาย ตลอดจนกฎระเบียบในการกำกับดูแลกิจการฯ โดยมีการดำเนินการจัดทำแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ก่อนจัดการประชุมย่อย (Focused Group) เพื่อเตรียมความพร้อมและสรุปเป็นหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามหลักมาตรฐานของการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ๓ ส่วนหลักที่ควรดำเนินการไล่เรียงลำดับกันดังนี้

๒.๑ การออกแบบร่างโครงสร้างหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ

เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน การออกแบบร่างหลักสูตรนี้จะดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ สำหรับในกรณีนี้ การประกอบกิจการบริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน อาจยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย การออกแบบหลักสูตรในโครงการนี้จึงอาศัยผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญประกอบด้วย วิศวกรรมศาสตร์ นิเทศศาสตร์/สื่อสารมวลชน กฎหมาย และการจัดการยุคใหม่ โดยมีการนำเอากรณีศึกษาจากต่างประเทศมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาร่างหลักสูตร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยร่างหลักสูตรนี้ควรผ่านการให้ความเห็นของสำนักงาน กสทช. ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญของการร่างหลักสูตร

กรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตร ได้พิจารณาจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงโดยมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อบริบทในการให้บริการในกิจการโทรทัศน์ในอนาคต นั่นคือการให้บริการโทรทัศน์จะมี

ลักษณะการให้บริการแบบ Multiplatform มากขึ้น และ Platform หนึ่งๆ ที่เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบันคือผู้ใช้บริการ (Customer) โดยผู้ใช้บริการถือได้ว่าเป็น Platform หนึ่งที่สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ กระจายออกไปได้ง่าย¹ (รายละเอียดตามภาพที่ ๒-๑) ทั้งนี้มีผลมาจากการหลอมรวมทางเทคโนโลยี (Convergence of Technology) ที่ช่วยให้สามารถส่งข้อมูลออกไปในวงกว้างและส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมาก เทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการนั้นได้คือ การเข้ามาของ Social Media ต่าง ๆ เช่น Facebook Live หรือ Youtube เป็นต้น

รูปที่ ๒-๑ แสดงช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน

¹ Jessica Clark and Pat Aufderheide, Public Media 2.0: Dynamic, Engaged Publics, 2009

จากข้อกำหนดเบื้องต้นสามารถพิจารณาได้ว่าผู้ที่ประกอบกิจการประเภทนี้จำเป็นต้องมีความรู้ที่หลากหลายทั้งในเชิง การจัดการ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย เทคโนโลยี นิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ตลอดจน ด้านสังคม และการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถแบ่งหมวดหมู่เนื้อหาวิชาได้เป็น ๕ กลุ่มดังนี้

๑) Financial and Accounting ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาดังนี้

- ๑.๑) Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization
- ๑.๒) Fundraising & Revenue Generation

๒) Managerial Management in Broadcasting Business ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาดังนี้

- ๒.๑) Digital Marketing
- ๒.๒) Business Plan Development
- ๒.๓) Strategic Planning
- ๒.๔) Nonprofit Leaderships
- ๒.๕) Negotiation and Engagement
- ๒.๖) Human Resource Management
- ๒.๗) Corporate Governance

๓) Laws and Regulations ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาดังนี้

- ๒.๑) Business Organization Law
- ๒.๒) E-commerce & Social Media Law
- ๒.๓) Competition Law
- ๒.๔) Intellectual property Law
- ๒.๕) Criminal Law
- ๒.๖) Computer/ Cyber Crime Regulation
- ๒.๗) Broadcasting Content Regulation
- ๒.๘) Administrative Law

๔) New Media and Convergence of Technology ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาดังนี้

- ๔.๑) Digital Economy Management

๔.๒) Digital Broadcasting & Community Television

๔.๓) Broadcasting Principles in Digital Era

๔.๔) Green Technology

๕) Business Ethics

๕.๑) Ethics of Mass Media

๕.๒) Professionalism in Mass Media Sector

๕.๓) Mass Media and Social Responsibility

๕.๔) Mass Media Ethics : Issues and Cases

๒.๒ การสำรวจความคิดเห็นต่อโครงสร้างหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ

เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสำรวจจะทำการสุ่มตัวอย่างโดยมุ่งเน้นที่การสุ่มตัวอย่างเพื่อให้เป็น Good Representatives ของขอบเขตจำนวนประชากรในงานวิจัยนี้ โดยคาดว่าจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Sampling และแบบ Purposive Sampling เพื่อคัดเลือกตัวแทนที่ดี ดังนี้

๑) ประชากร (Population) หมายถึงประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หรือกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมหรือสนใจในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และตอนพิเศษ โดยจะมีการพิจารณาสถานีหลักของการให้บริการจำนวนทั้งหมด ๓๙ สถานี รวมถึงประชาชนที่ใช้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในพื้นที่นั้น ๆ

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Samplings) กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และร้อยละของจำนวนประชากรในแต่ละภูมิภาค กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง และการกำหนดร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บในแต่ละภูมิภาคมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา และกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมหรือสนใจในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน สุ่มตัวอย่างร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเก็บแบบสอบถามทั้งหมด

กลุ่มที่ ๒ ประชาชนทั่วไป สุ่มตัวอย่างร้อยละ ๒๐ ของจำนวนเก็บแบบสอบถามทั้งหมด

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดพื้นที่ ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และตอนพิเศษ ตามข้อมูลกรมการปกครอง โดยใช้หลักพิจารณาร่วมกันประกอบด้วยข้อมูลทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ตั้ง สถานีโครงข่ายส่งสัญญาณหลักในระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ข้อมูลรายได้ต่อครัวเรือนรายจังหวัด และรายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) โดยแนวทางการกำหนดพื้นที่เก็บข้อมูลจะพิจารณาพื้นที่ย่อยในระดับอำเภอของจังหวัดเป้าหมาย และพื้นที่บริเวณใกล้เคียง สำหรับพื้นที่ในการดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อร่างโครงสร้างหลักสูตรฯ

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละภูมิภาค โดยนำจำนวนประชากรของภูมิกษณนั้นหารด้วยจำนวนประชากรรวมทั้งหมด แล้วคูณด้วย ๑๐๐ ซึ่งก็คือร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บทั้งหมดคำนวณจากสูตร Yamane ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งนี้การคำนวณตามสูตรข้างต้นที่ระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๒ ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องดำเนินการเก็บข้อมูล แต่ทั้งนี้จะไม่ต่ำกว่า ๒,๘๐๐ ชุด เมื่อนำเอาร้อยละที่จะเก็บในแต่ละภูมิภาคไปคูณกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่จะเก็บก็จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่วางแผนจะเก็บในแต่ละภูมิภาค

๒.๓ การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

หลักการโดยทั่วไปของการวิเคราะห์ช่องว่าง หรือการทำ Gap Analysis เป็นการเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมในการดำเนินงาน กระบวนการ ประสิทธิภาพ ผลงาน และการปฏิบัติต่าง ๆ ในปัจจุบัน กับเป้าหมายที่ต้องการ กับสิ่งที่ควรกระทำหรือสิ่งที่ควรจะเป็น เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ ความเหลื่อมล้ำ ความแตกต่าง หรือช่องว่าง (Gap) อันจะนำไปแนวทาง หรือแผนในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข ที่มีประสิทธิภาพ และตรงเป้าหมายที่ต้องการ

๒.๔ การสรุป วิเคราะห์ และนำเสนอหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการ

เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน การดำเนินโครงการในส่วนนี้จะดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในแต่ละภูมิภาค (ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตามข้อมูลกรมการปกครอง) เพื่อนำข้อเสนอแนะเหล่านี้มาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ ใกล้เคียงกับความต้องการของกลุ่มที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด

สำหรับพื้นที่ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง ๔ ภูมิภาค มีรายละเอียดดังนี้

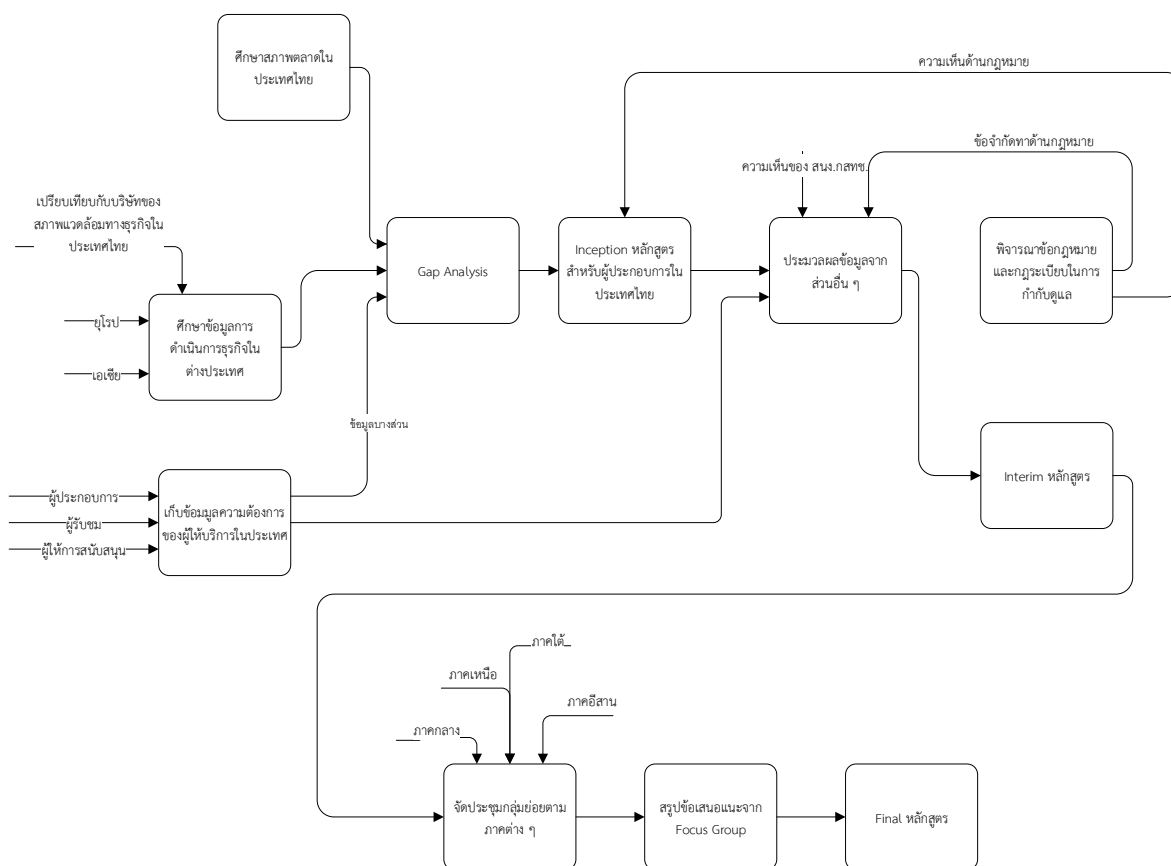
- ภาคเหนือ จัดที่ จังหวัดเชียงใหม่
- ภาคใต้ จัดที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่ จังหวัดขอนแก่น และ
- ภาคกลาง จัดที่ กรุงเทพมหานคร

บทที่ ๓ แนวทางในการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จำเป็นต้องทราบถึงข้อมูลสำคัญหลายประการ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ผล ดังนั้นกิจกรรมของโครงการประกอบด้วยกิจกรรมหลักที่สำคัญดังนี้

- การศึกษาข้อมูลการดำเนินธุรกิจในประเทศ
- การศึกษาสภาพตลาดภายในประเทศ
- การวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)
- การประมวลผลข้อมูลจากส่วนอื่น ๆ เช่น การเก็บข้อมูลความต้องการของผู้ให้บริการภายในประเทศ ความคิดเห็นทางด้านกฎหมาย และ ความคิดเห็นจาก สำนักงาน กสทช. เป็นต้น
- การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group)
- การจัดทำหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน เป็นต้น

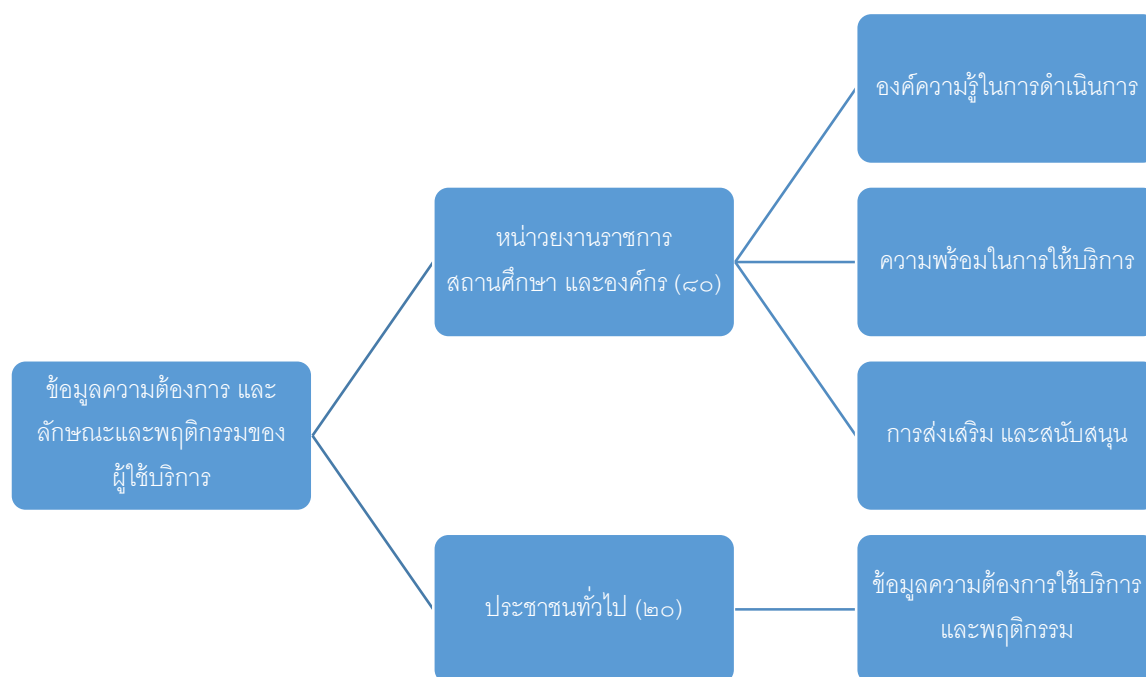
กิจกรรมหลักของโครงการ ดังแสดงในรูปที่ ๓-๑

รูปที่ ๓-๑ กรอบแนวคิดการดำเนินโครงการ

๓.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์ สรุปผลเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยจัดเก็บข้อมูลตามประเภทของกลุ่มเป้าหมายโดยมีแนวทางการเก็บข้อมูลแสดงได้ตามรูปที่ ๓-๒ มีรายละเอียดดังนี้

รูปที่ ๓-๒ แสดงแนวทางการเก็บข้อมูล

๓.๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนทั่วไป คือประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้บริการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งมีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และตอนพิเศษ เหตุผลที่เลือกผู้ให้บริการที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปเพราะผู้ให้บริการกลุ่มนี้มีการเติบโตทางวุฒิภาวะ สามารถคิด และใช้เหตุผลตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้จำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ใน ๕ ภูมิภาคดังกล่าวของสำนักกลางทะเบียนราษฎร แทนจำนวนประชากรที่จะศึกษาในงานนี้ เพื่อใช้คำนวณร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละภูมิภาค จากฐานข้อมูลปี ๒๕๕๘ ประชากรกลุ่มนี้มีประมาณ ๕๔,๑๗๑,๗๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒ ของประชากรไทยทั้งหมด ๖๕,๗๒๙,๐๙๘ คน ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓-๑

ตารางที่ ๓-๑ แสดงจำนวนประชากร และรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน แยกเป็นรายจังหวัดและภูมิภาค

ภาค และจังหวัด		จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน ² (หน่วย : คน)	ฐานข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ³ (หน่วย : บาท)
			จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ^๑ (หน่วย : คน)	
ทั่วราชอาณาจักร		๖๕,๗๒๙,๐๙๘	๕๕,๑๗๑,๗๐๑	๒๖,๙๑๕
ตอนพิเศษ		๙,๒๖๓,๖๗๙	๗,๗๙๔,๓๕๒	๔๑,๐๐๒
กรุงเทพมหานคร		๕,๖๙๖,๔๐๙	๔,๘๓๓,๑๕๖	๔๕,๕๗๒
สมุทรปราการ		๑,๒๗๙,๓๑๐	๑,๐๕๗,๐๐๖	๒๕,๔๕๗
นนทบุรี		๑,๑๙๓,๗๑๑	๑,๐๐๕,๕๗๕	๓๖,๘๘๔
ปทุมธานี		๑,๐๙๔,๒๔๙	๘๙๘,๖๑๕	๔๑,๐๕๗
ภาคกลาง		๑๖,๗๕๓,๕๒๖	๑๐,๘๘๓,๗๑๙	๒๖,๖๐๑
พระนครศรีอยุธยา		๘๐๘,๓๖๐	๖๗๐,๐๔๗	๒๘,๓๗๙
อ่างทอง		๒๘๓,๑๗๓	๒๓๘,๖๔๔	๒๓,๓๕๑
ลพบุรี		๗๕๘,๖๕๕	๖๓๖,๔๗๐	๒๒,๙๕๕
สิงห์บุรี		๒๑๑,๔๒๖	๑๗๙,๓๙๙	๒๖,๑๑๒
ชัยนาท		๓๓๑,๖๕๕	๒๘๐,๖๐๕	๒๒,๐๕๙
สระบุรี		๖๓๗,๖๗๓	๕๒๕,๐๔๘	๒๙,๔๑๓
ชลบุรี		๑,๔๕๕,๐๓๙	๑,๑๗๓,๘๒๖	๒๗,๒๕๗
ระยอง		๖๘๘,๙๙๙	๕๕๐,๘๘๖	๓๐,๓๑๕
จันทบุรี		๕๓๑,๐๓๗	๔๓๘,๖๐๓	๓๖,๐๒๔
ตราด		๒๒๙,๔๓๕	๑๙๐,๖๐๐	๒๕,๓๓๓
ฉะเชิงเทรา		๗๐๐,๙๐๒	๕๗๓,๘๔๙	๒๗,๕๕๕
ปราจีนบุรี		๔๘๒,๑๙๕	๓๙๔,๙๕๓	๒๔,๑๖๖
นครนายก		๒๕๘,๕๗๗	๒๑๕,๙๘๗	๒๓,๕๕๕
สระแก้ว		๕๕๖,๙๒๒	๔๔๙,๘๓๔	๒๖,๙๕๓
ราชบุรี		๘๖๗,๘๘๓	๗๒๔,๖๖๖	๑๙,๕๙๐
กาญจนบุรี		๘๘๒,๑๔๖	๗๓๑,๕๕๐	๑๘,๘๘๔
สุพรรณบุรี		๘๔๙,๖๙๙	๗๐๙,๓๗๔	๑๕,๗๘๖
นครปฐม		๘๙๙,๓๔๒	๗๔๗,๔๘๙	๔๐,๓๔๗
สมุทรสาคร		๕๔๕,๔๕๔	๔๕๐,๒๙๗	๒๙,๓๔๗
สมุทรสงคราม		๑๙๔,๓๗๖	๑๖๕,๔๐๓	๑๘,๓๑๐
เพชรบุรี		๔๗๘,๕๘๙	๓๙๘,๔๖๓	๒๖,๔๓๑
ประจวบคีรีขันธ์		๕๓๔,๗๑๙	๔๓๗,๗๒๖	๒๓,๕๒๓
ภาคเหนือ		๑๒,๐๗๒,๔๒๑	๑๐,๑๘๓,๐๕๒	๑๘,๙๕๒

² ข้อมูลจาก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย³ ข้อมูลจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภาค และจังหวัด		จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน ² (หน่วย : คน)	ฐานข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ^๑ (หน่วย : คน)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ³ (หน่วย : บาท)
เชียงใหม่		๑,๗๒๘,๒๔๒	๑,๔๗๗,๙๐๔	๑๔,๙๕๐
ลำพูน		๕๐๖,๓๘๕	๓๕๑,๔๘๐	๒๓,๘๓๔
ลำปาง		๗๕๒,๓๕๖	๖๕๘,๐๔๐	๒๐,๔๖๖
อุตรดิตถ์		๕๕๙,๗๖๘	๓๘๙,๓๓๙	๑๙,๒๓๙
แพร่		๕๕๒,๓๔๖	๓๙๒,๙๙๘	๒๑,๗๙๖
น่าน		๔๗๙,๕๑๘	๔๐๕,๔๑๑	๑๗,๘๘๖
พะเยา		๔๘๒,๖๔๕	๔๑๗,๗๕๖	๑๗,๖๗๓
เชียงราย		๑,๒๗๗,๙๕๐	๑,๐๘๘,๓๖๘	๑๓,๔๙๗
แม่ฮ่องสอน		๒๗๓,๗๖๔	๒๒๒,๐๗๘	๑๕,๑๑๙
นครสวรรค์		๑,๐๗๑,๙๔๒	๘๙๘,๖๗๐	๒๑,๙๕๒
อุทัยธานี		๓๓๐,๙๐๖	๒๗๓,๗๗๕	๒๐,๑๑๕
กำแพงเพชร		๗๓๐,๑๕๘	๖๐๐,๔๓๗	๒๐,๑๔๐
ตาก		๖๑๘,๓๘๒	๔๙๓,๗๐๗	๒๐,๐๗๙
สุโขทัย		๖๐๑,๗๑๒	๕๐๗,๐๐๖	๒๒,๒๕๒
พิษณุโลก		๘๖๓,๔๐๔	๗๒๔,๒๒๑	๑๙,๒๓๕
พิจิตร		๕๔๕,๙๕๗	๔๕๖,๒๙๓	๒๒,๑๐๑
เพชรบูรณ์		๙๙๖,๙๘๖	๘๒๕,๕๖๙	๒๑,๓๓๗
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		๒๓,๙๑๖,๐๓๔	๑๘,๐๐๕,๑๓๓	๒๑,๐๙๔
นครราชสีมา		๒,๖๒๘,๘๑๘	๒,๑๖๖,๒๑๙	๒๖,๓๗๖
บุรีรัมย์		๑,๕๘๔,๖๖๑	๑,๒๘๓,๕๖๖	๑๘,๔๘๐
สุรินทร์		๑,๓๙๕,๐๒๔	๑,๑๓๖,๓๑๑	๒๐,๓๑๕
ศรีสะเกษ		๑,๔๖๘,๗๙๘	๑,๒๐๓,๑๖๑	๑๘,๗๙๓
อุบลราชธานี		๑,๘๕๗,๔๒๙	๑,๕๐๗,๐๙๖	๒๐,๔๕๓
ยโสธร		๕๔๐,๑๘๒	๔๕๐,๖๑๐	๑๙,๕๑๘
ชัยภูมิ		๑,๑๓๘,๒๕๒	๙๔๒,๔๙๓	๒๓,๘๓๐
อำนาจเจริญ		๓๗๖,๓๘๒	๓๑๐,๐๐๕	๒๑,๑๗๓
บึงกาฬ		๔๒๐,๖๔๗	๓๓๔,๔๕๑	๒๓,๗๖๗
หนองบัวลำภู		๕๑๐,๐๗๔	๔๑๖,๖๙๐	๒๒,๕๕๓
ขอนแก่น		๑,๗๙๘,๐๑๔	๑,๔๙๘,๖๑๙	๒๑,๓๓๗
อุดรธานี		๑,๕๗๕,๑๕๒	๑,๒๙๒,๔๙๙	๒๒,๘๑๗
เลย		๖๓๘,๘๑๙	๕๒๕,๘๑๔	๒๐,๙๙๐
หนองคาย		๕๑๙,๕๘๐	๔๒๗,๙๙๒	๒๑,๒๐๗
มหาสารคาม		๙๖๔,๕๙๖	๘๑๐,๐๑๒	๑๘,๕๕๐
ร้อยเอ็ด		๑,๓๐๘,๑๖๖	๑,๐๙๔,๔๔๔	๑๙,๙๙๐
กาฬสินธุ์		๙๘๕,๒๐๓	๘๑๖,๙๕๐	๑๕,๔๕๒
สกลนคร		๑,๑๔๒,๗๓๗	๙๒๖,๘๘๐	๑๙,๒๘๑
นครพนม		๗๑๕,๓๙๙	๕๗๙,๑๕๕	๑๕,๘๐๔
มุกดาหาร		๓๔๘,๑๐๑	๒๘๔,๑๖๖	๒๒,๘๗๐

ภาค และจังหวัด	จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน ² (หน่วย : คน)	ฐานข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๘	
		จำนวนประชากรที่ขึ้นทะเบียน อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ^๑ (หน่วย : คน)	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ^๓ (หน่วย : บาท)
ภาคใต้	๙,๒๙๐,๗๐๘	๗,๓๐๕,๔๔๕	๒๖,๒๘๖
นครศรีธรรมราช	๑,๕๕๒,๕๓๐	๑,๒๖๐,๒๑๔	๒๕,๑๒๔
กระบี่	๔๖๒,๑๐๑	๓๕๓,๐๘๙	๓๑,๐๑๒
พังงา	๒๖๔,๐๗๔	๒๑๒,๓๒๐	๒๘,๘๕๒
ภูเก็ต	๓๘๖,๖๐๕	๓๐๓,๔๕๐	๓๑,๕๐๐
สุราษฎร์ธานี	๑,๐๔๖,๗๗๒	๘๓๖,๓๕๑	๓๖,๔๖๖
ระนอง	๑๘๗,๕๓๖	๑๕๒,๒๗๐	๒๒,๐๓๕
ชุมพร	๕๐๕,๘๓๐	๔๑๔,๗๘๗	๒๙,๓๐๖
สงขลา	๑,๔๑๐,๕๗๗	๑,๑๒๐,๑๐๙	๒๗,๖๖๐
สตูล	๓๑๕,๙๒๓	๒๔๐,๒๐๖	๒๓,๒๐๙
ตรัง	๖๔๐,๗๙๓	๕๑๓,๓๑๔	๒๓,๓๐๙
พัทลุง	๕๒๒,๗๒๓	๔๒๗,๔๙๔	๒๑,๔๗๘
ปัตตานี	๖๙๔,๐๒๓	๕๐๙,๓๗๖	๑๗,๕๑๓
ยะลา	๕๑๘,๑๓๙	๓๘๑,๑๔๕	๑๕,๕๘๔
นราธิวาส	๗๘๓,๐๘๒	๕๘๑,๓๒๐	๑๙,๘๙๐

โดยสำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (๒,๘๐๐ ตัวอย่าง) คิดเป็น ๕๖๐ ตัวอย่าง

หน่วยงาน/องค์กร ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมหรือสนใจในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างนี้อาจรวมถึงผู้ประกอบการวิทยุชุมชน ผู้ประกอบการเคเบิลท้องถิ่น ด้วย เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพในการผลิตเนื้อหาเพื่อให้บริการ และมีการหาเงินทุนเพื่อผลิตรายการอยู่แล้วในพื้นที่ให้บริการนั้น ๆ โดยกำหนดขอบเขตของพื้นที่ในการเก็บข้อมูลตามสถานีหลักของแผนความถี่วิทยุกำหนดช่องความถี่และเงื่อนไขการใช้งานสำหรับกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล DVB-T2 ดังตารางที่ ๓-๒ ซึ่งมีจำนวนสถานีหลักทั้งหมดจำนวน ๓๙ สถานี และเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไป จึงทำการแบ่งกลุ่มของสถานีฐานเป็นรายการภาคของกรมการปกครอง เพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มตัวอย่างประชากรทั่วไป รายละเอียดตามตารางที่ ๓-๒

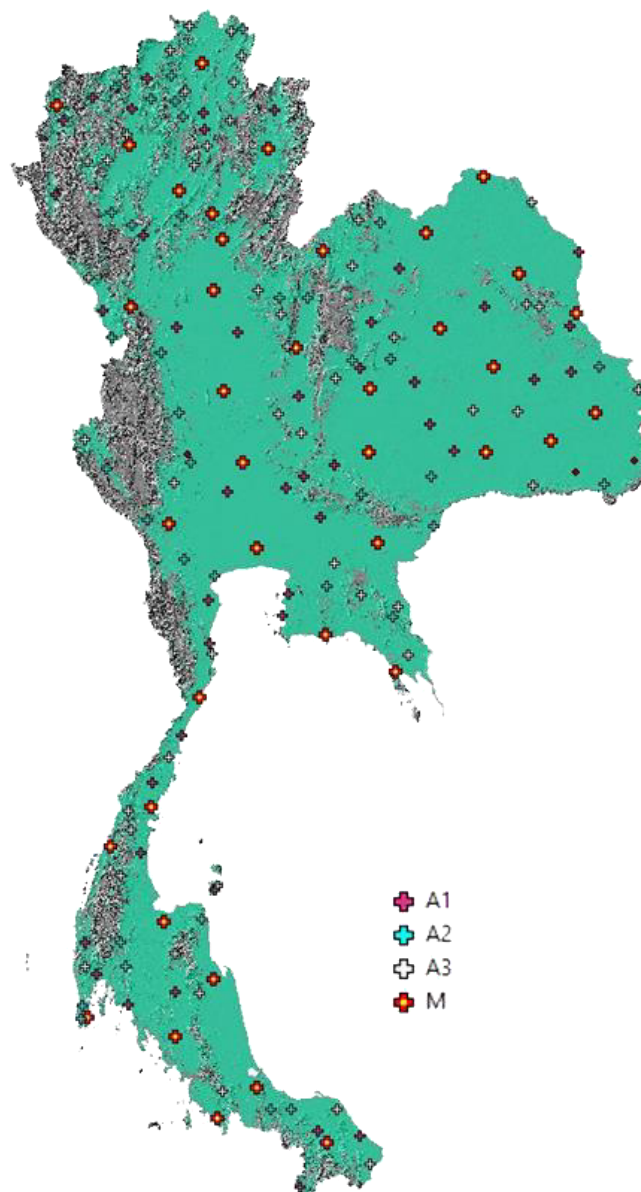
ตารางที่ ๓-๒ ตารางแสดงตำแหน่งและที่ตั้งของสถานีหลัก

ลำดับ	ชื่อสถานี	ประเภท	ภูมิภาค	ที่อยู่
๑	กรุงเทพ	M	พิเศษ	อาคารโบหยก 2 เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
๒	กาญจนบุรี	M	กลาง	ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อสถานี	ประเภท	ภูมิภาค	ที่อยู่
๓	สิงห์บุรี	M	กลาง	ต.ท่าข้าม อ.ค่ายบางระจัน จ.สิงห์บุรี
๔	ระยอง	M	กลาง	เขายายดา ต.บ้านเพ อ.เมือง จ.ระยอง
๕	สระแก้ว	M	กลาง	บ้านคลองนางชิง ต.ท่าเกษม อ.เมือง จ.สระแก้ว
๖	ตราด	M	กลาง	เขาวงเวียน ต.บางปิต อ.แหลมงอบ จ.ตราด
๗	ประจวบคีรีขันธ์	M	กลาง	เขาทุ่งกระต่ายขัง ต.คั่นกะโด อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์
๘	นครราชสีมา	M	อีสาน	หนองเป็ดน้ำ ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา
๙	ชัยภูมิ	M	อีสาน	ถ.ชัยภูมิ-สีคิ้ว ต.บึงคล้า อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
๑๐	สุรินทร์	M	อีสาน	ต.แกใหญ่ อ.เมือง จ.สุรินทร์
๑๑	ศรีสะเกษ	M	อีสาน	ต.ชำ อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ
๑๒	อุบลราชธานี	M	อีสาน	ต.หนองบก กิ่ง อ.เหล่าเสือโก้ก จ.อุบลราชธานี
๑๓	มุกดาหาร	M	อีสาน	ถนนขยางกูร ต.บางทรายใหญ่ อ.เมือง จ.มุกดาหาร
๑๔	ร้อยเอ็ด	M	อีสาน	ถ.รัฐกิจไกลคลา ต.รอบเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
๑๕	ขอนแก่น	M	อีสาน	บ.พรหมนิมิตร์ ต.โคกสี อ.เมือง จ.ขอนแก่น
๑๖	เลย	M	อีสาน	ภูผาสาด ต.सानตม อ.ภูเรือ จ.เลย
๑๗	อุดรธานี	M	อีสาน	บ้านธาตุ อ.เพ็ญ จ.อุดรธานี
๑๘	บึงกาฬ	M	อีสาน	สามยอดเทวกุล อ.เมือง จ.บึงกาฬ
๑๙	สกลนคร	M	อีสาน	ภูพาน ต.ห้วยยาง อ.เมือง จ.สกลนคร
๒๐	เชียงใหม่	M	เหนือ	ดอยสุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
๒๑	แม่ฮ่องสอน (ดอย กองมู)	M	เหนือ	ดอยกองมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๒๒	ลำปาง	M	เหนือ	ดอยโตน ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง
๒๓	เชียงราย	M	เหนือ	ดอยปูย ต.สันทราย อ.เมือง จ.เชียงราย
๒๔	น่าน	M	เหนือ	เขาหินแก้ว ถ.ยันตรกิจโกศล อ.เมือง จ.น่าน
๒๕	แพร่	M	เหนือ	ดอยปกกะโล้ ต.ไทรย้อย อ.เมือง จ.แพร่
๒๖	อุตรดิตถ์	M	เหนือ	ต.คู้ตะเภา อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์
๒๗	สุโขทัย	M	เหนือ	ไกรนอก ต.ไกรนอก อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย
๒๘	ตาก	M	เหนือ	เขา 1010 ถ.ตาก-แม่สอด ต.แม่ท้อ อ.เมือง จ.ตาก
๒๙	นครสวรรค์	M	เหนือ	เขากบ ถ.อมรินทร์วิถี ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์
๓๐	เพชรบูรณ์	M	เหนือ	ต.วังชมพู กิ่งอำเภอมวกชุมภู อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์
๓๑	ชุมพร	M	ใต้	สามแก้ว ต. บางลึก อ.เมือง จ.ชุมพร
๓๒	ระนอง	M	ใต้	เขาเมืองสูง ต.บางนอน อ.เมือง จ.ระนอง
๓๓	สุราษฎร์ธานี	M	ใต้	เขาท่าเพชร ต.มะขามเตี้ย อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี
๓๔	ภูเก็ต	M	ใต้	เขาโต๊ะแซะ ถ.เขารังใน ต.รษฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต
๓๕	นครศรีธรรมราช	M	ใต้	ถ.นครศรีธรรมราช-หัวไทร ต.ท่าเรือ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช
๓๖	ตรัง	M	ใต้	บ้านควนกุ่ม ต.เขาวิเศษ อ.วังวิเศษ จ.ตรัง
๓๗	สงขลา	M	ใต้	เขาคอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
๓๘	สตูล	M	ใต้	ควนซั้หมา อ.เมือง จ.สตูล
๓๙	ยะลา	M	ใต้	เขাপกโย๊ะ อ.บันนังสตา จ.ยะลา

สำหรับกลุ่มตัวอย่างหน่วยงาน/องค์กร มีส่วนในการเก็บข้อมูลร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีจำนวน ๒,๒๔๐ คน

โดยแผนความถี่วิทยุกำหนดช่องความถี่วิทยุและเงื่อนไขการใช้งานสำหรับกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล DVB-T2 (Second Generation Digital Terrestrial Television Broadcasting System) ในช่วงย่านความถี่วิทยุย่าน ๕๑๐ – ๗๙๐ เมกะเฮิรตซ์ ความกว้างแถบคลื่นความถี่ ๘ เมกะเฮิรตซ์ กำหนดให้มีเขตบริการจำนวนทั้งสิ้น ๓๙ เขตบริการ ซึ่งการแบ่งเขตบริการจะคำนึงถึงข้อจำกัดทางเทคนิคเป็นหลัก โดยแต่ละเขตบริการประกอบด้วย ๑ สถานีหลัก และสถานีเสริมอีกจำนวนหนึ่ง ทั้งประเทศมียอดรวมจำนวน ๓๙ เขตบริการ ประกอบด้วย ๓๙ สถานีหลัก ๑๓๒ สถานีเสริม ดังรายละเอียดในรูปที่ ๓-๓

รูปที่ ๓-๓ เขตบริการ สถานีหลัก [M] และสถานีเสริม [A๑, A๒ และ A๓]

ในการเก็บข้อมูลตามภาคต่าง ๆ เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากร และมีลักษณะตามประชากร ๒ กลุ่มตัวอย่างหลัก และเพื่อไม่ให้มีการให้น้ำหนักกับพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งมากเกินไป จึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และร้อยละของจำนวนประชากรในแต่ละภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดพื้นที่ ๕ ภูมิภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และตอนพิเศษ โดยเป็นการกำหนดภูมิภาคตามสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละภูมิภาค โดยนำจำนวนประชากรของภูมิกษณนั้นหารด้วยจำนวนประชากรรวมทั้งหมด สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั่วไปแล้วคูณด้วย ๑๐๐ (แสดงในตารางที่ ๓-๓ ส่วนกลุ่มหน่วยงาน/องค์กร สำหรับกลุ่มตัวอย่างหน่วยงาน/องค์กรจำแบ่งสัดส่วนโดยให้น้ำหนักของแต่ละสถานฐำนเท่า ๆ กัน โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ ๓-๔

ตารางที่ ๓-๓ แสดงจำนวนประชากร ร้อยละของประชากรในแต่ละภูมิภาค

ภาค	จำนวน (คน)	ร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ตอนพิเศษ	๔,๘๓๓,๑๕๖	๘.๙	๕๐
ภาคกลาง	๑๓,๘๔๔,๙๑๕	๒๕.๖	๑๔๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๘,๐๐๕,๑๓๓	๓๓.๒	๑๘๖
ภาคเหนือ	๑๐,๑๘๓,๐๕๒	๑๘.๘	๑๐๕
ภาคใต้	๗,๓๐๕,๔๔๕	๑๓.๕	๗๖
รวม	๕๔,๑๗๑,๗๐๑	๑๐๐	๕๖๐

เมื่อนำข้อมูลเขตบริการทั้ง ๓๙ สถานีหลักมาวิเคราะห์แยกเป็นภูมิภาค สามารถแยกพิจารณาได้ดังตารางที่ ๓-๔

ตารางที่ ๓-๔ รายชื่อตัวแทนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จำนวน สถานี หลัก	ร้อยละ กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	รายชื่อจังหวัด
กรุงเทพฯ/ตอนพิเศษ	๑	๓	๕๘	กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรสงคราม
กลาง	๖	๑๕	๓๔๕	กาญจนบุรี สิงห์บุรี ระยอง สระแก้ว ตราด ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สระบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี
เหนือ	๑๑	๒๘	๖๓๒	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงราย น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ลำพูน พะเยา กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร อุทัยธานี
ตะวันออก/เฉียงเหนือ	๑๒	๓๑	๖๙๐	นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี มุกดาหาร ร้อยเอ็ด ขอนแก่น เลย อุตรธานี บึงกาฬ สกลนคร บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ ยโสธร กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู นครพนม
ใต้	๙	๒๓	๕๑๗	ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง สงขลา สตูล ยะลา* พังงา กระบี่ นราธิวาส* หมายเหตุ: *ยกเว้นการเก็บข้อมูลในจังหวัด ยะลา และนราธิวาส
รวม	๓๙	๑๐๐	๒,๒๔๒	

ดังนั้นเมื่อนำมารวมกับข้อมูลจากการเก็บประชากรทั่วไป จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภูมิภาค แสดงได้ดังตารางที่ ๓-๕

ตารางที่ ๓-๕ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	ประชาชนทั่วไป	หน่วยงาน/องค์กร	รวม
ตอนพิเศษ	๕๐	๕๘	๑๐๘
ภาคกลาง	๑๔๔	๓๔๕	๔๘๙
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๘๖	๖๙๐	๘๗๖
ภาคเหนือ	๑๐๖	๖๓๒	๗๓๘
ภาคใต้	๗๖	๕๑๗	๕๙๓
รวม	๕๖๒	๒,๒๔๒	๒,๘๐๔

ขั้นตอนที่ ๓ เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บแต่ละภูมิภาคแล้ว จึงดำเนินการเลือกจังหวัดเพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละภูมิภาค ในขั้นตอนนี้จะพิจารณาให้น้ำหนักแต่ละจังหวัดเท่ากัน เนื่องจากในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้เป็นการดำเนินการสำรวจความต้องการโดยรวม และความต้องการขึ้นพื้นฐานของหน่วยงาน/องค์กรโดยรวม ดังนั้นการให้ค่าน้ำหนักเพื่อเก็บข้อมูลในแต่ละจังหวัดจึงมีความสำคัญที่เท่ากันและดังรายละเอียดในตารางที่ ๓-๖

ตารางที่ ๓-๖ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละจังหวัด จำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ประชาชนทั่วไป (หน่วยเป็น ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง หน่วยงาน/องค์กร (หน่วยเป็น ราย)	จำนวนจังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชาชน ทั่วไป ต่อจังหวัด (หน่วยเป็น ราย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง หน่วยงาน/ องค์กร ต่อจังหวัด (หน่วยเป็น ราย)	รายชื่อจังหวัด
กรุงเทพฯและ ปริมณฑล / ตอนพิเศษ	๕๐	๕๘	๓	๑๗	๑๙	กรุงเทพมหานคร ชลบุรี สมุทรสงคราม
กลาง	๑๔๔	๓๔๕	๑๐	๑๔	๓๕	กาญจนบุรี สิงห์บุรี ระยอง สระแก้ว ตราด ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี สระบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี
เหนือ	๑๘๖	๖๙๐	๑๗	๑๑	๔๑	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงราย น่าน แพร่ อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ลำพูน พะเยา กำแพงเพชร พิชณุโลก พิษณุตร อุทัยธานี
ตะวันออก เฉียง เหนือ	๑๐๖	๖๓๒	๑๘	๖	๓๕	นครราชสีมา ชัยภูมิ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี มุกดาหาร ร้อยเอ็ด ขอนแก่น เลย อุดรธานี บึงกาฬ สกลนคร บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ ยโสธร กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู นครพนม
ใต้	๗๖	๕๑๗	๑๐*	๘	๕๒	ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานีภูเก็ต นครศรีธรรมราช ตรัง สงขลา สตูล ยะลา* พังงา กระบี่ นราธิวาส* หมายเหตุ: *ยกเว้นการเก็บข้อมูลในจังหวัด ยะลา และ นราธิวาส
รวม	๕๖๒	๒,๒๔๒	๕๘			

เพื่อให้ครอบคลุมประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จึงใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีสุ่มสถานที่ในการเก็บข้อมูล ทั้งนี้การเก็บตัวอย่างในระดับหน่วยตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling)

๓.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสำรวจ คือแบบสอบถาม “ความคาดหวังของประชาชน และความพร้อมของหน่วยงาน/องค์กร สำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน”

๓.๑.๓ การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติในรูปแบบของ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

- การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) เป็นการนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่หรือประเภท และนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ เพื่อแสดงจำนวนของข้อมูล (ในการสำรวจครั้งนี้ ความถี่ คือ จำนวนคน)

- การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Measure of Central Tendency) เป็นการหาค่ากลาง ที่เป็นตัวแทนของข้อมูลแต่ละชุด เพื่อใช้สรุปผลของข้อมูลในภาพรวม โดยในการสำรวจนี้ใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการนำข้อมูลทุกจำนวนมารวมกันแล้วหารเฉลี่ยด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด

$$\text{สูตรการคำนวณ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต} = \mu = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N}$$

เมื่อ คือ ผลบวกของข้อมูลทุกจำนวน N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

- การวัดตำแหน่งและการเปรียบเทียบ เป็นวิธีการหาค่าที่ระบุตำแหน่งของข้อมูล หรือแสดงการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูล ในการสำรวจนี้ใช้การแสดงร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตรการคำนวณ คือ ค่าร้อยละ} = \frac{\square}{\square} \times 100$$

เมื่อ n คือ จำนวนที่สนใจ

N คือ จำนวนทั้งหมด

- การวัดการกระจาย (Measure of Variability) เป็นวิธีการหาค่าที่ใช้แสดงความแตกต่างของข้อมูลแต่ละตัวในแต่ละชุด ที่ทำให้การเปรียบเทียบผลค่าวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่ค่าวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางมีค่าเท่ากัน โดยจะนำค่าจากการวัดการกระจายมาเปรียบเทียบกับกันเพื่อให้พิจารณาความแตกต่างในระดับมากหรือน้อยโดยในการสำรวจนี้ใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ซึ่งเป็นค่าของการวัดการกระจายที่ได้หาได้จากรากที่สองของคะแนนทุกค่าที่เบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยของข้อมูลยกกำลังสอง

$$\text{สูตรการคำนวณ คือ } \sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 / n - 1}$$

เมื่อ คือ ผลรวมของทุกค่าที่ห่างจากค่ากลางของข้อมูล

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

๓.๑.๔ กำหนดการเก็บข้อมูล

สำหรับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มองค์กร หน่วยงานราชการ/เอกชน และประชาชนทั่วไป จะใช้ระยะเวลา ๒ เดือน โดยคาดว่าจะดำเนินการในช่วงระหว่างกลางเดือน สิงหาคม ถึง กลางเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังกำหนดการนี้

ระยะเวลาดำเนินการ												
กิจกรรมเก็บข้อมูล	เดือน สิงหาคม				เดือน กันยายน				เดือน ตุลาคม			
	สัปดาห์ ที่											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
ตอนพิเศษ			↔									
ภาคกลาง			↔									
ภาคเหนือ							↔					
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			↔									
ภาคใต้							↔					

รูปที่ ๓-๔ กำหนดการเก็บข้อมูลในแต่ละภูมิภาค

กำหนดการเก็บข้อมูลแยกรายภาคดังนี้

- ตอนพิเศษ กำหนดการคือ สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนสิงหาคม
- ภาคกลาง กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนสิงหาคม ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนกันยายน
- ภาคเหนือ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนกันยายน ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนตุลาคม
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนสิงหาคม ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนกันยายน
- ภาคใต้ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนกันยายน ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนตุลาคม

๓.๒ การศึกษาสภาพตลาดในประเทศไทย

การศึกษาข้อมูลสภาพตลาดเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ โดยจะดำเนินการพิจารณากรณีศึกษาข้อมูลสภาพตลาดภายในประเทศเพื่อพิจารณาสถานะปัจจุบัน และความสอดคล้องในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาจะเป็นข้อมูลนำไปวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis)

๓.๓ การศึกษาข้อมูลการดำเนินธุรกิจ在不同ประเทศ

การศึกษาข้อมูลการดำเนินธุรกิจของกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล มีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของแต่ละประเทศเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ช่องว่าง (Gap Analysis) โดยเป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับบริบทของประเทศไทย การศึกษาข้อมูลการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศ ประกอบด้วยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากประเทศต่าง ๆ จำนวนสี่ภูมิภาค (Region) ดังนี้

- อาเซียน (ASEAN)
- เอเชีย (ASIA)
- อเมริกา (United State of America) และ
- ยุโรป (Europe)

๓.๔ การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group)

สำหรับการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อนำเสนอเค้าโครงหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จะจัดขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ เป็น

จำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค (ภาคละ ๑ ครั้ง) ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยแต่ละภูมิภาคจะดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ที่จังหวัดเป้าหมาย ดังนี้

- ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่
- ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และ
- ภาคกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร

สำหรับการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ทั้ง ๔ ภูมิภาคดังกล่าว จะจัดขึ้นระหว่างเดือนกันยายน ถึง เดือน ตุลาคม ๒๕๖๐ ดังกำหนดการนี้

ระยะเวลาดำเนินการ								
กิจกรรมจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group)	เดือน กันยายน				เดือน ตุลาคม			
	สัปดาห์ที่							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
ภาคกลาง	↔							
ภาคเหนือ			↔					
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					↔			
ภาคใต้							↔	

รูปที่ ๓-๕ กำหนดการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) แต่ละภูมิภาค

กำหนดการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) แยกรายภาคดังนี้

- ภาคกลาง กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๑ ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนกันยายน
- ภาคเหนือ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ถึง สัปดาห์ที่ ๔ ของเดือนกันยายน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๑ ถึง สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน ตุลาคม
- ภาคใต้ กำหนดการคือ ช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ถึง สัปดาห์ที่ ๔ ของเดือนตุลาคม

สารบัญ

๑. การศึกษาข้อมูลการดำเนินการให้บริการในต่างประเทศ	๓๗
๑.๑ ทวีปอเมริกาเหนือ.....	๓๘
๑.๑.๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๓๘
๑.๒ ทวีปยุโรป	๔๐
๑.๒.๑ ประเทศอังกฤษ.....	๔๐
๑.๓ ทวีปเอเชีย	๔๓
๑.๓.๑ ประเทศอินโดนีเซีย	๔๓
๑.๓.๒ ประเทศญี่ปุ่น.....	๔๕
๑.๔ ทวีปออสเตรเลีย	๔๖
๑.๔.๑ ประเทศออสเตรเลีย.....	๔๖
๑.๕ รูปแบบการดำเนินธุรกิจของโทรทัศน์ชุมชน จากกรณีศึกษาประเทศต่าง ๆ จำนวน ๕ ประเทศ	๔๙
๒. การสำรวจข้อมูล และผลการสำรวจข้อมูล	๕๐
๒.๑ ผลการเก็บข้อมูล	๕๐
๒.๑.๑ อายุของกลุ่มตัวอย่าง	๕๓
๒.๑.๒ เพศ.....	๕๓
๒.๑.๓ อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๔
๒.๑.๔ ลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน	๕๖
๒.๑.๕ งานและภารกิจหลักของหน่วยงานหรือองค์กร	๕๗
๒.๑.๖ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์หรือไม่	๕๙
๒.๑.๗ ระดับความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๖๑
๒.๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	๖๒
๒.๑.๙ ความคาดหวังที่จะได้รับจากการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน	๖๓
๒.๑.๑๐ ความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน	๖๕
๒.๑.๑๑ ประเภทของรายการ	๖๗
๒.๑.๑๒ ด้านหลักสูตรสำหรับอบรม.....	๖๙
๓. ร่างเนื้อหาหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน	๗๖

๑.๑ Financial and Accounting	๗๖
๑.๒ Managerial Management in Broadcasting Business	๗๖
๑.๓ Laws and Regulations	๗๘
๑.๔ New Media and Convergence of Technology	๘๐
๑.๕ Business Ethics.....	๘๑
๔. บทนำ.....	๘๓
๕. การดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย.....	๘๓
๖. ลักษณะของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย.....	๘๔
๗. ผลการรับฟังความคิดเห็นของการประชุมกลุ่มย่อย	๘๗
๗.๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๙๑
๗.๒ ภาคใต้.....	๙๗
๗.๓ ภาคเหนือ	๑๐๒
๗.๔ ภาคกลาง	๑๐๘
๘. ความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อหลักสูตร	๑๑๒
๙. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรฯ	๑๑๓
๑๐. แนวทางในการดำเนินการระยะต่อไป	๑๑๕

บทที่ ๔ ผลการศึกษาการให้บริการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน

๔.๑ การศึกษาข้อมูลการดำเนินการให้บริการในต่างประเทศ

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการเลือกกรณีศึกษาจากต่างประเทศที่เป็นต้นแบบการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นเลิศ โดยวางกรอบในการเลือกให้ครอบคลุมในทุกภูมิภาค ทั้งภูมิภาคเอเชีย ยุโรป ออสเตรเลีย และอเมริกา ใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกโดยเน้นประเทศที่มีการดำเนินกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งที่ชัดเจน คือ มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร เพื่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ตลอดจนสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิ์มีเสียงในสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับหลักการในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศไทย

กรณีศึกษาที่เลือกมานี้ เป็นประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีประชากรจำนวนมาก มีศักยภาพทางด้านการศึกษามีการพัฒนาที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้มีการศึกษาครอบคลุมครบทุกมาตรฐานของระบบทีวีดิจิทัลที่ถูกใช้ในแต่ละประเทศ จึงทำการคัดเลือกประเทศเป็นกรณีศึกษาทั้งสิ้นจำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย (ระบบ DVB-T) ประเทศญี่ปุ่น (ระบบ ISDB-T) ประเทศออสเตรเลีย (ระบบ DVB-T) ประเทศสหรัฐอเมริกา (ระบบ ATSC) และประเทศอังกฤษ (ระบบ DVB-T2) ดังแสดงในรูปด้านล่าง

รูปที่ ๔-๑ ประเทศที่ดำเนินการศึกษาข้อมูลการให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

ตารางที่ ๔-๑ กรณีศึกษาประเทศต่าง ๆ

ทวีป	ประเทศ
อเมริกาเหนือ	สหรัฐอเมริกา
ยุโรป	อังกฤษ
เอเชีย	ญี่ปุ่น, อินโดนีเซีย
ออสเตรเลีย	ออสเตรเลีย

ผลการศึกษาการดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของแต่ละประเทศข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

๔.๒ ทวีปอเมริกาเหนือ

๔.๒.๑ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกาค้างนี้ ได้วางกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง	- มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร - เป็นเครื่องมือของรัฐในการดึงดูด และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชาติ (Helps Government Engage with Citizens) - มีบทบาทเหมือนกับ Non Profit Institutionเปรียบประดุจเป็นห้องสมุด หรือพิพิธภัณฑ์ (Museum) - ทำหน้าที่สร้างสรรค์เนื้อหา สารที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน (Create UNIQUE Local Content) เพื่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน - เป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับชุมชน และเป็นเครื่องมือและกลไกในการพัฒนาท้องถิ่น

หัวข้อ	รายละเอียด
รูปแบบ	• การส่งผ่านของเสียงและวิดีโอโดยสัญญาณดิจิทัล (Digital Television) • รูปแบบการออกอากาศมีระบบเสียงหลายภาษา (Multi-language) • รูปแบบรายการมีลักษณะเป็น Interactive คือมีการโต้ตอบระหว่างการนำเสนอเนื้อหาในช่วงระหว่างการออกอากาศ
เนื้อหา (Content)	• ด้านการศึกษา • ข่าว (News) ข้อมูล (Information) หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น • ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น • ดนตรี และบันเทิง • กีฬา • การดูแลสุขภาพของคนในชุมชนท้องถิ่น
การบริหาร	• การงานบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนบริหารโดยคณะกรรมการบริหาร (Board Committee) ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ • ชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยคนในท้องถิ่น ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่ม สถาบัน และองค์กร การจัดตั้งและการดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอิสระ • เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ชุมชนของประเทศ • กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท้องถิ่น
การผลิต เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Source of Information)	• In House Studio • สถาบันการศึกษา • สถานีโทรทัศน์ชุมชนตามพื้นที่ ที่ครอบคลุมของสัญญาณแพร่ภาพรัศมีที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล • Voice of America

หัวข้อ	รายละเอียด
แหล่งเงินทุน / การสนับสนุนด้านการเงิน	• ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล • ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน (Production Fee) • ค่าสมาชิก
การตลาด	• ใช้การสื่อสารด้วยลักษณะการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ (Public Relation) • ใช้การสื่อสารในชุมชน ลักษณะมวลชนสัมพันธ์
เครือข่าย	• เชื่อมต่อกับสื่อของรัฐ (PBS) • เชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาในชุมชน ท้องถิ่น • เชื่อมต่อกับเครือข่ายในชุมชน

๔.๓ ทวิปัญโรป

๔.๓.๑ ประเทศอังกฤษ

ในการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศอังกฤษครั้งนี้ มีกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง	• เพื่อเพิ่มความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจของผู้ให้บริการและประชาชนในชุมชน ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในโลก ผ่านข่าวสารสารสนเทศและการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน โดยเน้นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้น ๆ • เพื่อกระตุ้นให้ความสนใจและความรู้ในเรื่องของศิลปวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับชุมชนผ่านทางเนื้อหาที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสนับสนุนให้มีการเรียนรู้โดยไม่ต้องเป็นทางการ • เพื่อสื่อถึงและสร้างความเข้มแข็งของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของท้องถิ่นที่มีร่วมกัน ผ่านรายการที่สร้างขึ้นในระดับชุมชนหรือมีการเชิญประชาชนในชุมชนมาร่วมออกความเห็น

หัวข้อ	รายละเอียด
	• เพื่อสร้างสำนึกในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความคิดผ่านรายการที่แสดงถึงชีวิตของกลุ่มชนอื่น ๆ โดยเน้นไปที่กลุ่มที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันกับผู้ชม • เพื่อสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงบริการที่มีอยู่ในชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กระบวนการใช้สิทธิ์ตามระบอบประชาธิปไตย และคำแนะนำหรือการคุ้มครองผู้บริโภค
รูปแบบ	• เป็นรายการโทรทัศน์ที่ส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลโดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของการส่งทางเคเบิลหรือดาวเทียม (กรณีของ Channel M ใน Manchester) หรือใช้กล่องรับสัญญาณที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายเคเบิลของโครงการ (กรณีของ Carpenters Connect ใน East London) • Link สำหรับการเข้าถึงเว็บไซต์ท้องถิ่นและเว็บไซต์ของ Channel M ใน Manchester) หรือเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตเช่น E-mail เว็บไซต์ของโครงการและรายการบันเทิงอื่น ๆ ผ่านกล่องรับสัญญาณที่เชื่อมต่อกับโครงข่ายเคเบิลของโครงการ (กรณีของ Carpenters Connect ใน East London)
เนื้อหา (Content)	Channel M ใน Manchester • ข่าวท้องถิ่น • รายการบันเทิงและกีฬาท้องถิ่น • มี Link ไปยังผลงานของนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ • รายการบันเทิงจากผู้ผลิตในประเทศแคนาดา CHUM (เพลง, แฟชั่น, และโชว์) Carpenters Connect ใน East London • ข้อมูลเกี่ยวกับเมือง (Civic Information) • ภาพยนตร์ที่สร้างโดยชุมชน • ข่าวกิจกรรมในชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด
	• รายการจากสถานีโทรทัศน์หลัก • มีบริการอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้ E-mail เว็บไซต์เพื่อติดต่อกับเจ้าของโครงการ และสามารถเข้าถึงวิดีโอ และรายการบันเทิงอื่น ๆ
การบริหาร	Channel M ใน Manchester • ได้รับการสนับสนุนจาก Guardian Media Group ซึ่งเป็นเจ้าของรายการข่าวช่วงเย็นของ Manchester และหนังสือพิมพ์กับวิทยุในพื้นที่ และมีพนักงานเต็มเวลา 104 คน (ในปี 2006) Carpenters Connect ใน East London • โครงการนี้มีคณะกรรมการ Newham Council เป็นผู้นำ มีเจ้าหน้าที่ทำงานแบบ Full-time 1 คน Part-time 2 คน และอาสาสมัครที่ไม่ได้รับค่าจ้างอีกจำนวนหนึ่ง รวมถึงใครก็ตามที่มีความสนใจจะเข้าร่วม
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	• เงื่อนไขตามใบอนุญาตของ Public Service Television Broadcasting (PSB) • กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของ License ในการให้บริการ Digital Local TV ตามคำสั่งของ Secretary of State for Culture Media and Sport
การผลิต เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Source of Information)	Channel M ใน Manchester • ทีมผลิตรายการข่าว รายการบันเทิงท้องถิ่นและกีฬา • มหาวิทยาลัย Salford University Media School ให้เข้าดูสารคดีและผลงานที่ผลิตโดยนักศึกษา • รายการจาก CHUM ซึ่งเป็นบริษัทผลิตรายการบันเทิงขนาดใหญ่ของประเทศแคนาดา Carpenters Connect ใน East London • ข้อมูลเกี่ยวกับเมือง

หัวข้อ	รายละเอียด
	รายการที่ผลิตขึ้นเองจากประชาชนผู้สนใจ ซึ่งจะได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคจากเจ้าหน้าที่ของสถานี
แหล่งเงินทุน / การสนับสนุนด้านการเงิน	Channel M - โฆษณาจากผู้สนับสนุนในท้องถิ่น - Link ไปยังเว็บไซต์ท้องถิ่นและ Commercial Portals - ทุนจากบริษัทผู้ผลิตรายการสื่อ Carpenters Connect - ได้รับการสนับสนุนจาก Department for Education and Skills และ Office of the Deputy Prime Minister ภายใต้โครงการ e-innovations
การตลาด	ใช้การกระจายบน multi-platform เพื่อขยายกลุ่มผู้ชม
เครือข่าย	- ใช้เครือข่ายของโครงการ - เชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษา

๔.๔ ทวีปเอเชีย

๔.๔.๑ ประเทศอินโดนีเซีย

ในการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศอินโดนีเซีย มีกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง	- มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) - ดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร - อำนวยความสะดวกในกระบวนการการเรียนรู้ และขยายโอกาสในการเรียนรู้ เช่น ด้านการศึกษา เป็นต้น - เพื่อความสะดวก สุขของประชาชนที่รัฐสามารถจัดให้บริการสาธารณะให้แก่ชุมชน (Welfare for Community) - เพื่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และเป็นเครื่องมือและกลไกในการพัฒนาท้องถิ่น

หัวข้อ	รายละเอียด
รูปแบบ	• การส่งผ่านของเสียงและวิดีโอโดยสัญญาณดิจิทัล (Digital Television) • การออกอากาศมีระบบเสียงหลายภาษา (Multi-language) • รูปแบบรายการมีลักษณะเป็น Interactive คือมีการโต้ตอบระหว่างการนำเสนอเนื้อหาในช่วงระหว่างการออกอากาศ เช่นการแสดงความคิดเห็น
เนื้อหา (Content)	• ด้านการศึกษา • ข่าว (News) ข้อมูล (Information) หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น • ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชนท้องถิ่น • ดนตรี และบันเทิง • กีฬา
การบริหาร	• การงานบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนบริหารโดยคณะกรรมการบริหาร (Board Committee) ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ • ชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยคนในท้องถิ่น
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ชุมชนของประเทศ • กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานท้องถิ่น
การผลิต เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Source of Information)	• In House Studio • สถาบันการศึกษา • สถานีโทรทัศน์ชุมชนตามพื้นที่ ที่ครอบคลุมของสัญญาณแพร่ภาพฟรีทีวีที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล • You Tube
แหล่งเงินทุน / การสนับสนุนด้านการเงิน	• ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล • เงินที่ได้รับจากสถาบันการศึกษา นักศึกษา (Student Fee) • ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน (Production Fee) • ค่าสมาชิก (Member Fee)

หัวข้อ	รายละเอียด
การตลาด	• ใช้การสื่อสารด้วยลักษณะการประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ (Public Relation) • ใช้การสื่อสารในชุมชน ลักษณะมวลชนสัมพันธ์
เครือข่าย	• เชื่อมต่อกับสื่อของรัฐ (PBS) • เชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาในชุมชน ท้องถิ่น • เชื่อมต่อกับเครือข่ายในชุมชน • เชื่อมต่อกับเครือข่ายภาครัฐที่กำลังก่อเกิด

๔.๔.๒ ประเทศญี่ปุ่น

ในการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศญี่ปุ่นครั้งนี้ ได้วางกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง	• เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ที่ไม่สามารถรับสัญญาณได้ • เพื่อให้บริการข่าวสารแก่ชุมชน
รูปแบบ	• เป็นการถ่ายทอดผ่านสายเคเบิลโดยมักจะนำเสนอรายการภายในท้องถิ่นร่วมกับรายการโทรทัศน์หลักที่มีการแพร่ภาพอยู่แล้ว
เนื้อหา (Content)	• ข้อมูลแนะนำชุมชน แหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรม เทศกาล อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจชุมชน • ข้อมูลการเตือนภัยธรรมชาติเช่น แผ่นดินไหวหรือสึนามิ • รายการที่ผลิตขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์เอง • รายการที่อาสาสมัครช่วยกันผลิต
การบริหาร	• สถานีโทรทัศน์ชุมชนจะมีใบอนุญาต แต่จะไม่ได้บังคับว่า จะต้องไม่ทำกำไรหรือต้องทำเพื่อสาธารณะ ดังนั้นจึงมักจะมาจากความสมัครใจของทางสถานีเอง

หัวข้อ	รายละเอียด
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ใช้กฎหมายเดียวกับที่ใช้ควบคุมสถานีโทรทัศน์ทั่วไป ไม่มีกฎหมายควบคุมพิเศษหรือแตกต่างออกไป
การผลิต เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Source of Information)	- ทีมผลิตรายการข่าว รายการบันเทิงท้องถิ่นและกีฬา - ข้อมูลการเตือนภัยธรรมชาติ - ประชาชนที่เป็นอาสาสมัครช่วยผลิตรายการ - การนำเนื้อหาจากวิดีโอของสมาชิกในชุมชนมานำเสนอ - รายการที่ได้รับมาโดยไม่คิดเงิน
แหล่งเงินทุน / การสนับสนุนด้านการเงิน	- เงินบริจาคที่ได้มาจากทางเจ้าหน้าที่สถานีและผู้คนในชุมชน - โฆษณา - เงินช่วยเหลือที่บริษัทผู้ให้บริการเคเบิลทีวีแบ่งมาให้ - สถานีโทรทัศน์ชุมชนบางสถานีได้รับเงินช่วยเหลือจากคณะกรรมการบริหารส่วนท้องถิ่น - เงินช่วยเหลือจากธุรกิจในพื้นที่
การตลาด	- บริษัทเคเบิลท้องถิ่นมักจะอยู่ในพื้นที่ที่รับสัญญาณส่งภาคพื้นดินได้ไม่ดี โดยในแต่ละพื้นที่มักจะมีผู้ให้บริการเพียงรายเดียว - บริษัทเคเบิลท้องถิ่นจะอยู่ในพื้นที่ที่มีการรับสัญญาณไม่ดี บริษัทที่อยู่ในพื้นที่นั้นมักจะเป็นผู้ให้บริการเพียงรายเดียว
เครือข่าย	- ศูนย์แจ้งเตือนภัย - ประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นอาสาสมัคร - องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น - ชาวต่างชาติที่เป็นชนกลุ่มน้อยในท้องถิ่น

๔.๕ ทวีปออสเตรเลีย

๔.๕.๑ ประเทศออสเตรเลีย

ในการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของประเทศออสเตรเลียครั้งนี้ ได้วางกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการก่อตั้ง	มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)

หัวข้อ	รายละเอียด
	• ดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร • อำนวยความสะดวกในกระบวนการการเรียนรู้ และขยายโอกาสในการเรียนรู้ เช่น ด้านการศึกษา • เพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของประเทศความเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม เช่น ชนพื้นเมือง • เพื่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
รูปแบบ	• การส่งผ่านของเสียงและวิดีโอโดยสัญญาณดิจิทัล (Digital Television) • มีระบบเสียงหลายภาษา (Multi-language) และมีบางสถานีที่เป็นภาษาพื้นเมืองของท้องถิ่น • รูปแบบรายการมีลักษณะเป็น Interactive คือมีการโต้ตอบระหว่างการนำเสนอเนื้อหาในช่วงระหว่างการออกอากาศ
เนื้อหา (Content)	เนื้อหารายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ชุมชนในออสเตรเลีย ความเป็นท้องถิ่น (Localism) กล่าวคือ สถานีโทรทัศน์ชุมชนต้องผลิตและเผยแพร่รายการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนต่าง ๆ ในท้องถิ่นตามพื้นที่ ที่ครอบคลุมของสัญญาณแพร่ภาพที่ได้รับอนุญาต • ข่าว (News) ข้อมูล (Information) หรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น • ด้านการศึกษา • ศิลปวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น ที่มีความหลากหลาย • ดนตรี และบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ที่ผลิตโดยคนในท้องถิ่น • กีฬา • การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลสวนดอกไม้

หัวข้อ	รายละเอียด
การบริหาร	• การงานบริหารงานของโทรทัศน์ชุมชนบริหารโดยคณะกรรมการบริหาร (Board Committee) ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ • ชุมชนเป็นเจ้าของ ดำเนินการโดยคนในท้องถิ่น ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลกลุ่ม สถาบัน และองค์การ การจัดตั้งและการดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความเป็นอิสระ • เป็นองค์การที่ไม่แสวงหากำไร
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	• กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ชุมชนของประเทศ • ใช้การกำกับดูแลร่วม (Co-regulation) โดยมี Community Broadcasting Association of Australia ร่วมร่าง Code of Ethics ร่วมกับ Australian Communications and Media Authority (หน่วยงานภาครัฐ) • กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารท้องถิ่น
การผลิต เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Source of Information)	• In House Studio • สถาบันการศึกษา • สถานีโทรทัศน์ชุมชนของคนพื้นเมืองในท้องถิ่นตามพื้นที่ที่ครอบคลุมของสัญญาณแพร่ภาพฟรีทีวีที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาล
แหล่งเงินทุน / การสนับสนุนด้านการเงิน	• ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล • ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน (Production Fee) • ค่าสมาชิก
การตลาด	• ห้ามการโฆษณา แต่อนุญาตให้มีการประกาศการสนับสนุนรายการของผู้สนับสนุน (Sponsorship announcement) • ใช้การสื่อสารในชุมชน ลักษณะมวลชนสัมพันธ์
เครือข่าย	• เชื่อมต่อกับสื่อของรัฐ (PBS) • เชื่อมต่อกับสถาบันการศึกษาในชุมชน ท้องถิ่น • เชื่อมต่อกับเครือข่ายในชุมชน • เชื่อมต่อกับเครือข่ายภาครัฐที่กำกับดูแล

๔.๖ รูปแบบการดำเนินธุรกิจของโทรทัศน์ชุมชน จากกรณีศึกษาประเทศต่าง ๆ จำนวน ๕ ประเทศ

ในการศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจของโทรทัศน์ชุมชนของประเทศต่าง ๆ ในครั้งนี้จะใช้ Business Model Canvas ของ Dr. Alexander Osterwalder ชาวสวิสเซอร์แลนด์มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์แผนผังโมเดลธุรกิจ ประกอบด้วยปัจจัยที่ต้องจัดทำ ๙ ประเด็น ดังนี้

- ๑) การจัดแบ่งกลุ่มลูกค้า (Customer Segments)
- ๒) ตำแหน่งแห่งคุณค่าในทัศนะของลูกค้าแต่ละกลุ่ม (Value Propositions)
- ๓) ความสัมพันธ์ของธุรกิจกับลูกค้า (Customer Relationships)
- ๔) ช่องทางเข้าถึงและส่งมอบสินค้าและบริการ (Distribution Channel)
- ๕) สายธารแห่งรายได้ (Revenue Streams)
- ๖) พันธมิตรหลัก (Key Partner)
- ๗) กิจกรรมหลัก (Key Activities)
- ๘) ทรัพยากรสำคัญ (Key Resources)
- ๙) โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure)

พันธมิตร : KP - ผู้สนับสนุนสถานี - ผู้ผลิตรายการ - นักจัดรายการ พิธีกร - หน่วยงานภาครัฐ - สถาบันการศึกษา - ผู้นำท้องถิ่น	กิจกรรมหลัก : KA - ออกอากาศรายการโทรทัศน์ - จัดการศึกษา - สื่อสารภายในชุมชน ทรัพยากรหลัก : KR - เงินลงทุน คน เทคโนโลยี - เนื้อหารายการ - วิทยาการด้านสื่อโทรทัศน์	คุณค่าของสินค้าหรือบริการ: VP - การสื่อสารในชุมชน - ประชาชนได้รับได้รับบริการสาธารณะ เช่น การศึกษา ความรู้ ความบันเทิง	ความสัมพันธ์กับลูกค้า : CR - การมีระบบสมาชิก - การจัดให้มีลักษณะเป็น Interactive คือมีการโต้ตอบระหว่างการออกอากาศ การแสดงความคิดเห็น ช่องทางเข้าถึงลูกค้า: DC - เครือข่ายของสถานีที่เชื่อมต่อ กับชุมชน และเครือข่ายของรัฐ	กลุ่มลูกค้า : CS - ผู้ผลิตรายการ - สถาบันการศึกษา - ผู้สนับสนุนสถานี - ประชาชนในชุมชนที่สมัครเป็นสมาชิก
โครงสร้างต้นทุน : CS - ค่าตอบแทนพนักงาน - ค่าใช้จ่ายในการผลิตรายการ - ค่าใช้จ่ายด้านเทคโนโลยี - ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			รายได้หลัก : RS - การสนับสนุนจากรัฐบาล - ผู้ผลิตรายการ (Production Fee) - เงินจากผู้สนับสนุนสถานี (Sponsorship Airtime) - ค่าสมาชิก - สถาบันการศึกษา นักศึกษา (Student Fee)	

บทที่ ๕ ผลการสำรวจข้อมูล

การสำรวจข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมของหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนสำรวจความต้องการ และความพร้อมในการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ครอบคลุมประชากรทั่วประเทศ โดยพิจารณาจากภูมิภาค และเขตบริการตามที่ตั้งสำนักงาน กสทช. กำหนด ซึ่งปัจจุบันมี ๓๘ เขต กระจายไปในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ (รายละเอียดตัวอย่างในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามรายงานขั้นต้น)

เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมทั่วประเทศ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยจะพิจารณาเลือกจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานีหลักของโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลก่อน และพิจารณาเลือกจังหวัดที่เป็นสถานีย่อยหรือจังหวัดในเขตบริการเดียวกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเงื่อนไขในการแบ่งตัวอย่างแล้ว ในเขตบริการทั้ง ๓๘ เขตจะถูกสุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจำนวนจังหวัดละ ๘๒ คนในภาคกลาง และน้อยสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดละ ๖๒ คน ซึ่งรวมทั้งประเทศจะได้กลุ่มตัวอย่างกับมาไม่น้อยกว่า ๒,๘๒๔ ตัวอย่างรายละเอียดตามตารางด้านล่าง

ตารางที่ ๕-๑ กลุ่มตัวอย่างและจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค

ภาค	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง ประชาชนทั่วไป	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง องค์กร	จำนวน จังหวัด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนทั่วไปต่อ จังหวัด	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่างองค์กร ต่อจังหวัด	รวม	รวมทั้ง ภูมิภาค
กรุงเทพฯ/ ตอนพิเศษ	๕๐	๕๘	๑	๕๐	๕๘	๑๐๘	๑๐๘
กลาง	๑๔๔	๓๔๕	๖	๒๔	๕๘	๘๒	๔๙๒
เหนือ	๑๘๖	๖๙๐	๑๑	๑๗	๖๓	๘๐	๘๘๐
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๐๖	๖๓๒	๑๒	๙	๕๓	๖๒	๗๔๔
ใต้	๗๖	๕๑๗	๘	๑๐	๖๕	๗๕	๖๐๐
รวม	๕๖๒	๒,๒๔๒	๓๘				๒,๘๒๔

๕.๑ ผลการเก็บข้อมูล

รายงานความก้าวหน้าฉบับนี้จะเป็นรายงานผลการเก็บข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ผลการศึกษาก็จะเพิ่มเติมในรายงานครั้งต่อไป ซึ่งจากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น ๒,๙๕๔ ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างพิจารณาไว้ในชั้นวางแผน แต่เนื่องจากแบบสอบถามที่ได้กลับมาบางฉบับอาจจะ

ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นในรายงานครั้งต่อไปจะพิจารณาเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผลสำหรับนำเสนอในรายงานครั้งต่อไป

การเก็บข้อมูลในแต่ละจังหวัดจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่มคือ ประชาชน และองค์กรที่มีศักยภาพในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยมีรายละเอียดการเก็บข้อมูลจำแนกตามภูมิภาค และจังหวัด ดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ ๕-๒ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด

ภาค/จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง		รวมจำนวน
	ประชาชน	องค์กร	
กรุงเทพฯ/ตอนพิเศษ	๕๗	๕๘	๑๑๕
กรุงเทพฯ	๕๗	๕๘	๑๑๕
กลาง	๑๔๖	๓๗๐	๕๑๖
กาญจนบุรี	๒๔	๕๘	๘๒
ประจวบคีรีขันธ์	๒๕	๖๓	๘๘
ระยอง	๒๔	๕๘	๘๒
สระแก้ว	๒๒	๗๖	๙๘
สุพรรณบุรี	๒๔	๕๗	๘๑
ตราด	๒๗	๕๘	๘๕
ตะวันออก/เฉียงเหนือ	๑๑๗	๖๓๗	๗๕๔
ขอนแก่น	๑๐	๕๓	๖๓
ชัยภูมิ	๙	๕๓	๖๒
นครราชสีมา	๙	๕๓	๖๒
บึงกาฬ	๑๖	๕๒	๖๘
มุกดาหาร	๙	๕๔	๖๓
ร้อยเอ็ด	๙	๕๓	๖๒
เลย	๙	๕๓	๖๒
ศรีสะเกษ	๙	๕๔	๖๓
สกลนคร	๙	๕๓	๖๒
สุรินทร์	๑๐	๕๓	๖๓
อุดรธานี	๙	๕๓	๖๒

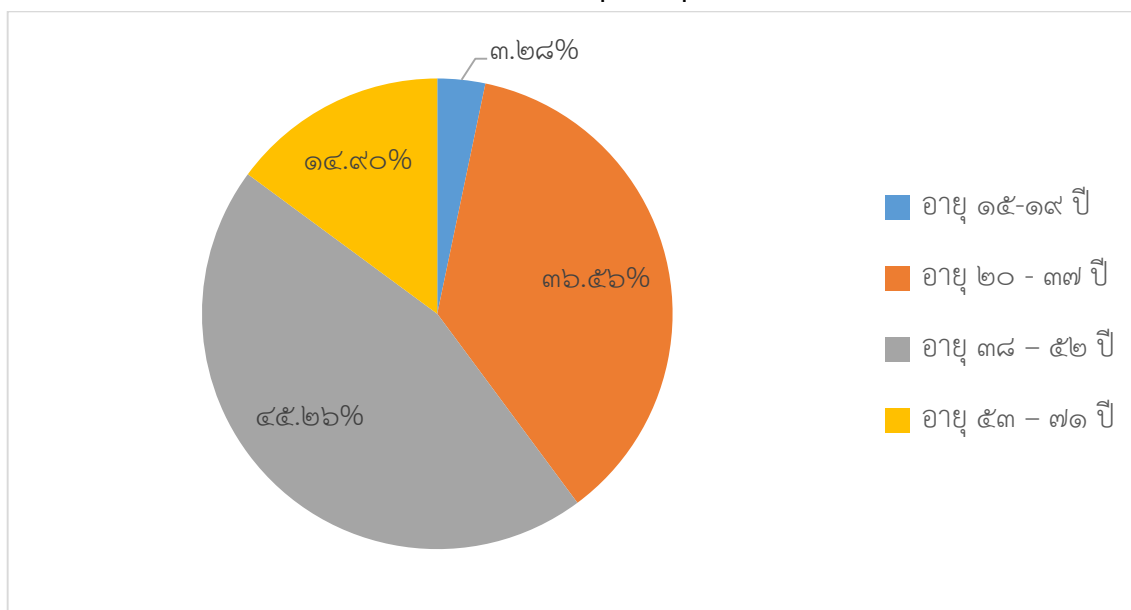
ภาค/จังหวัด	กลุ่มตัวอย่าง		รวมจำนวน
	ประชาชน	องค์กร	
อุบลราชธานี	๙	๕๓	๖๒
ใต้	๘๕	๕๒๙	๖๑๔
ชุมพร	๙	๗๓	๘๒
ภูเก็ต	๑๐	๖๕	๗๕
ระนอง	๑๐	๖๗	๗๗
สงขลา	๑๐	๖๕	๗๕
สตูล	๑๐	๖๕	๗๕
นครศรีธรรมราช	๑๐	๖๔	๗๔
ตรัง	๑๖	๖๕	๘๑
สุราษฎร์ธานี	๑๐	๖๕	๗๕
เหนือ	๒๐๓	๗๕๒	๙๕๕
เชียงราย	๑๗	๖๓	๘๐
เชียงใหม่	๑๗	๖๙	๘๖
นครสวรรค์	๒๐	๖๓	๘๓
น่าน	๑๗	๖๓	๘๐
เพชรบูรณ์	๑๗	๖๓	๘๐
แพร่	๒๖	๑๑๓	๑๓๙
แม่ฮ่องสอน	๑๗	๖๕	๘๒
ลำปาง	๒๑	๖๓	๘๔
อุตรดิตถ์	๑๗	๖๓	๘๐
ตาก	๑๗	๖๓	๘๐
สุโขทัย	๑๗	๖๔	๘๑
รวมทั้งหมด	๖๐๘	๒,๓๔๖	๒,๙๕๔

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปผลการเก็บข้อมูล ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ อายุของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง ๓๘ – ๕๒ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๒๖ รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ ๒๐ – ๓๗ ปี และจากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุมากกว่า ๗๒ ปี รายละเอียดดังรูปและตารางด้านล่าง

ตารางที่ ๕-๓ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

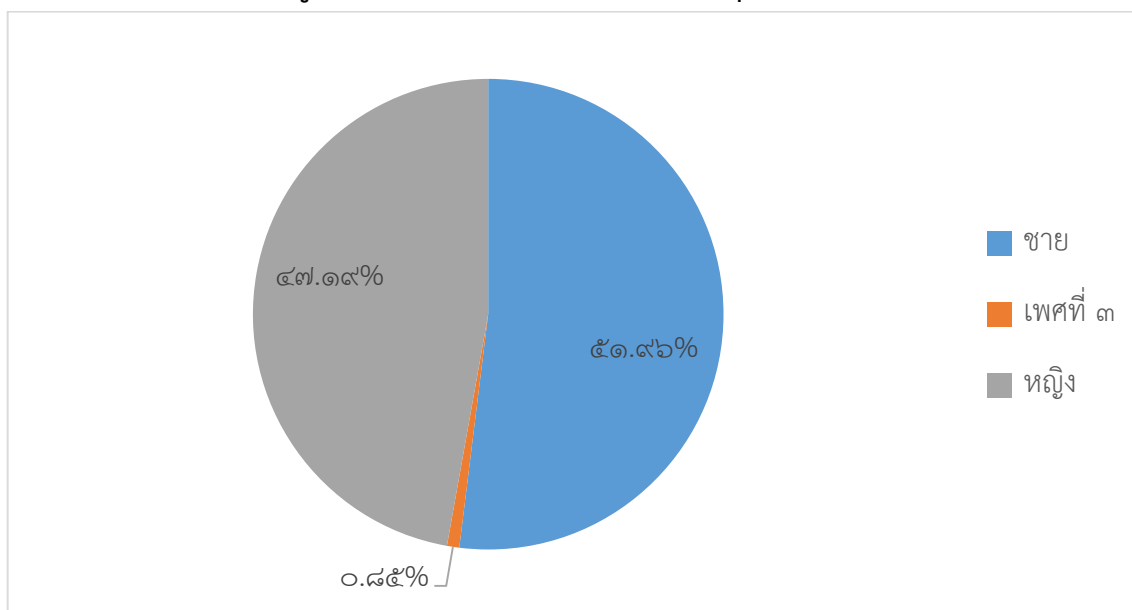
ตารางที่ ๕-๔ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ ๑๕-๑๙ ปี	๙๗	๓.๒๘
อายุ ๒๐ - ๓๗ ปี	๑,๐๘๐	๓๖.๕๖
อายุ ๓๘ - ๕๒ ปี	๑,๓๓๗	๔๕.๒๖
อายุ ๕๓ - ๗๑ ปี	๔๔๐	๑๔.๙๐
มากกว่า ๗๒ ปีขึ้นไป	-	-
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐.๐๐

๕.๑.๒ เพศ

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ ส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๖ และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๙ ที่เหลือเป็นกลุ่มตัวอย่างเพศที่ ๓ มีจำนวน ๒๕ ราย รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๑ แสดงสัดส่วนของเพศของกลุ่มตัวอย่าง

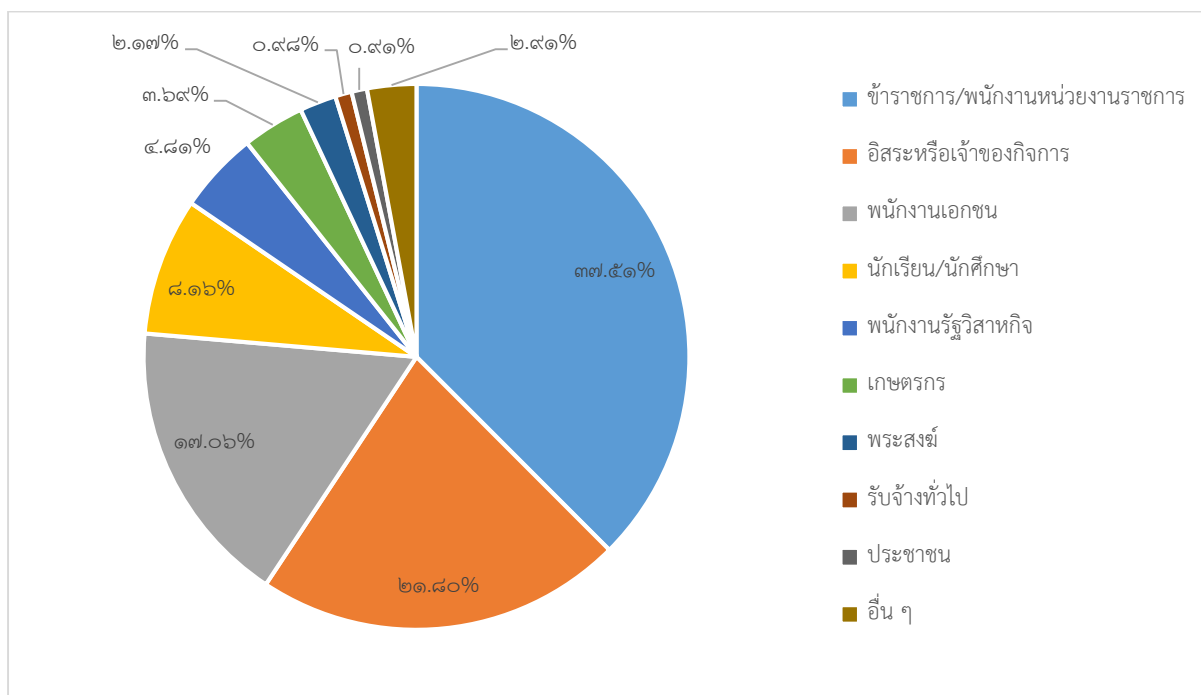
ตารางที่ ๕-๕ แสดงจำนวนและสัดส่วนของเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑,๕๓๕	๕๑.๙๖
หญิง	๑,๓๙๔	๔๗.๑๙
เพศที่ ๓	๒๕	๐.๘๕
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐

๕.๑.๓ อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับอาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามจะทำให้ทราบว่ากลุ่มคนที่ตอบแบบสอบถามอยู่ในอาชีพหรือมีภาระหน้าที่ใด เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าแต่ละกลุ่มอาชีพมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๑ เป็นข้าราชการ/พนักงาน ลูกจ้างหน่วยงานรัฐ รองลงมาจะเป็นทำงานอิสระหรือเจ้าของกิจการคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๐ พนักงานเอกชนคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๖ ที่เหลือจะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๒ แสดงสัดส่วนอาชีพ/อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๕-๖ แสดงรายละเอียดของอาชีพ/หน้าที่รับผิดชอบของผู้ตอบแบบสอบถาม

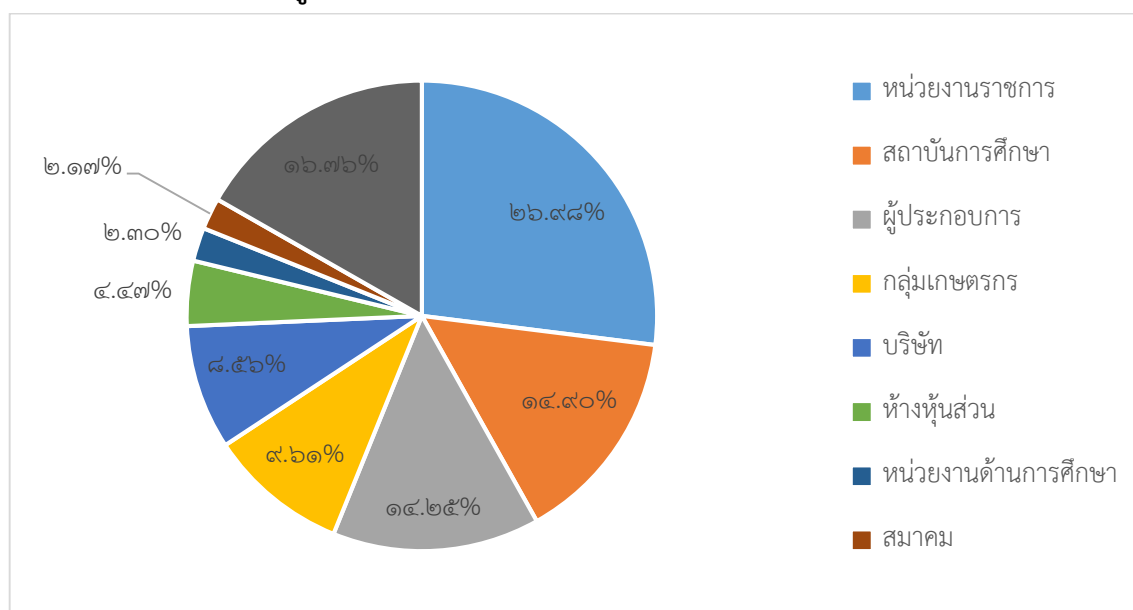
อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานหน่วยงานราชการ	๑,๑๐๘	๓๗.๕๑
อิสระหรือเจ้าของกิจการ	๖๔๔	๒๑.๘๐
พนักงานเอกชน	๕๐๔	๑๗.๐๖
นักเรียน/นักศึกษา	๒๔๑	๘.๑๖
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๑๔๒	๔.๘๑
เกษตรกร	๑๐๙	๓.๖๙
พระสงฆ์	๖๔	๒.๑๗
รับจ้างทั่วไป	๒๙	๐.๙๘
ประชาชน	๒๗	๐.๙๑
ร้านค้า	๑๙	๐.๖๔
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๑๔	๐.๔๗
ค้าขาย	๑๒	๐.๔๑
กิจการศาสนา	๑๐	๐.๓๔
กิจการกระจายเสียง	๘	๐.๒๗

อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
แม่บ้าน	๗	๐.๒๔
กีฬา	๔	๐.๑๔
ผู้ประกอบการวิชาชีพ/ช่างฝีมือ	๔	๐.๑๔
กลุ่มเกษตรกร	๒	๐.๐๗
ขับรถ	๒	๐.๐๗
พ่อบ้าน	๑	๐.๐๓
หจก.	๑	๐.๐๓
บริษัท	๑	๐.๐๓
กิจการทหาร/ความมั่นคง	๑	๐.๐๓
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐

๕.๑.๔ ลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน

สำหรับลักษณะ/ประเภทของหน่วยงานมีความสอดคล้องกับข้อ ๒.๑.๓ อาชีพ/ภาระหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่สัดส่วนของข้าราชการและพนักงานของรัฐในสัดส่วนสูงสุด โดยในส่วนของหน่วยงานมีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙๘ รองลงมาคือสถาบันการศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๐ และผู้ประกอบการร้อยละ ๑๔.๒๕ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๓ สัดส่วนลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน

ตารางที่ ๕-๗ แสดงลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน

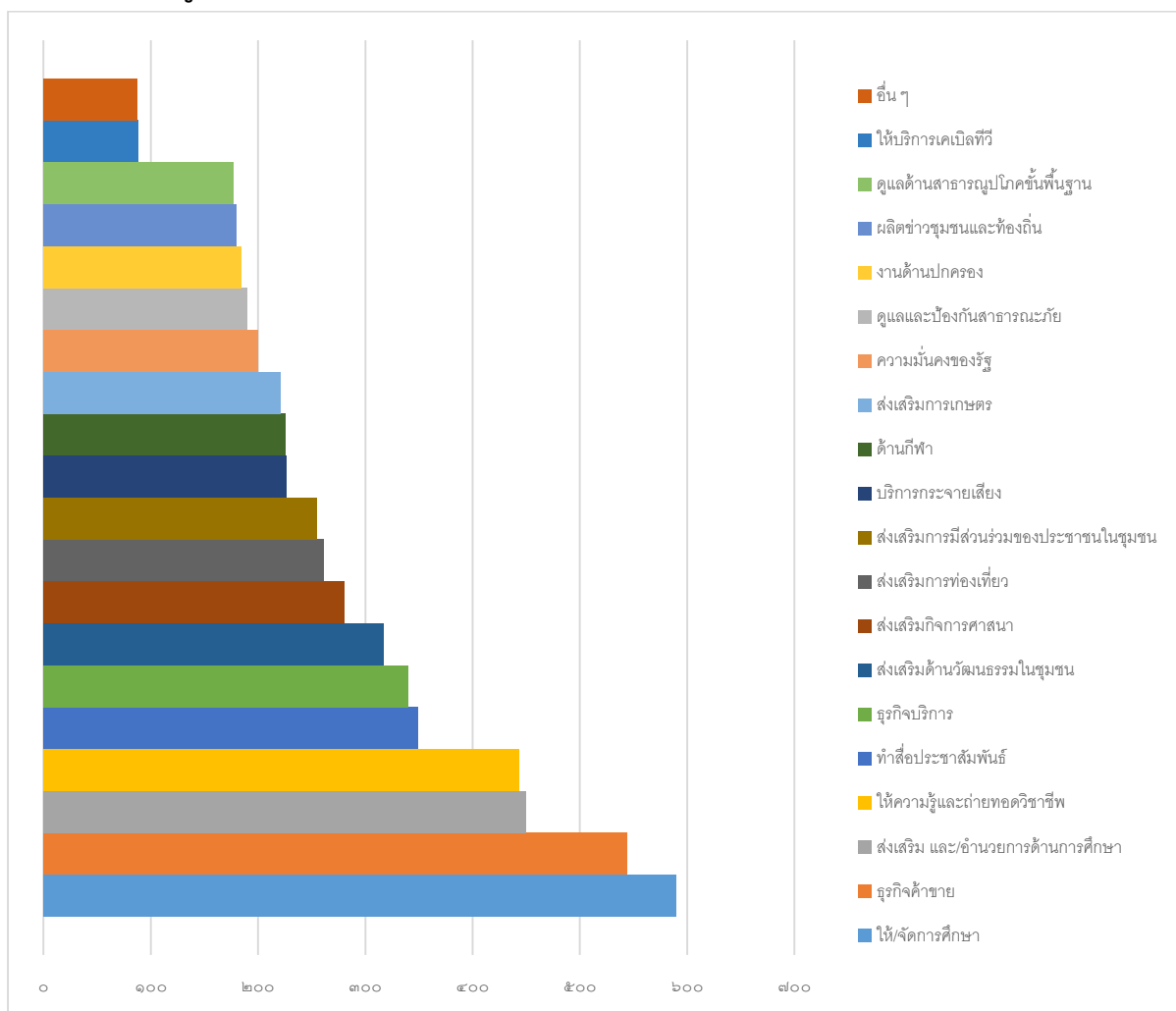
ลักษณะ/ประเภทของหน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานราชการ	๗๙๗.๐๐	๒๖.๙๘
สถาบันการศึกษา	๔๔๐.๐๐	๑๔.๙๐
ผู้ประกอบการ	๔๒๑.๐๐	๑๔.๒๕
กลุ่มเกษตรกร	๒๘๔.๐๐	๙.๖๑
บริษัท	๒๕๓.๐๐	๘.๕๖
ห้างหุ้นส่วน	๑๓๒.๐๐	๔.๔๗
หน่วยงานด้านการศึกษา	๖๘.๐๐	๒.๓๐
สมาคม	๖๔.๐๐	๒.๑๗
อื่น ๆ	๔๙๕.๐๐	๑๖.๗๖
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔.๐๐	๑๐๐.๐๐

๕.๑.๕ งานและภารกิจหลักของหน่วยงานหรือองค์กร

เพื่อทราบถึงภารกิจของหน่วยงานหรือหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาระดับความสำคัญของแต่ละหน่วยงานว่าในการดำเนินการแต่ละภารกิจให้ความสำคัญกับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนมากน้อยเพียงใด

จากแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีงาน และภารกิจในการให้/จัดการศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๔ รองลงมาคือประกอบธุรกิจด้านค้าขายคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๖ และส่งเสริม และ/อำนวยการด้านการศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๑ จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในครั้งนี้มีงานและภารกิจหลักด้านการศึกษเป็นส่วนใหญ่ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่างนี้

รูปที่ ๕-๔ แสดงสัดส่วนของงานและภารกิจหลักของหน่วยงานหรือองค์กร

ตารางที่ ๕-๘ แสดงรายละเอียดงานและภารกิจหลักของหน่วยงานหรือองค์กร

งานหรือภารกิจหลักของหน่วยงาน/องค์กร	จำนวน	ร้อยละ
ให้/จัดการศึกษา	๕๙๐	๒๔.๑๔
ธุรกิจค้าขาย	๕๔๔	๒๒.๒๖
ส่งเสริม และ/อำนวยการด้านการศึกษา	๔๕๐	๑๘.๔๑
ให้ความรู้และถ่ายทอดวิชาชีพ	๔๔๓	๑๘.๑๓
ทำสื่อประชาสัมพันธ์	๓๔๙	๑๔.๒๘
ธุรกิจบริการ	๓๔๐	๑๓.๙๑
ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมในชุมชน	๓๑๗	๑๒.๙๗
ส่งเสริมกิจการศาสนา	๒๘๐	๑๑.๔๖
ส่งเสริมการท่องเที่ยว	๒๖๑	๑๐.๖๘

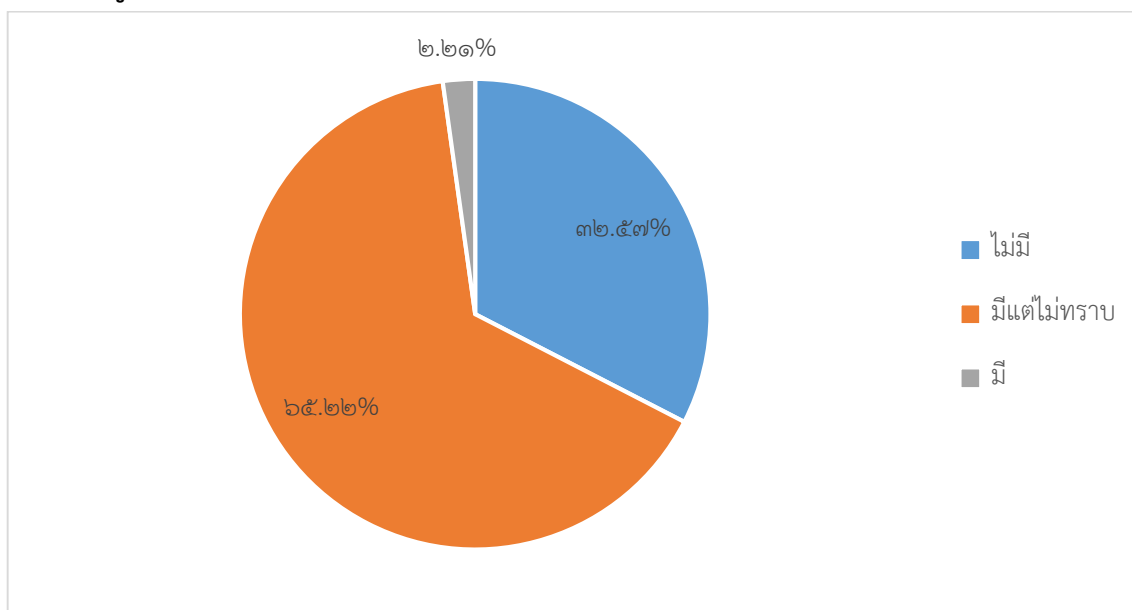
งานหรือภารกิจหลักของหน่วยงาน/องค์กร	จำนวน	ร้อยละ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน	๒๕๕	๑๐.๔๓
บริการกระจายเสียง	๒๒๖	๙.๒๕
ด้านกีฬา	๒๒๕	๙.๒๑
ส่งเสริมการเกษตร	๒๒๑	๙.๐๔
ความมั่นคงของรัฐ	๒๐๐	๘.๑๘
ดูแลและป้องกันสาธารณะภัย	๑๙๐	๗.๗๗
งานด้านปกครอง	๑๘๔	๗.๕๓
ผลิตข่าวชุมชนและท้องถิ่น	๑๘๐	๗.๓๖
ดูแลด้านสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน	๑๗๗	๗.๒๔
ให้บริการเคเบิลทีวี	๘๘	๓.๖๐
อื่น ๆ	๘๗	๓.๕๖
รวม (กรณี)	๕,๖๐๗	

๕.๑.๖ งบประมาณในการประชาสัมพันธ์หรือไม่

เพื่อให้ทราบถึงระดับของศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างว่าองค์กร/หน่วยงานมีศักยภาพในการเป็นผู้ให้บริการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนได้นั้น งบประมาณด้านประชาสัมพันธ์เป็นตัวชี้วัดหนึ่งสำหรับการพิจารณา

สำหรับข้อมูลในส่วนนี้จะเป็ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มองค์กร/หน่วยงานเท่านั้น โดยองค์กร/หน่วยงานส่วนใหญ่มีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ ๖๗.๔๓ ไม่มีเพียงร้อยละ ๓๒.๕๗ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่างนี้

รูปที่ ๕-๕ แสดงสัดส่วนองค์การ/หน่วยงานที่มีงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ ๕-๙ แสดงรายละเอียดองค์การ/หน่วยงานที่มีงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์

งบประมาณในการประชาสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	๗๙๖	๓๒.๕๗
มีแต่ไม่ทราบ	๑,๕๙๔	๖๕.๒๒
มี	๕๔	๒.๒๑
รวมทั้งหมด	๒,๔๔๔	๑๐๐.๐๐

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่พอจะทราบสัดส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีจำนวนทั้งหมด ๕๔ ราย มีสัดส่วนของงบประมาณด้านประชาสัมพันธ์/รายได้ สูงสุดที่ร้อยละ ๗๐ ของรายได้ และน้อยสุด ร้อยละ ๐.๐๐๕ ของรายได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๑๔.๘๘ รายละเอียดดังตารางด้านล่าง

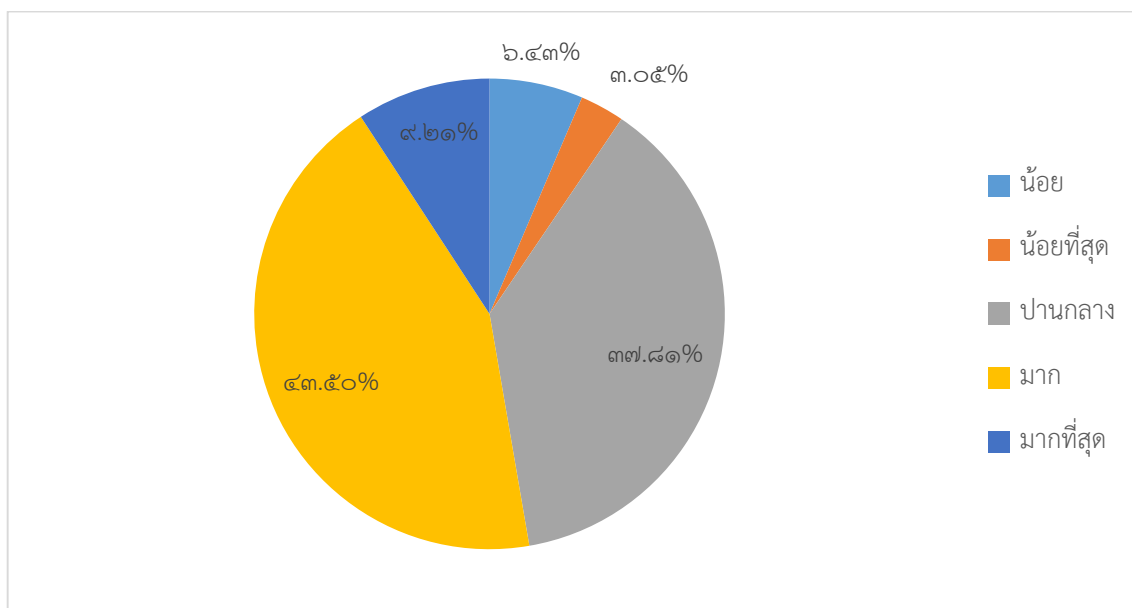
ตารางที่ ๕-๑๐ แสดงสัดส่วนของงบประมาณด้านประชาสัมพันธ์/รายได้ขององค์กร/หน่วยงาน

งบประมาณที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละต่อรายได้ขององค์กร	จำนวน (ความถี่)
๐.๐๐๕	๑
๐.๑	๒
๐.๒	๒
๐.๓	๓
๐.๕	๑
๒	๑
๓	๑
๕	๖
๗	๑
๑๐	๖
๑๕	๑
๒๐	๖
๒๕	๑
๓๐	๕
๕๐	๓
๗๐	๒
๑๐๐๐ บาทตลอดปีการศึกษา (ปีงบประมาณ)	๑
ข้อมูลไม่สมบูรณ์	๑๑
รวมทั้งหมด	๕๔

๕.๑.๗ ระดับความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

ด้านความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๐ รองลงมาคือ ปานกลางร้อยละ ๓๗.๘๑ ร้อยละเอ็ดดั่งรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๖ ระดับความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลฯ

ตารางที่ ๕-๑๑ แสดงรายละเอียดระดับความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

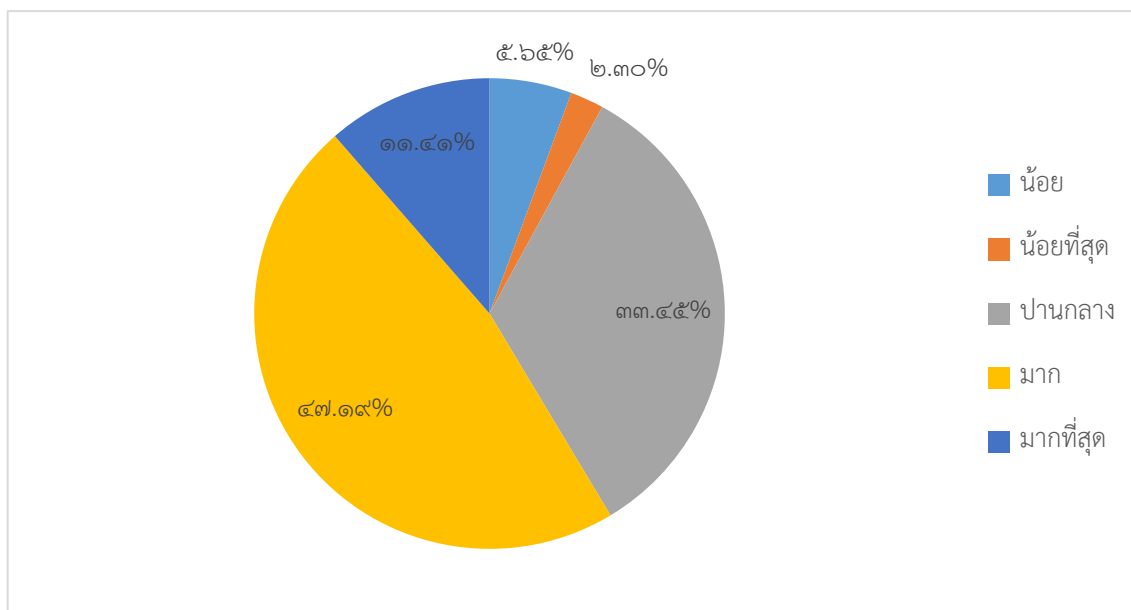
ท่านมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนมากน้อยเพียงใด

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	๙๐	๓.๐๔
น้อย	๑๙๐	๖.๔๓
ปานกลาง	๑,๑๑๗	๓๗.๘๑
มาก	๑,๒๘๕	๔๓.๕๐
มากที่สุด	๒๗๒	๘.๒๑
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐.๐๐

๕.๑.๘ ประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

ด้านประโยชน์ของบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีประโยชน์ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๙ รองลงมาคือมีประโยชน์ในระดับปานกลางร้อยละ ๓๓.๔๕ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๗ สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามต่อประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ตารางที่ ๕-๑๒ แสดงรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถามต่อประโยชน์ที่จะได้รับจาก
บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ท่านคิดว่าบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน
จะมีประโยชน์กับตัวท่านมากน้อยเพียงใด

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	๖๘	๒.๓๐
น้อย	๑๖๗	๕.๖๕
ปานกลาง	๙๘๘	๓๓.๔๕
มาก	๑,๓๙๔	๔๗.๑๙
มากที่สุด	๓๓๗	๑๑.๔๑
รวมทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐.๐๐

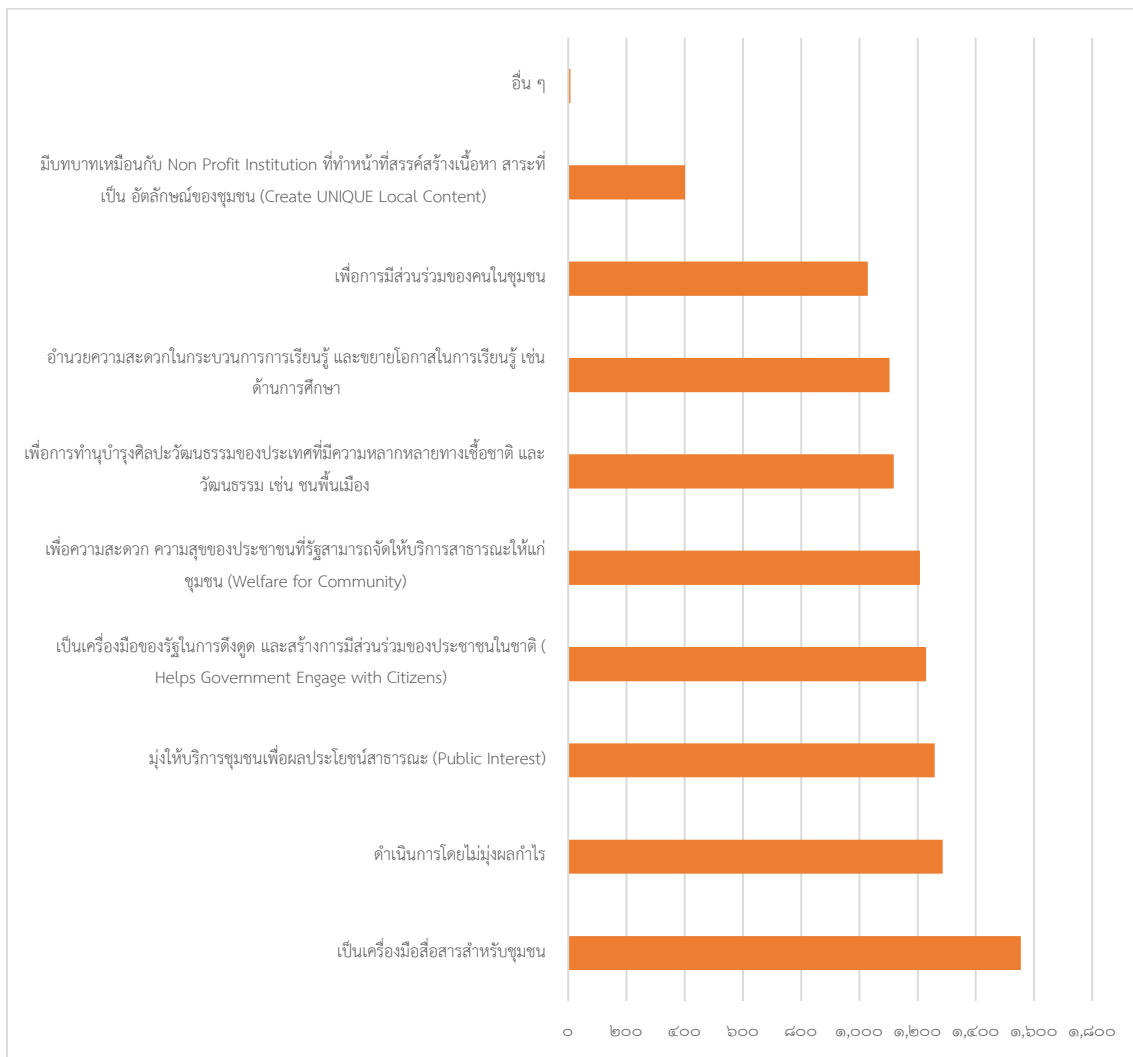
๕.๑.๙ ความคาดหวังที่จะได้รับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

จากการศึกษากรณีตัวอย่างในต่างประเทศ พบว่าผู้ให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน มีการให้บริการต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ กับชุมชน เช่น การสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นต้น

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่สามารถใช้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนได้ มีความคาดหวังต่อบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนสูงสุดคือ เป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๔ รองลงมาคือดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๓ และ

มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๒ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๘ ๒.๑.๙ ความคาดหวังที่จะได้รับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชน

ตารางที่ ๕-๑๓ แสดงรายละเอียดความคาดหวังสิ่งที่จะได้รับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชน

ท่านคาดหวังสิ่งที่จะได้รับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ประเภทบริการชุมชน ในด้านใดบ้าง

เป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับชุมชน

ดำเนินการโดยไม่มุ่งผลกำไร

จำนวน

ร้อยละ

๑,๕๕๕

๔๒.๖๔

๑,๒๘๖

๔๓.๕๓

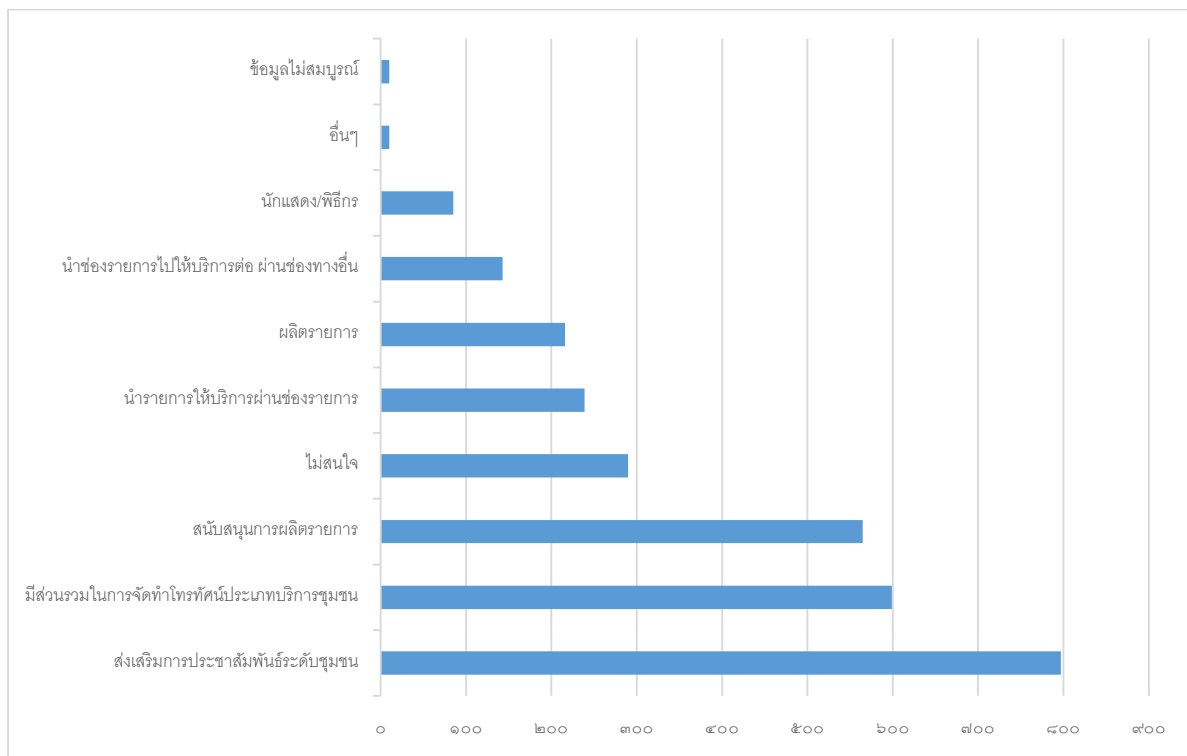
**ท่านคาดหวังสิ่งที่จะได้รับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชน ในด้านใดบ้าง**

	จำนวน	ร้อยละ
มุ่งให้บริการชุมชนเพื่อผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)	๑,๒๕๙	๔๒.๖๒
เป็นเครื่องมือของรัฐในการดึงดูด และสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชาติ (Helps Government Engage with Citizens)	๑,๒๒๙	๔๑.๖๐
เพื่อความสะอาด ความสุขของประชาชนที่รัฐสามารถจัดให้บริการ สาธารณะให้แก่ชุมชน (Welfare for Community)	๑,๒๐๘	๔๐.๘๙
เพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของประเทศที่มีความหลากหลายทาง เชื้อชาติ และวัฒนธรรม เช่น ชนพื้นเมือง	๑,๑๑๘	๓๗.๘๕
อำนวยความสะดวกในกระบวนการการเรียนรู้ และขยายโอกาสในการ เรียนรู้ เช่น ด้านการศึกษา	๑,๑๐๔	๓๗.๓๗
เพื่อการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	๑,๐๒๙	๓๔.๘๓
มีบทบาทเหมือนกับ Non Profit Institution ที่ทำหน้าที่สรรค์สร้าง เนื้อหา สารที่เป็น อัตลักษณ์ของชุมชน (Create UNIQUE Local Content)	๔๐๑	๑๓.๕๗
อื่น ๆ	๘	๐.๒๗
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	๒,๙๕๔	๑๐๐.๐๐

**๕.๑.๑๐ ความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภท
บริการชุมชน**

ในส่วนความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถามในการเข้าร่วมดำเนินการหรือสนับสนุนให้บริการโทรทัศน์
ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ระดับชุมชน
คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๘ รองลงมาคือ มีส่วนรวมในการจัดทำโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ
๒๐.๒๘ รายละเอียดดังรูป และตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๙ สัดส่วนความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ตารางที่ ๕-๑๔ แสดงรายละเอียดความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ท่านมีความสนใจที่จะเข้ามาดำเนินการหรือสนับสนุนการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในด้านใด

	จำนวน	ร้อยละ
ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ระดับชุมชน	๗๙๗	๒๖.๙๘
มีส่วนร่วมในการจัดทำโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน	๕๙๙	๒๐.๒๘
สนับสนุนการผลิตรายการ	๕๖๕	๑๙.๑๓
ไม่สนใจ	๒๙๐	๙.๘๒
นำรายการให้บริการผ่านช่องรายการ	๒๓๙	๘.๐๙
ผลิตรายการ	๒๑๖	๗.๓๑
นำช่องรายการไปให้บริการต่อ ผ่านช่องทางอื่น	๑๔๓	๔.๘๔
นักแสดง/พิธีกร	๘๕	๒.๘๘
อื่น ๆ	๑๐	๐.๓๔
ข้อมูลไม่สมบูรณ์	๑๐	๐.๓๔
จำนวนทั้งหมด	๒,๙๕๔	๑๐๐.๐๐

๕.๑.๑๑ ประเภทของรายการ

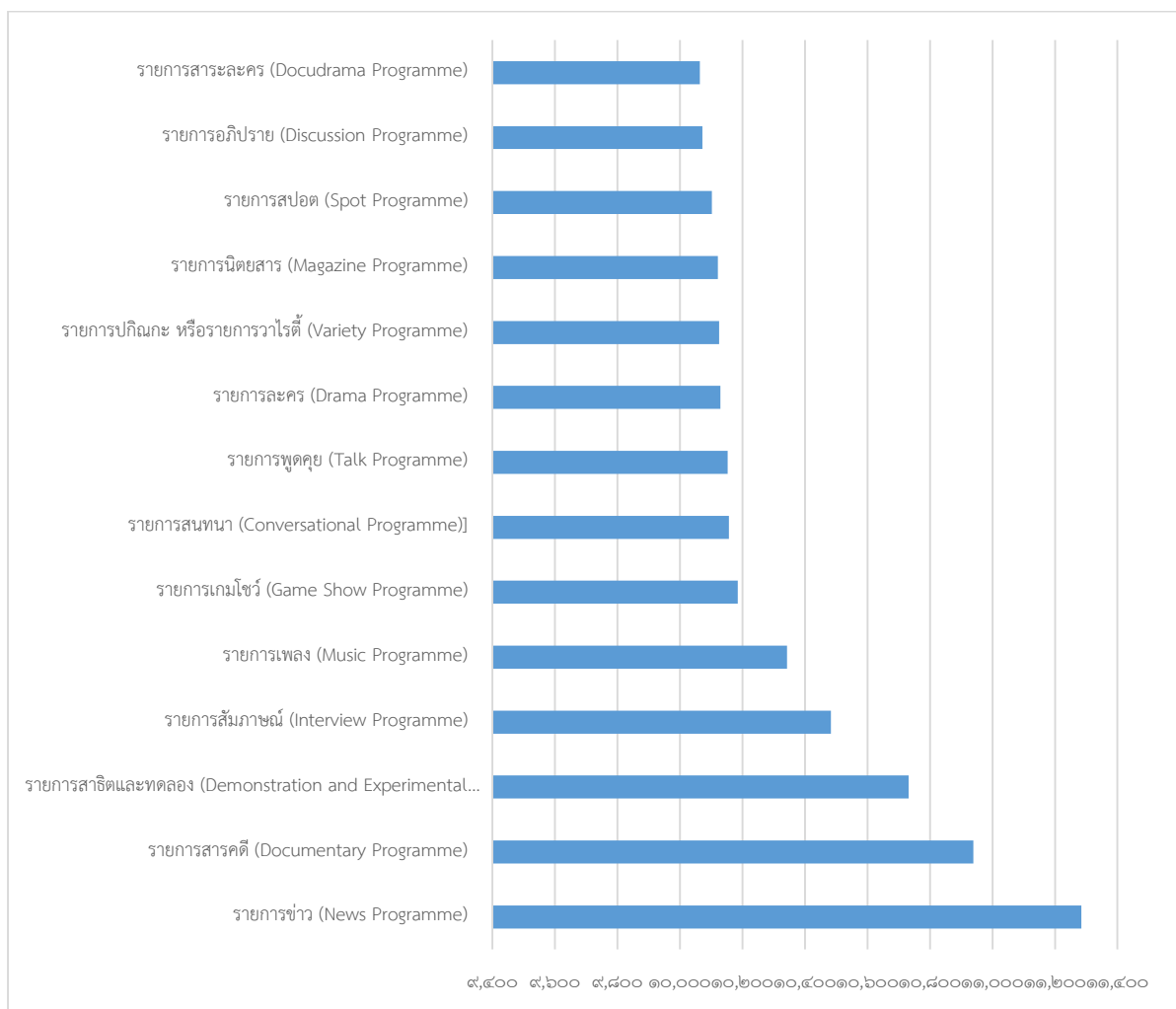
ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ รายการข่าว (News Programme) มีค่าเฉลี่ยของค่าคะแนนความพึงพอใจสูงสุดอยู่ที่ ๓.๘๒ รองลงมาคือรายการประเภทสารคดี มีค่าเฉลี่ยของค่าคะแนน ๓.๗๐ รายการสาธิตและทดลอง (Demonstration and Experimental Programme) มีค่าเฉลี่ยของค่าคะแนน ๓.๖๓ ส่วนรายการประเภทอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความสำคัญที่ใกล้เคียงกันมาก รายละเอียดดังรูปและตารางด้านล่าง

รูปที่ ๕-๑๐ แสดงค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของรายการแต่ละประเภท

เมื่อพิจารณาคะแนนทั้งหมดที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบเพื่อหาประเภทรายการมีระดับความสำคัญแตกต่างกัน รายละเอียดดังรูปด้านล่าง

รูปที่ ๕-๑๑ แสดงลำดับของคะแนนระดับความสำคัญของรายการแต่ละประเภท

ตารางที่ ๕-๑๕ แสดงรายละเอียดของประเภทรายการ

ประเภทของรายการ	Mean	Standard Deviation	Median	Mode	Sum
รายการข่าว (News Programme)	๓.๘๒	๐.๙๔๗	๔	๔	๑๑,๒๘๔
รายการสารคดี (Documentary Programme)	๓.๗๐	๐.๙๔๙	๔	๔	๑๐,๙๓๙
รายการสาธิตและทดลอง (Demonstration and Experimental Programme)	๓.๖๓	๐.๙๖๑	๔	๔	๑๐,๗๓๒
รายการสัมภาษณ์ (Interview Programme)	๓.๕๕	๐.๙๒๗	๔	๔	๑๐,๔๘๓

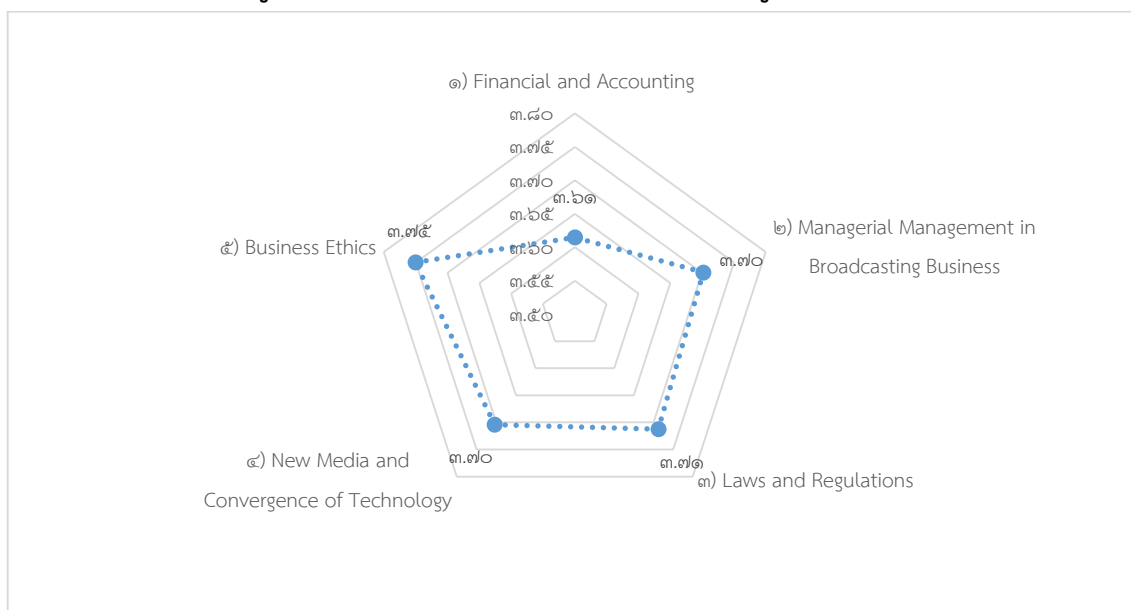
ประเภทของรายการ	Mean	Standard Deviation	Median	Mode	Sum
รายการเพลง (Music Programme)	๓.๕๐	๐.๙๗๙	๔	๓	๑๐,๓๔๓
รายการเกมโชว์ (Game Show Programme)	๓.๔๕	๐.๙๙๗	๔	๔	๑๐,๑๘๕
รายการสนทนา (Conversational Programme)]	๓.๔๔	๐.๙๓๑	๓	๔	๑๐,๑๕๗
รายการพูดคุย (Talk Programme)	๓.๔๔	๐.๙๗๒	๓	๓	๑๐,๑๕๓
รายการละคร (Drama Programme)	๓.๔๓	๐.๙๙๐	๓	๓	๑๐,๑๓๐
รายการป๊อปปูล่า หรือรายการวไรตี้ (Variety Programme)	๓.๔๓	๐.๙๘๖	๓	๔	๑๐,๑๒๕
รายการนิตยสาร (Magazine Programme)	๓.๔๓	๐.๙๗๑	๓	๔	๑๐,๑๒๑
รายการสปอต (Spot Programme)	๓.๔๒	๑.๐๓๖	๓	๓	๑๐,๑๐๒
รายการอภิปราย (Discussion Programme)	๓.๔๑	๐.๙๖๔	๓	๔	๑๐,๐๗๒
รายการสารละคร (Docudrama Programme)	๓.๔๑	๑.๐๐๕	๓	๔	๑๐,๐๖๔

๕.๑.๑๒ ด้านหลักสูตรสำหรับอบรม

สำหรับการให้ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อหลักสูตรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจะได้อ่านคำอธิบายของเนื้อหาว่า ในแต่ละวิชามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะยังไม่ทราบชื่อรายวิชากำหนดไว้ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทราบรายละเอียดโดยย่อของแต่ละรายวิชา ก่อนให้ความเห็น

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับแต่ละหมวดหมู่ใกล้เคียงกันมากหรือให้ให้ระดับความสำคัญเท่ากัน คำมัธยฐาน และฐานนิยมเท่ากับ ๔ หรือมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยรวมของแต่ละหมวดหมู่มีความใกล้เคียงกันแต่ต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยด้าน Business Ethics สูงสุด และน้อยที่สุดคือด้าน Financial and Accounting รายละเอียดดังรูปด้านล่าง และตารางที่ ๒-๑๖

รูปที่ ๕-๑๒ แสดงค่าเฉลี่ยของแต่ละหมวดหมู่ของเนื้อหา

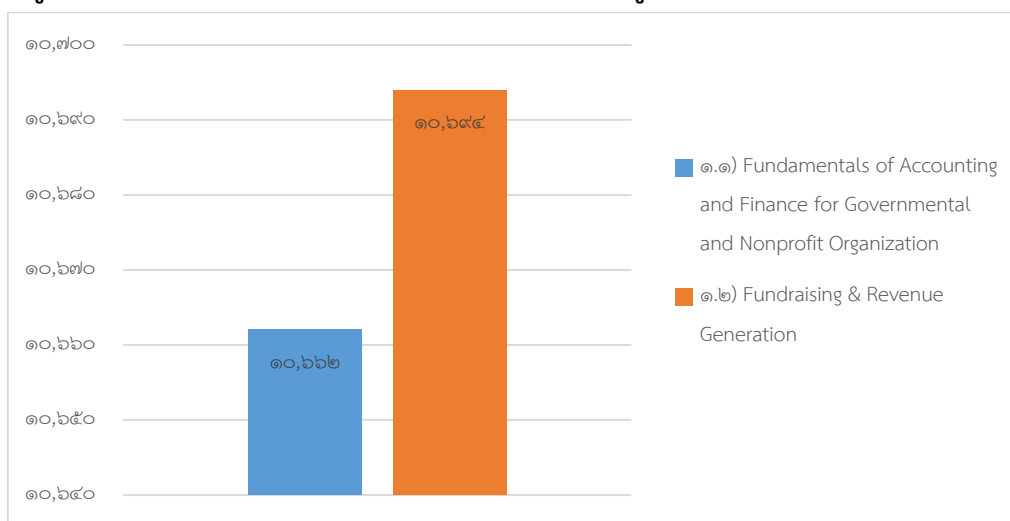

เพื่อจัดลำดับของความสนใจในแต่ละรายวิชา การรวมค่าคะแนนความคิดเห็นโดยพิจารณาจากระดับความพึงพอใจของแต่ละรายวิชาโดยให้ พอใจน้อยสุดมีค่าคะแนนเท่ากับ ๑ และพอใจมากที่สุดมีค่าคะแนนเท่ากับ ๕ เมื่อรวมกันแล้วจะได้ค่าคะแนนดังต่อไปนี้

๕.๑.๑๒.๑ Financial and Accounting

ในหมวดหมู่ Financial and Accounting ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในด้าน Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization และน้อยที่สุดในรายวิชา Fundraising & Revenue Generation รายละเอียดดังรูปด้านล่าง

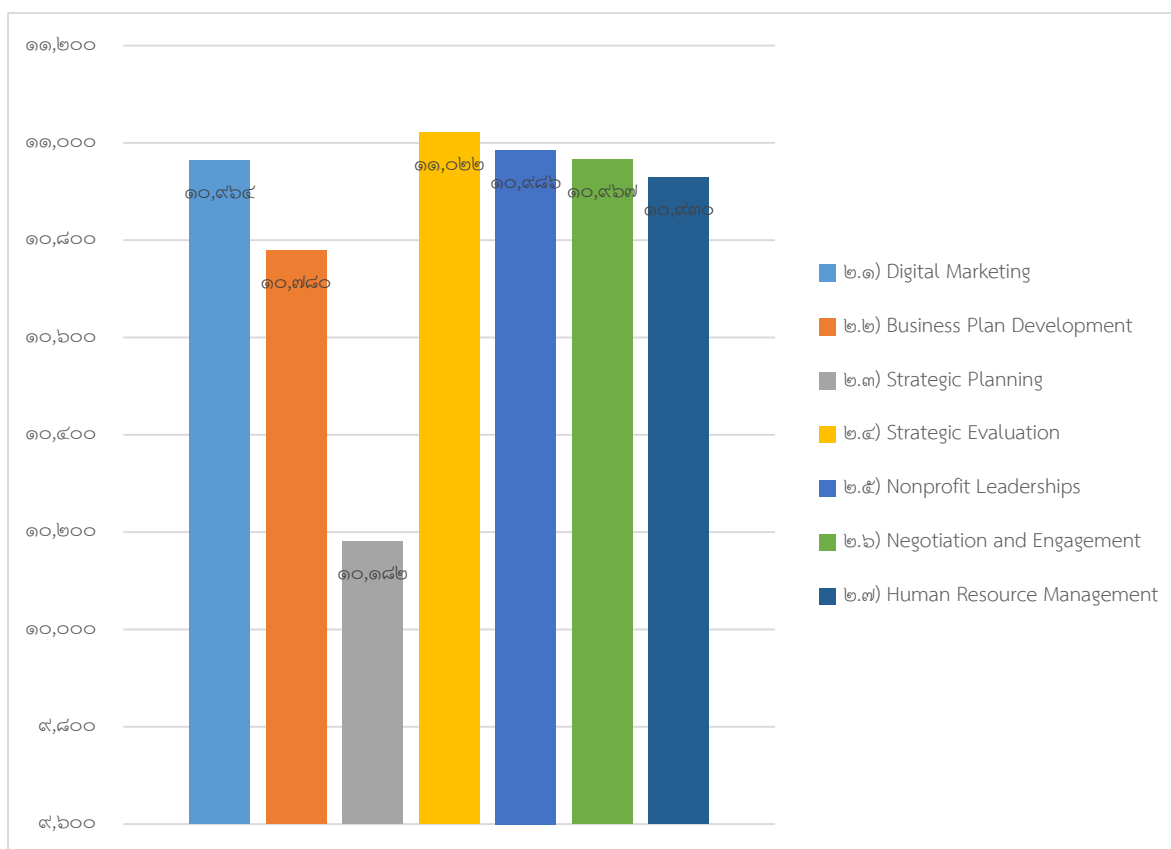
รูปที่ ๕-๑๓ แสดงคะแนนรวมของรายวิชาในหมวดหมู่ Financial and Accounting

๕.๑.๑๒.๒ Managerial Management in Broadcasting Business

ในหมวดหมู่ Managerial Management in Broadcasting Business วิชาที่มีคะแนนสูงสุดคือ Strategic Evaluation รองลงมาคือ Digital Marketing และน้อยที่สุดคือ Strategic Planning รายละเอียดดังรูป

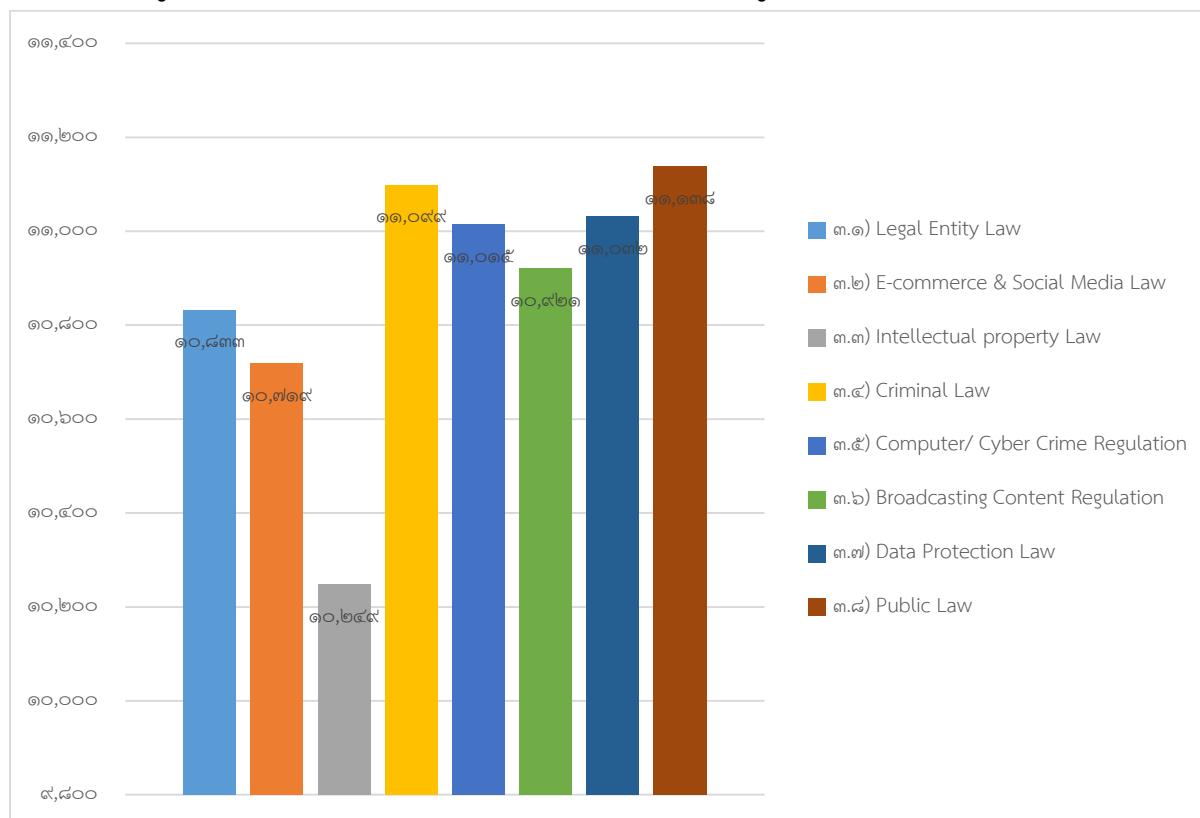
รูปที่ ๕-๑๔ แสดงคะแนนรวมของรายวิชาในหมวดหมู่
Managerial Management in Broadcasting Business

๕.๑.๑๒.๓ Laws and Regulations

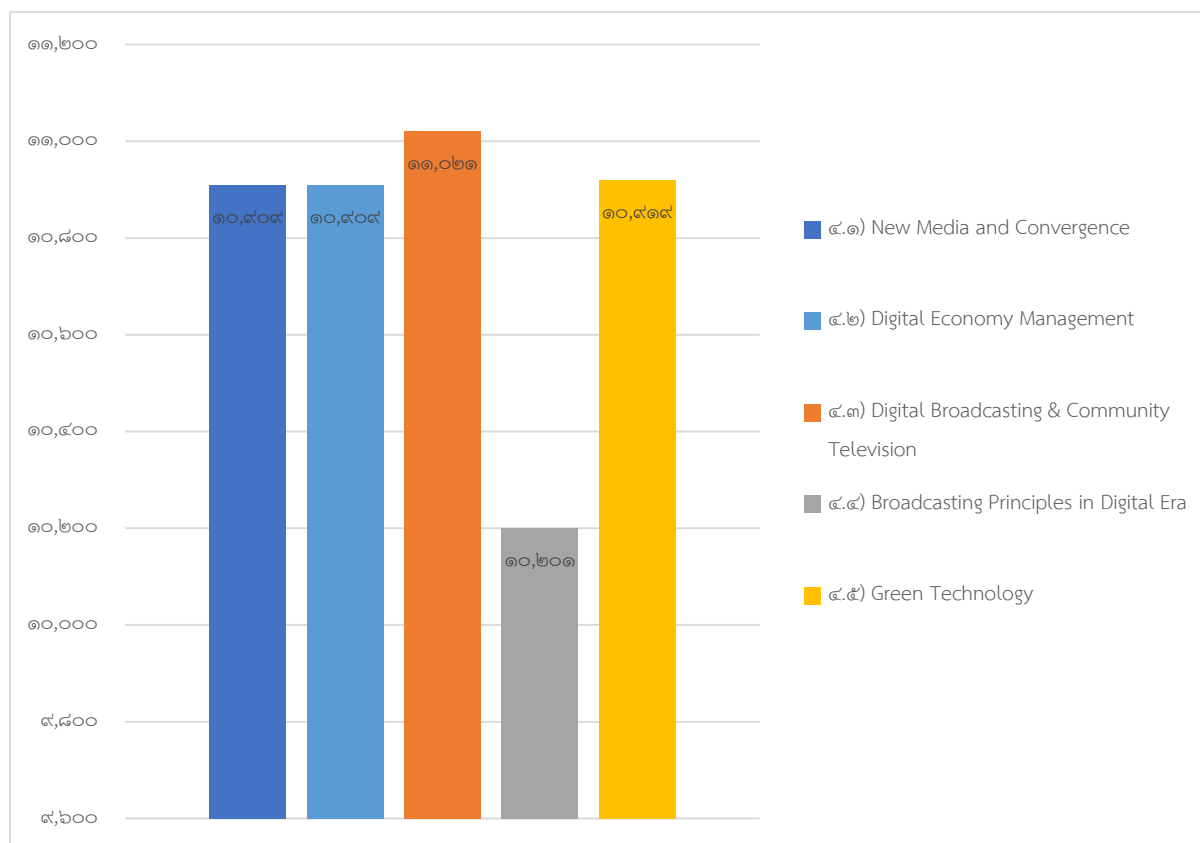
ด้าน Laws and Regulations มีคะแนนในรายวิชา Public Law มากที่สุด รองลงมาคือ Criminal Law ส่วนรายวิชา Intellectual Property Law มีคะแนนน้อยที่สุดในหมวดหมู่นี้ รายละเอียดดังรูปด้านล่าง

รูปที่ ๕-๑๕ แสดงคะแนนรวมของรายวิชาในหมวดหมู่ Laws and Regulations

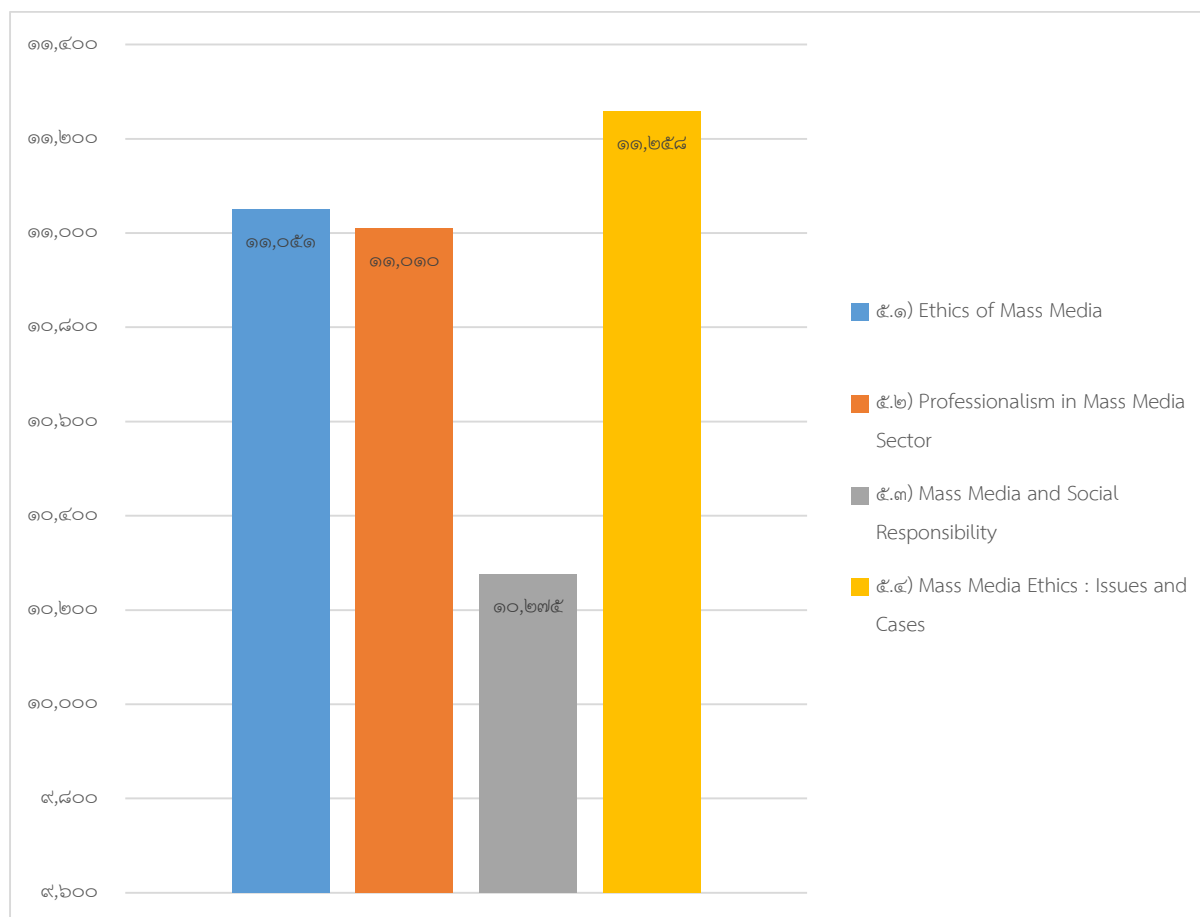
๕.๑.๑๒.๔ New Media and Convergence of Technology

ในหมวดหมู่นี้รายวิชา Digital Broadcasting & Community Television เป็นรายวิชาที่มีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือรายวิชา Green Technology ส่วนวิชา Broadcasting Principles in Digital Era เป็นรายวิชาที่มีคะแนนน้อยที่สุด รายละเอียดดังรูปด้านล่าง

๕.๑.๑๒.๕ Business Ethics

วิชา Mass Media Ethics : Issues and Cases เป็นรายวิชาที่มีคะแนนสูงสุดในหมวดหมู่นี้ รองลงมาคือวิชา Ethics of Mass Media ส่วนวิชาที่มีคะแนนน้อยที่สุด Mass Media and Social Responsibility รายละเอียดดังรูปด้านล่าง

ตารางที่ ๕-๑๖ ตารางสรุประดับความคิดเห็นต่อหลักสูตร

รายวิชา	Mean	Standard Error	Median	Mode	Sum
๑) Financial and Accounting	๓.๖๑				
๑.๑) Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization	๓.๖๑	๐.๙๒๖	๔	๔	๑๐,๖๖๒
๑.๒) Fundraising & Revenue Generation	๓.๖๒	๐.๙๐๙	๔	๔	๑๐,๖๙๔
๒) Managerial Management in Broadcasting Business	๓.๗๐				
๒.๑) Digital Marketing	๓.๗๑	๐.๙๐๒	๔	๔	๑๐,๙๖๔

รายวิชา	Mean	Standard Error	Median	Mode	Sum
๒.๒) Business Plan Development	๓.๖๕	๐.๘๙๑	๔	๔	๑๐,๗๘๐
๒.๓) Strategic Planning	๓.๖๙	๐.๘๘๕	๔	๔	๑๐,๑๘๒
๒.๔) Strategic Evaluation	๓.๗๓	๐.๘๗๖	๔	๔	๑๑,๐๒๒
๒.๕) Nonprofit Leaderships	๓.๗๒	๐.๙๐๘	๔	๔	๑๐,๙๘๖
๒.๖) Negotiation and Engagement	๓.๗๑	๐.๘๘๕	๔	๔	๑๐,๙๖๗
๒.๗) Human Resource Management	๓.๗๐	๐.๘๘๐	๔	๔	๑๐,๙๓๐
๓) Laws and Regulations	๓.๗๑				
๓.๑) Legal Entity Law	๓.๖๗	๐.๙๑๒	๔	๔	๑๐,๘๓๓
๓.๒) E-commerce & Social Media Law	๓.๖๓	๐.๘๙๒	๔	๔	๑๐,๗๑๙
๓.๓) Intellectual property Law	๓.๗๑	๐.๙๒๑	๔	๔	๑๐,๒๔๙
๓.๔) Criminal Law	๓.๗๖	๐.๙๐๑	๔	๔	๑๑,๐๙๙
๓.๕) Computer/ Cyber Crime Regulation	๓.๗๓	๐.๙๐๑	๔	๔	๑๑,๐๑๕
๓.๖) Broadcasting Content Regulation	๓.๗๐	๐.๙๑๐	๔	๔	๑๐,๙๒๑
๓.๗) Data Protection Law	๓.๗๓	๐.๙๑๖	๔	๔	๑๑,๐๓๒
๓.๘) Public Law	๓.๗๗	๐.๙๑๘	๔	๔	๑๑,๑๓๘
๔) New Media and Convergence of Technology	๓.๗๐				
๔.๑) New Media and Convergence	๓.๖๙	๐.๙๒๒	๔	๔	๑๐,๙๐๙
๔.๒) Digital Economy Management	๓.๗๓	๐.๘๘๗	๔	๔	๑๑,๐๒๑
๔.๓) Digital Broadcasting & Community Television	๓.๗๐	๐.๘๙๖	๔	๔	๑๐,๒๐๑
๔.๔) Broadcasting Principles in Digital Era	๓.๗๐	๐.๘๙๑	๔	๔	๑๐,๙๑๙
๔.๕) Green Technology	๓.๗๓	๐.๙๐๙	๔	๔	๑๑,๐๒๑
๕) Business Ethics	๓.๗๕				
๕.๑) Ethics of Mass Media	๓.๗๔	๐.๙๐๔	๔	๔	๑๑,๐๕๑
๕.๒) Professionalism in Mass Media Sector	๓.๗๓	๐.๘๙๒	๔	๔	๑๑,๐๑๐
๕.๓) Mass Media and Social Responsibility	๓.๗๒	๐.๙๐๒	๔	๔	๑๐,๒๗๕
๕.๔) Mass Media Ethics : Issues and Cases	๓.๘๑	๐.๙๒๒	๔	๔	๑๑,๒๕๘

๕.๒ ร่างเนื้อหาหลักสูตรเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าแต่ละกลุ่มวิชามีระดับสำคัญที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างแต่ละรายวิชาจึงนำรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาจำแนกตามหมวดหมู่วิชา และตามลำดับคะแนนจากมากไปน้อยดังนี้

๕.๒.๑ Financial and Accounting

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๑	Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization	หลักการในการวิเคราะห์ และบริหารการเงินการบัญชี รวมถึงการจัดทำแผนการเงิน การควบคุมงบประมาณ การวิเคราะห์การลงทุน กระบวนการการตัดสินใจทางการเงิน การบริหารและการติดตามการใช้จ่ายเงินและหลักการบัญชีขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร
๒	Fundraising & Revenue Generation	หลักการ และกระบวนการของการระดมเงินทุนในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รวมถึงเทคนิค และกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพ การใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการการระดมทุน การวิเคราะห์รูปแบบของการระดมเงินทุนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยรวมถึงแง่มุมที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการระดมทุนในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

๕.๒.๒ Managerial Management in Broadcasting Business

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๑	Strategic Evaluation	การประเมินผล และการควบคุมเพื่อให้การวางแผน และการจัดการเชิงกลยุทธ์บรรลุตามวัตถุประสงค์
๒	Nonprofit Leaderships	ความรู้และทักษะในการบริหารองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรและภาคส่วนอื่น ๆ ภายนอก
๓	Negotiation and Engagement	ศึกษาแนวทางการในการแก้ปัญหาาร่วมกัน การหาความร่วมมือระหว่าง ๒ ฝ่าย เพื่อให้สามารถรวมดำเนินการ และได้

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
		ข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงาน ตลอดจนสร้างความผูกพันกับองค์กรและพร้อมที่จะร่วมมือกับองค์กรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร
๔	Digital Marketing	หลักการในการดำเนินการตลาดในยุคดิจิทัล เพื่อให้ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดแบบดั้งเดิม และคุ้มค้ำกับการลงทุน พร้อมทั้งสร้างช่องทางการตลาดที่มีการสื่อสารแบบ ๒ ทาง
๕	Human Resource Management	ศึกษาการจัดการทรัพยากรบุคคลซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยจะรวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่สำคัญสำหรับการสร้างผลิตภัณฑ์ในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทฤษฎีแรงจูงใจสำหรับบุคลากร อาสาสมัคร กระบวนการการสรรหา การคัดเลือก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสมาชิกองค์กรในระดับอื่น ๆ การบริหารค่าตอบแทน การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร
๖	Business Plan Development	การพัฒนาและวางแผนทางธุรกิจ แนวทางการแผนธุรกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจการ และขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก รูปแบบของการพัฒนาแผนธุรกิจจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) สามารถที่จะทราบแนวทางในการดำเนินการได้อย่างชัดเจน
๗	Strategic Planning	ศึกษากระบวนการและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งการ ประเมินสถานการณ์และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
๘	Corporate Governance*	แนวทางการบริหารและการจัดการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และสร้างความรับผิดชอบ (Accountability) รวมถึงปัจจัยและแรงจูงใจที่มีผลต่อพฤติกรรมและโครงสร้างระบบจัดการของธุรกิจที่ทำให้ธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยธุรกิจมีความมั่นคง และยั่งยืนในการดำเนินกิจการ

* รายวิชาที่ไม่อยู่ในแบบสอบถาม

๕.๒.๓ Laws and Regulations

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๑	กฎหมายมหาชนเบื้องต้น เกี่ยวกับการประกอบกิจการ โทรทัศน (Public Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ เจ้าหน้าที่ ของรัฐ กับเอกชนในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน องค์กรและเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ ประกอบกิจการโทรทัศน กฎเกณฑ์และกรอบการใช้อำนาจ ขององค์กรและเจ้าหน้าที่รัฐ กระบวนการขั้นตอนการคัดค้าน การใช้อำนาจดังกล่าว ความรับผิดชอบทางกฎหมายขององค์กร และเจ้าหน้าที่รัฐต่อเอกชน อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยองค์กร จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน และกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายว่า ด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตลอดจนสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการ โทรทัศนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจาย เสียงและกิจการโทรทัศน
๒	กฎหมายอาญาเบื้องต้นเกี่ยวกับ การประกอบกิจการ สื่อสารมวลชน (Criminal Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์อันเป็นความผิดและบท กำหนดโทษทางอาญาของผู้ประกอบธุรกิจสื่อสารมวลชนที่ อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโทรทัศน อาทิเช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดจากการดูหมิ่นเจ้า พนักงานหรือดูหมิ่นซึ่งหน้า รวมตลอดถึงความผิดทางอาญาที่ อาจบังคับใช้เพื่อปกป้องสิทธิขององค์กรและบุคลากรใน องค์กร อาทิเช่น ความผิดจากการปลอมเอกสารหรือใช้ เอกสารปลอม ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ เป็นต้น
๓	กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่ง กำหนดกฎเกณฑ์และมาตรการในการเก็บ การรักษา การใช้ ประโยชน์ และการทำลายข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งอาจบังคับใช้ กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศนเนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลเป็นจำนวนมาก โดยข้อมูลเหล่านั้นอาจถือว่าเป็นข้อมูล ส่วนบุคคล อาทิเช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์กร

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
		ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลภายนอกซึ่งเป็นแหล่งข่าวหรือผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น
๔	กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และการรักษาความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Computer/ Cyber Crime Regulation)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอันเป็นความผิดและบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอาศัยความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิด โดยอาจใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เป็นเป้าหมายหรือวัตถุในการก่อความผิด รวมตลอดถึงความผิดที่อาศัยความสามารถ และคุณสมบัติการทำงานที่ไร้พรมแดนของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการกระทำความผิด อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยคอมพิวเตอร์
๕	กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ (Broadcasting Content Regulation)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ ซึ่งกำหนดกฎหมายคุ้มครองเนื้อหาที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณะ ควบคุมการเข้าถึงเนื้อหาบางประเภท รวมตลอดถึงการส่งเสริมเนื้อหาสาระที่สร้างสรรค์ และหลักการแห่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
๖	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคล (Legal Entity Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกฎหมายในการจัดรูปองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนองค์กรในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายและกฎหมายอันเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน รวมถึงสิทธิและหน้าที่ขององค์กร ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างองค์กร กรรมการและ/หรือสมาชิกขององค์กร และบุคคลภายนอก
๗	กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมออนไลน์ (E-commerce & Social Media Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในการยอมรับและบังคับตามความผูกพันของเอกชนที่เกิดขึ้นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ E-contract E-signature E-trusted E-archive โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักกฎหมายตาม กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทาง

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
		อิเล็กทรอนิกส์ รวมตลอดถึงข้อสังเกต ข้อควรระวัง ความสัมพันธ์ หรือความรับผิดชอบในทางแพ่งที่อาจเกิดขึ้นจากการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน
๘	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการในการคุ้มครองผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ การได้มาซึ่งสิทธิ การคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนการบังคับสิทธิอันเกิดจากกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอันเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ อาทิเช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ และกฎหมายเครื่องหมายการค้า เป็นต้น

๕.๒.๔ New Media and Convergence of Technology

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๑	Digital Economy Management	การศึกษากลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการในยุคดิจิทัลไอโคโนมี โดยเริ่มจากหลักการและแนวคิด นวัตกรรมของอุตสาหกรรม รวมถึงโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ และภัยคุกคามของดิจิทัลไอโคโนมี องค์ประกอบของดิจิทัลไอโคโนมีในมุมมองต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐานด้านฮาร์ดแวร์โครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์โครงสร้างพื้นฐานด้านบริการ การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สังคมยุคดิจิทัล รวมถึงทักษะในอนาคตฐานความรู้ เครื่องมือสำคัญ การปฏิรูปและการเปลี่ยนถ่ายสู่ยุคดิจิทัล โดยมุมมองการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนทางธุรกิจ
๒	Green Technology	หลักการและแนวทางดำเนินการเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการในการทำงาน และมีแนวทางในการนำเครื่องมือ/เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิมหรือน้อยลง
๓	Broadcasting Principles in Digital Era	หลักการ และแนวทางในการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ในยุคที่มีเทคโนโลยีใหม่ เป็นทางเลือกให้ผู้ให้บริการสามารถรับชมรายการโทรทัศน์เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพที่จะทดแทน

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
		เทคโนโลยีเดิมที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน แต่การเข้ามาของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ก็ยังสามารถสร้างโอกาสให้กับผู้ให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์เดิมให้สามารถเพิ่มช่องทางในการสื่อสารกับผู้ให้บริการอีกทาง รวมถึงการทำให้ผู้ใช้บริการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) กับรายงานหรือช่องรายการมากขึ้น เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นต้องมีแนวทางปรับตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบและแนวทางในการดำเนินการของตนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป
๔	New Media and Convergence	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาของสื่อใหม่ (New Media) หรือการหลอมรวมทางด้านเทคโนโลยี เพื่อให้องค์กรพร้อมมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔	Digital Broadcasting & Community Television	หลักการ และแนวทางในการดำเนินกิจการที่ให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร

๕.๒.๕ Business Ethics

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๑	Mass Media Ethics : Issues and Cases : จรรยาบรรณของสื่อมวลชน : ประเด็นและกรณีศึกษา	ศึกษาประเด็นจริยธรรมสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลที่มีความท้าทายทางการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย กรณีศึกษาวิเคราะห์ อภิปราย และหาข้อเสนอแนะร่วมกัน
๒	Morality and Ethics of Mass Media : จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน	ศึกษาจริยธรรมสื่อมวลชน หรือ ข้อประพฤติปฏิบัติของสื่อมวลชน และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน หรือ หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนที่มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพสร้างขึ้น จึงเป็นการศึกษาเครื่องมือที่ใช้กำกับดูแลพฤติกรรมของสื่อมวลชนในขณะปฏิบัติหน้าที่ ที่ทางสมาคมวิชาชีพสื่อได้กำหนดไว้ทั้งในและต่างประเทศ

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
๓	Professionalism in Mass Media Sector : ความเป็นมืออาชีพในอุตสาหกรรมสื่อ	ศึกษามาตรฐานความเป็นสื่อมืออาชีพ ซึ่งมีมาตรฐานคุณค่าตามหลักปรัชญาขององค์วิชาชีพสื่อ มีการจัดตั้ง การลงทุน การเจริญเติบโตขึ้น และการดำรงอยู่ โดยการหล่อเลี้ยงขององค์กรในอุตสาหกรรมสื่อ ศึกษาการทำงานของ สื่อใหม่ซึ่งมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น ศึกษาแนวคิดการหลอมรวมสื่อเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรในอุตสาหกรรมสื่อ ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากอุตสาหกรรมสื่อทั้งในและต่างประเทศ
๔	Mass Media and Social Responsibility : สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม	ศึกษาประวัติ แนวคิดทฤษฎีปทัสฐานของสื่อมวลชน ที่มาของทฤษฎีสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทหน้าที่ที่ควรทำและบทบาทหน้าที่ที่ไม่ควรทำ กรณีตัวอย่างจากประเทศต่าง ๆ ศึกษาความเหมาะสมของเสรีภาพสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ ๖ ผลการประชุมกลุ่มย่อย

ในรายงานงวดนี้ เป็นการนำเสนอผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นต่อเค้าโครงหลักสูตรการอบรมบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยจัดขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค (ภาคละ ๑ ครั้ง) ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยแต่ละภูมิภาคได้มีการดำเนินการจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focused Group) ที่จังหวัดเป้าหมาย ดังนี้

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรม พูลแมน ขอนแก่น ราชา ออคิด ชั้นกราวด์ (G) ห้องเอราวัณ
- ภาคใต้ จัดที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า (สุราษฎร์ธานี) ชั้น ๒ ห้องมรกต
- ภาคเหนือ จัดที่จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรมดวงตะวัน จังหวัดเชียงใหม่ ชั้น ๓ ห้องเชียงแสน ๓-๔
- ภาคกลาง จัดที่กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐ – ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรมนารายณ์ (กรุงเทพฯ) ชั้น ๑ ห้องลักษมี

๖.๑ การดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย

สำหรับการดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยในแต่ละครั้งใช้เวลาในการดำเนินการ ๑ วัน โดยแบ่งการดำเนินการเป็น ๓ ช่วงดังนี้

ช่วงที่ ๑ เวลา ๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. เป็นการนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป Business Model สำหรับบริการให้บริการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน และร่างหลักสูตรฯ

ช่วงที่ ๒ เวลา ๑๐.๑๖ – ๑๒.๓๐ น. เป็นการแยกกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นโดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่ม ๑ : Financial and Accounting / Managerial Management in Broadcasting Business
- กลุ่ม ๒ : Laws and Regulations
- กลุ่ม ๓ : New Media and Convergence of Technology
- กลุ่ม ๔ : Business Ethics

ช่วงที่ ๓ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๕.๐๐ น. นำเสนอความคิดเห็นโดยวิทยากรประจำกลุ่ม

โดยมีประเด็นคำถามในการประชุมกลุ่มย่อย ๓ ข้อดังนี้

- เลือกรายวิชา (๓ รายวิชา) และให้คะแนน (๑-๓) ในแต่ละรายวิชา ตามกลุ่มหลักสูตร ให้ครบทั้ง ๕ กลุ่มหลักสูตร
- ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากลุ่มหลักสูตร (นอกกลุ่มที่ท่านสังกัด) และ
- ให้ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร (ในกลุ่มที่ท่านสังกัด)

ซึ่งผู้เดินทางเข้าร่วมจะประกอบด้วยคณະณักวิจัย และเจ้าหน้าที่จากสำนักงาน กสทช. โดยมีรายชื่อวิทยากรที่เข้าร่วมประชุมดังนี้

- ๑) ผศ.ดร.จิรศิลป์ จยววรรณ
- ๒) รศ.ดร.กุลธิดา ธรรมวิภาณ์
- ๓) ดร.กมลวรรณ จิรวินิชย์
- ๔) ผศ.ดร.รัชยา ภักดีจิตต์
- ๕) นางสาวธิดารัตน์ เหมรังคะ
- ๖) นายจรูญศักดิ์ อินทร์อ่อน
- ๗) นายสุธีร์ บุญวานิช

๖.๒ ลักษณะของผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

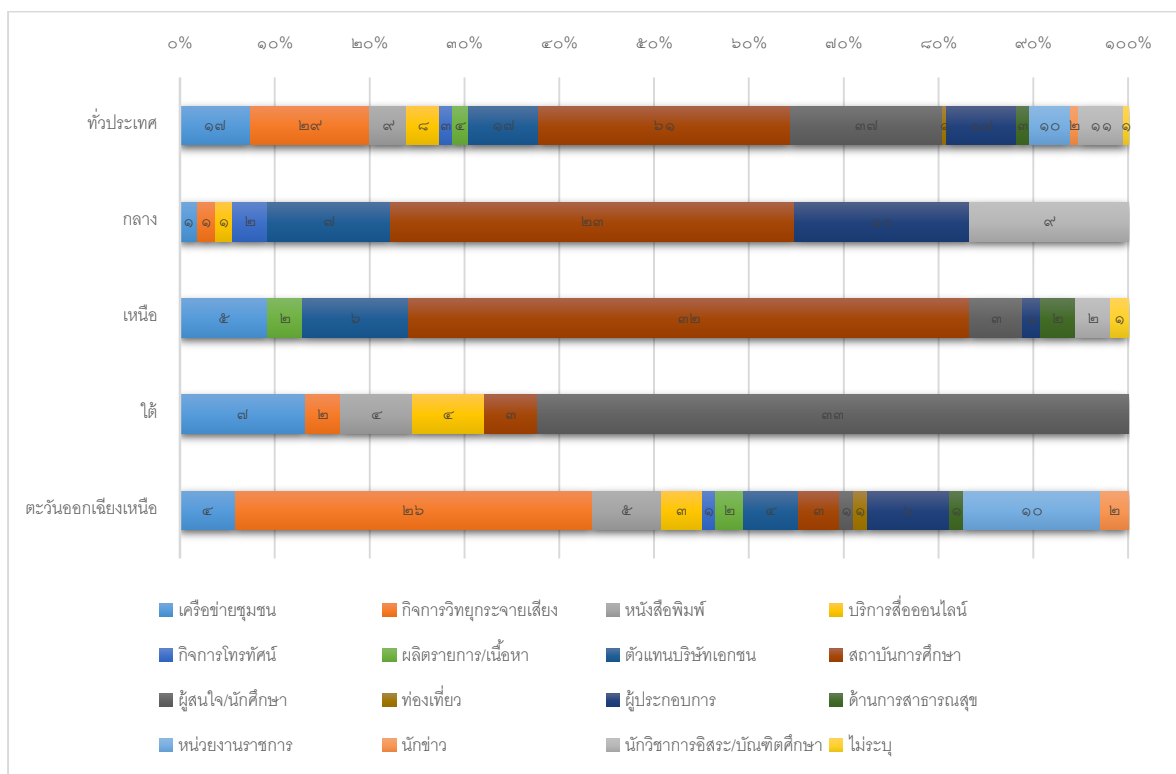
การประชุมกลุ่มย่อยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๒๓๐ คน ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลจากหลายส่วน ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากตัวแทน “สถาบันการศึกษา” อันดับ ๒ เป็นกลุ่มตัวแทน “ผู้สนใจ/นักศึกษา”^๔ อันดับ ๓ กลุ่มตัวแทนกิจการวิทยุกระจายเสียง และในภาคส่วนอื่น ๆ จะกระจายออกไปรายละเอียดตามตารางที่ ๓-๑ และรูปที่ ๓-๑ และ ๓-๒

^๔ นักศึกษา คือกลุ่มบุคคลที่กำลังศึกษาไม่เกินระดับปริญญาตรี

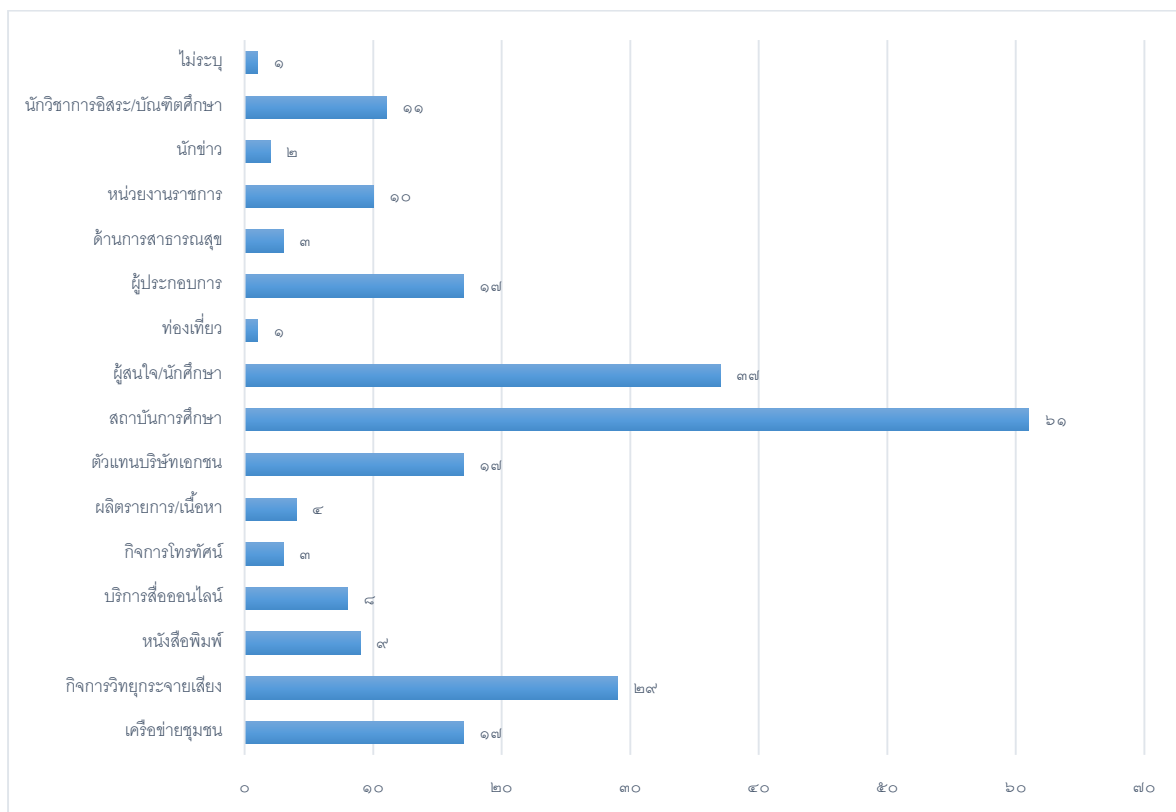
ตารางที่ ๖-๑ แสดงจำนวน และสัดส่วนผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่มบุคคล/ภาค	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	เหนือ	กลาง	ทั่วประเทศ	
					จำนวน	ร้อยละ
๑) เครือข่ายชุมชน	๔	๗	๕	๑	๑๗	๗.๓๙
๒) กิจกรรมวิทยุกระจายเสียง	๒๖	๒	-	๑	๒๙	๑๒.๖๑
๓) หนังสือพิมพ์	๕	๔	-	-	๙	๓.๙๑
๔) บริการสื่อออนไลน์	๓	๔	-	๑	๘	๓.๔๘
๕) กิจกรรมโทรทัศน์	๑	-	-	๒	๓	๑.๓๐
๖) ผลิตรายการ/เนื้อหา	๒	-	๒	-	๔	๑.๗๔
๗) ตัวแทนบริษัทเอกชน	๔	-	๖	๗	๑๗	๗.๓๙
๘) สถาบันการศึกษา	๓	๓	๓๒	๒๓	๖๑	๒๖.๕๒
๙) ผู้สนใจ/นักศึกษา	๑	๓๓	๓	-	๓๗	๑๖.๐๙
๑๐) ท้องเที่ยว	๑	-	-	-	๑	๐.๔๓
๑๑) ผู้ประกอบการ	๖	-	๑	๑๐	๑๗	๗.๓๙
๑๒) ด้านการสาธารณสุข	๑	-	๒	-	๓	๑.๓๐
๑๓) หน่วยงานราชการ	๑๐	-	-	-	๑๐	๔.๓๕
๑๔) นักข่าว	๒	-	-	-	๒	๐.๘๗
๑๕) นักวิชาการอิสระ/บัณฑิตศึกษา	-	-	๒	๙	๑๑	๔.๗๘
๑๖) ไม่ระบุ	-	-	๑	-	๑	๐.๔๓
รวม/ภาค	๖๙	๕๓	๕๔	๕๔	๒๓๐	๑๐๐

รูปที่ ๖-๑ แสดงสัดส่วนกลุ่มบุคคลจำแนกตามภาค

รูปที่ ๖-๒ แสดงจำนวนบุคคลจำแนกตามกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมประชุม

๖.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็นของการประชุมกลุ่มย่อย

สำหรับการรับฟังความคิดเห็นในแต่ละภูมิภาคจะให้ผู้ร่วมประชุมเลือกรายวิชาที่คิดว่าสำคัญ ๓ รายวิชา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขอความคิดเห็นในการประชุม แต่ละครั้ง ผลการเลือกหรือจัดลำดับจึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลจากการเลือกทำให้ทราบได้ว่าผู้ร่วมประชุมเห็นความสำคัญของแต่ละรายวิชาตามที่น่าเสนอเกือบทุกวิชา มีเพียงวิชากฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคล (Legal Entity Law) เท่านั้นที่ผู้ร่วมประชุมไม่ได้ความสำคัญใน ๓ ลำดับแรกในแต่ละหลักสูตร รายละเอียดดังตารางที่ ๔-๑

สำหรับแต่ละกลุ่มวิชาจะมีรหัสเพื่อแสดงกลุ่มรายวิชา และกำกับแต่ละวิชาโดยรหัส ๓ ลำดับ ดังนี้

- F-XX : Financial and Accounting
- M-XX : Managerial Management in Broadcasting Business
- L-XX : Laws and Regulations
- C-XX : New Media and Convergence of Technology
- E-XX : Business Ethics

ตารางที่ ๖-๒ แสดงจำนวนครั้งที่แต่ละรายวิชาถูกเลือกจากการจัดประชุมกลุ่มย่อย

รหัสวิชา	ลำดับ ^๕	รายวิชา	จำนวนครั้งที่เลือก ^๖
F-๐๑	๑	หลักการด้านการเงินและการบัญชีสำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization)	๑๓
F-๐๒	๒	หลักการระดมทุนและหารายได้สำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร (Fundraising & Revenue Generation)	๑๑
M-๐๑	๑	การประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Evaluation)	๓
M-๐๒	๒	ภาวะผู้นำสำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit Leaderships)	๓
M-๐๓	๓	การเจรจาต่อรอง และการสร้างความร่วมมือ (Negotiation and Engagement)	๓
M-๐๔	๔	การตลาดสำหรับในยุคดิจิทัล (Digital Marketing)	๕

^๕ เรียงลำดับผลสำรวจข้อมูลทั่วประเทศโดยเรียงจําระดับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญสูงสุดไปน้อยสุด

^๖ รายวิชาที่ถูกเลือก ๓ ลำดับแรกของแต่ละกลุ่มวิชา ในการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้ง

รหัสวิชา	ลำดับ ^๕	รายวิชา	จำนวนครั้งที่ เลือก ^๖
M-๐๕	๕	การบริหารทรัพยากรบุคคล สำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Human Resource Management)	๕
M-๐๗	๖	การพัฒนาและวางแผนธุรกิจ (Business Plan Development)	๔
M-๐๘	๗	การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning)	๒
M-๐๙	๘	หลักการกำกับดูแลกิจการแบบมีส่วนร่วม (Corporate Governance*)	๕
L-๐๑	๑	กฎหมายมหาชนเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ (Public Law)	๖
L-๐๒	๒	กฎหมายอาญาเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน (Criminal Law)	๕
L-๐๓	๓	กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law)	๒
L-๐๔	๔	กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และการรักษาความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Computer/ Cyber Crime Regulation)	๔
L-๐๕	๕	กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ (Broadcasting Content Regulation)	๓
L-๐๖	๖	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคล (Legal Entity Law)	๐
L-๐๗	๗	กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมออนไลน์ (E-commerce & Social Media Law)	๒
L-๐๘	๘	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property Law)	๔

รหัสวิชา	ลำดับ ^๕	รายวิชา	จำนวนครั้งที่ เลือก ^๖
C-๐๑	๑	การจัดการธุรกิจดิจิทัล (Digital Economy Management)	๖
C-๐๒	๒	หลักการในการใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน (Green Technology)	๕
C-๐๓	๓	หลักการในการจัดการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล (Broadcasting Principles in Digital Era)	๕
C-๐๔	๔	สื่อใหม่ และการหลอมรวมด้านต่าง ๆ (New Media and Convergence)	๗
C-๐๕	๕	หลักการในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และบริการโทรทัศน์สำหรับบริการชุมชน (Digital Broadcasting & Community Television)	๓
E-๐๑	๑	Mass Media Ethics : Issues and Cases (จรรยาบรรณของสื่อมวลชน : ประเด็นและกรณีศึกษา)	๖
E-๐๒	๒	Morality and Ethics of Mass Media (จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน)	๗
E-๐๓	๓	Professionalism in Mass Media Sector (ความเป็นมืออาชีพในอุตสาหกรรมสื่อ)	๖
E-๐๔	๔	Mass Media and Social Responsibility (สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม)	๗

สำหรับความคิดเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อยมีรายละเอียดแยกตามภูมิภาคดังนี้

๖.๓.๑ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๑	Financial and Accounting	ควรเพิ่มเติมเนื้อหาหรือเน้นความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี เนื่องจากการดำเนินการด้านบัญชีมีความสำคัญมาก การแข่งขันในระดับสูงของธุรกิจสื่อ วิชาที่เกี่ยวกับแนวทางในการระดมทุน จึงมีความสำคัญมากกว่า และด้วยเงื่อนไขของการให้บริการโทรศัพท์คนในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่ไม่ให้มีการหารายได้จากการโฆษณาย่อมมีผลต่อการหารายได้ของผู้ให้บริการฯ หน่วยราชการควรให้สิทธิธุรกิจสื่อในการประชาสัมพันธ์เพื่อระดมทุนมากกว่านี้ ปัจจุบันธุรกิจสื่อถูกควบคุมด้วยระเบียบข้อบังคับมากเกินไป สำหรับรายวิชา Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization อยากเรียนวิชานี้เพราะต้องนำไปใช้กับการทำงาน สำหรับวิชา Fundraising & Revenue Generation อยากเรียนวิชานี้เพราะต้องนำไปใช้กับการทำงานและอยากให้จัดอบรมหลายวัน เพราะเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก ควรให้มีการสอนเรื่องโครงสร้างการบริหารจัดการเรื่องเงิน เพราะนำไปใช้ในการขับเคลื่อนและหล่อเลี้ยงองค์กรได้ต่อไป

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ในการสอน อยากให้สอนเนื้อหา ทฤษฎี และมีการให้ตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจได้อย่างถ่องแท้ เห็นภาพได้อย่างชัดเจนและนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง
๒	Managerial Management in Broadcasting Business	ควรเน้นเรื่องการสร้างความโปร่งใสให้กับองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นรายการ รวมถึงหลักการในการติดตาม และ ประเมินผลของการดำเนินงานทั้งหมด เพื่อให้ภาคส่วนต่าง ๆ ตรวจสอบ และมั่นใจในการดำเนินงานของช่อง รายการ ควรเพิ่มเติมเนื้อหา และองค์ความรู้ด้านการวางแผน การเจาะตลาด จึงเห็นด้วยกับภาพรวมของหลักสูตรกลุ่มนี้ แต่ไม่เห็นด้วยกับรายวิชาที่ ๕ (การบริหารทรัพยากรบุคคล สำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร : Human Resource Management) ที่ระบุคำว่า องค์กรไม่แสวงหากำไร เพราะการประกอบธุรกิจย่อมมอง เรื่องต้นทุน กำไร หากไม่แสวงหากำไร ธุรกิจ ไม่น่าจะอยู่รอดได้ ในการประชุมกลุ่มย่อยผู้เข้าร่วมประชุมบางกลุ่มขอให้ตัดคำว่า องค์กรไม่แสวงหากำไรออกไปจากรายละเอียด วิชา เพราะไม่สอดคล้องกับการทำงานจริง สำหรับหลักสูตร Managerial Management in Broadcasting Business ทุกรายวิชามีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการฝึกอบรมสำหรับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน อยากให้มีการใช้เวลาในการฝึกอบรมในแต่ละรายวิชาอย่างเต็มที่เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้จริง

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๓	Laws and Regulations	ควรมีการยกกรณีศึกษาให้เห็นเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของทรัพย์สินทางปัญญา ความเป็นกลาง และเสรีภาพของสื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยกับทุกรายวิชาของกลุ่มหลักสูตรนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องข้อกฎหมายอยู่มาก ควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมายเพิ่มเติมเป็นประจำทุกปี ในกลุ่มวิชา Public Law และ Criminal Law ควรจัดทำหลักสูตรซึ่งทำให้ผู้เข้าอบรม ได้ตระหนักว่ากฎหมายแต่ละสาขาจะสอดคล้องกับโทรศัพท์คนชุมชนอย่างไร หากกระทำผิดจะมีผลต่อการดำเนินการอย่างไร ควรมีการเพิ่มเนื้อหาในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองการทำหน้าที่สื่อสารมวลชน ในวิชากฎหมายเกี่ยวกับด้านทรัพย์สินทางปัญญาควรมีการยกกรณีศึกษาเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน
๔	New Media and Convergence of Technology	ควรมีการนำเสนอนิยามและรูปแบบการให้บริการในแต่ละเทคโนโลยีให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่ากลุ่มวิชานี้ มีความน่าสนใจทุกรายวิชา เนื่องจากเห็นด้วยกับความรู้ที่ผู้ประกอบการจะต้องรู้เท่าทันกับนวัตกรรมยุค ๔.๐ อย่างไรก็ตาม ผู้เข้าร่วมประชุม เห็นว่าควรมีการอบรมให้ความรู้เชิง

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ปฏิบัติการหรือ (Workshop) เรื่อง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในยุค ๔.๐ ให้แก่ผู้เข้าอบรม เพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้วย ในรายวิชา Green Technology อยากให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมและการกำกับดูแลสื่อดิจิทัล เพื่อจะได้นำไปใช้ในการทำธุรกิจได้ ในรายวิชา Broadcasting Principles in Digital Era อยากให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ เช่น จำนวนคน อุปกรณ์ งบประมาณว่ามีการกำหนดไว้หรือไม่ ผู้ดำเนินรายการจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพด้วยหรือไม่ เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องกฎหมาย ในรายวิชา New Media and Convergence เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี อยากให้สอนให้เข้าใจง่ายและสามารถนำไปต่อยอดได้ ในรายวิชา Digital Broadcasting & Community Television อยากให้อธิบายประโยค “เป็นการแสวงหารายได้ได้ แต่ไม่แสวงหากำไร” ให้ชัดเจนว่ามีอะไรที่สามารถทำได้หรือทำไม่ได้บ้าง ในหนึ่งพื้นที่จะมีทีวีชุมชนได้กี่ช่อง จะเป็นรูปแบบของภาครัฐ เอกชนและประชาชนร่วมกันทำได้หรือไม่
๕	Business Ethics	ในด้านนี้ควรมีการพิจารณาขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่/ภูมิภาค เข้าไปด้วย รวมถึงการส่งเสริมด้านความรู้/ความสำนึกในกฎหมายท้องถิ่น

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ควรมีการนำเสนอเนื้อหาในส่วนของการตรวจสอบหรือการลงโทษของผู้ดำเนินการที่ไม่ดำเนินการตามจรรยาบรรณของสื่อที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่เข้ามาดำเนินการเกิดความตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นหากไม่ดำเนินการตามจรรยาบรรณที่ถูกต้อง การทำหน้าที่ของสื่อท้องถิ่นอาจมีความใกล้ชิดกับกลุ่มการเมืองในท้องถิ่น ดังนั้นควรมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นแนวทางในการป้องกันและคุ้มครองการทำหน้าที่สื่อด้วย หลักสูตรดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องการให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวเป็นประจำทุกปี โดย ต้องการให้นั้นเรื่องการใช้คำพูด กิริยาอาการ ตลอดจนการนำเสนอภาพข่าวที่ไม่เหมาะสมมาเป็นตัวอย่างประกอบ ในการจัดอบรมจริงวิทยากรหรือผู้บรรยายที่มาสอนควรยกตัวอย่างบางสถานประกอบการ มีโฆษณาแฝงมากเกินไป โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีปัญหาเรื่องจรรยาบรรณ ความน่าเชื่อถือมาก หากผู้ประกอบการธุรกิจสื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์เสริม จึงควรคำนึงถึงเรื่องเหล่านี้ในการทำงานด้วย ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่า สื่อมวลชนควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมมาก ๆ อยากให้วิทยากรอบรมโดยยกตัวอย่างเป็นกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่น่าสนใจ จะได้ป้องกันไว้ดีกว่าแก้ไขภายหลัง

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		Mass Media Ethic : Issues and Cases อยากให้เปลี่ยนจากคำว่า “จริยธรรม” เป็น “จรรยาบรรณ” เพื่อจะได้เหมาะสมกับการทำงานของสื่อมวลชน และอยากให้มีการไปศึกษาดูการให้บริการที่วิชุมชนของต่างประเทศ Morality and Ethics of Mass Media อยากให้หลักสูตรมีการให้แนวทางว่าสิ่งใดที่ทำแล้วถูก สิ่งใดที่ทำแล้วผิด เพื่อจะได้นำไปใช้ได้ในการทำธุรกิจจริง Professionalism in Mass Media Sector อยากไปดูการให้บริการของสื่อชุมชนนอกพื้นที่ของตัวเอง จะได้ทราบว่ามีการทำธุรกิจอย่างไรบ้าง Mass Media and Social Responsibility หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ดี อยากให้เน้นเรื่องความเป็นกลางในการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ เพราะการทำที่วิชุมชนจะต้องไม่มีผลกระทบต่อใครในด้านบวกและลบ

๖.๓.๒ ภาคใต้

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๑	Financial and Accounting	ต้องการความรู้เรื่องการทำบัญชีมาก แต่ผู้สอนควรสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป เน้นฝึกปฏิบัติ เนื่องจากมองว่าหลักการด้านการเงินและการบัญชีเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก แต่มีความสำคัญต่อองค์กรสูงมาก โดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ผู้ที่จะเป็นวิทยากร/เนื้อหาที่สอน ควรนำเสนอให้ผู้ประกอบการ/ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการรู้จัก ต้นทุนกำไร และการระดมทุนเชิงปฏิบัติการ ที่นำไปใช้ได้จริง ควรเน้นความรู้เกี่ยวกับการหารายได้ การได้มาซึ่งเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานขององค์กรที่มีภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ และเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรให้มาก และมีเนื้อหาชัดเจน พร้อมด้วยหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการบริหารเงินทุนขององค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร ควรเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบการบริหารการเงิน และบัญชีภายใต้หลักธรรมาภิบาล ควรเพิ่มรายวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการสรรหา การคัดเลือก และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณลักษณะจิตอาสา มีจิตสาธารณะเพื่อองค์กรที่มีภารกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ และเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร และ

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		แสดงความคิดเห็นว่าทรัพยากรมนุษย์ของโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนนั้น ควรเป็นคนในชุมชน เป็นคนในพื้นที่นั้น ๆ สำหรับรายวิชา Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization และ Fundraising & Revenue Generation ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นว่ามีที่น่าสนใจทั้ง ๒ วิชา เนื่องจากเป็นความรู้ที่สำคัญในการจะนำไปทำธุรกิจ
๒	Managerial Management in Broadcasting Business	หลักสูตรการบริหารจัดการธุรกิจสื่อนี้ มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ แต่มีรายวิชาย่อย จำนวนมาก หากสามารถยุบรวมบางวิชาที่เกี่ยวกับการวางแผน ยุทธศาสตร์มารวมกันได้จะกระชับเวลาในการเรียนมากขึ้น มีข้อเสนอแนะให้รายวิชากลุ่มนี้ เพิ่มการทัศนศึกษาดูงานการทำงานสื่อของภูมิภาคอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่เป็นผู้ประกอบการทีวีดิจิทัลรายใหม่ด้วย เพื่อจะได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มุมมองต่าง ๆ ควรเพิ่มเนื้อหาเรื่องการหาเครือข่ายให้สามารถเลี้ยงองค์กรได้ ควรนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาปรับใช้ในการบริหารจัดการองค์กร การจัดให้มีการนำกรณีศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศมาสอน เพื่อจะได้เห็นภาพได้ชัดเจนในทุกๆรายวิชา

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๓	Laws and Regulations	ควรมีเนื้อหาในวิชาด้านกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลสื่อ เพราะคิดว่าสื่อยังขาดการคุ้มครอง เนื่องจากผู้เข้าเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่หลากหลาย ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนด้านกฎหมายควรจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจได้ง่าย เพราะภาษากฎหมายเข้าใจยาก ทำให้ยากต่อการตีความ และอยากให้มีการยกตัวอย่างในกฎหมายแต่ละประเภทเพื่อให้เข้าใจได้อย่างถ่องแท้ ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับทุกรายวิชาของกลุ่มหลักสูตรนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการความรู้เรื่องข้อกฎหมายใหม่ ๆ อีกมาก และต้องการให้วิชา Broadcasting Content Regulation เน้นคุณภาพด้านเนื้อหาสื่อเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการปัจจุบันมีความย่อหย่อนเรื่องคุณภาพด้านเนื้อหาสื่อไปมาก ข้อเสนอสำหรับวิชา Computer /Cyber Crime Regulation ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เน้นวิเคราะห์กรณีตัวอย่างในประเทศไทย เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน เข้าใจได้ง่าย ผู้ประกอบการ/ผู้รับใบอนุญาต จะได้มีความตระหนัก และความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น ควรจัดให้มีการศึกษาดูงานในพื้นที่ของตนเองและต่างพื้นที่ เพราะบริบทของสื่อมวลชนในการทำงานแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ควรจัดให้มีการสร้างเครือข่ายระหว่างสื่อมวลชนที่เข้าฝึกอบรมในแต่ละพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างกัน

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๔	New Media and Convergence of Technology	ในส่วนความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรสื่อใหม่และเทคโนโลยีการหลอมรวมสื่อ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ภาพรวมของหลักสูตรนี้มีประโยชน์ทุกรายวิชา โดยต้องการให้วิชา New Media and Convergence กล่าวถึงเทคโนโลยีในยุค ๔.๐ ให้มากเพื่อให้ผู้ประกอบการได้รู้เท่าทันเทคโนโลยีในสังคมไทยและสังคมโลกในภูมิภาคนี้ สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความคิดเห็นเพิ่มเติม (ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร) กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ผลกระทบของเทคโนโลยีในยุค ๔.๐ ทำให้เกิดทีวีจำนวนมากมายหลายช่องจนเกินไป ทำให้คนยุคใหม่ไม่รับชมโทรทัศน์ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐก็มีการกำกับดูแลไม่ดีพอ จึงเห็นว่า ทีวีดิจิทัลในท้องถิ่นน่าจะเกิดได้ยาก ควรจัดให้มีรายวิชาเกี่ยวกับการจัดทำรายการ (Production) เนื้อหาที่มีในกลุ่มวิชานี้มีความครบถ้วน แต่ในบางวิชามีเนื้อหาใกล้เคียงกัน ดังนั้นควรมีการจัดหมวดหมู่ของแต่ละรายวิชา ที่มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งจะทำให้วิชาที่จะต้องอบรมมีจำนวนลดลง
๕	Business Ethics	หลักสูตรดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นมาก สำหรับผู้ประกอบการที่ควรจะได้รับ การอบรมก่อนเริ่มลงมือทำธุรกิจสื่อสารมวลชน เนื่องจากธุรกิจสื่อในยุคปัจจุบันเน้นการแข่งขันด้านการรายงานเหตุการณ์ ข่าวสารด้วยความรวดเร็ว แต่ขาดความพิถีพิถันในรายละเอียดด้านคุณภาพและความเหมาะสม นักข่าว ตลอดจนพิธีกร

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		สมัยใหม่หลายๆ คนไม่รู้จึกคำว่า กาละ เทศะ ตั้งแต่เรื่องการแต่งกาย การใช้คำพูด กิริยาวาจา จึงควรนำมาอบรมรวมอยู่ในกลุ่มรายวิชานี้ด้วย ควรเพิ่มเติมรายวิชาสื่อสารมวลชนเพื่อชุมชนโดยเฉพาะ กล่าวคือ ไม่เพียงแต่เป็นรายวิชาสื่อสารมวลชนทั่ว ๆ ไปเท่านั้น ต้องมีความเชื่อมโยงกับสังคม ชุมชน ควรจัดให้มีการให้ความรู้และการยกตัวอย่างว่าอะไรคือสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำสำหรับสื่อมวลชนให้ชัดเจน เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ถูกต้องในการทำงาน และมีมาตรฐานเดียวกัน ควรจัดให้มีการกำหนดมาตรฐานในการกรองข่าวจากสำนักข่าวใหญ่ ๆ เพราะสื่อท้องถิ่นส่วนใหญ่จะนำข่าวจากสำนักข่าวใหญ่ ๆ มานำเสนอสำหรับสื่อมวลชนท้องถิ่น นอกจากจรรยาบรรณแล้ว อยากให้มีการดูแลสื่อมวลชนในด้านงบประมาณ เพราะปัจจุบันไม่มีแรงจูงใจให้คนที่ฝีมือเข้ามาทำงานในสื่อท้องถิ่น

๖.๓.๓ ภาคเหนือ

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๑	Financial and Accounting	สำหรับวิชา Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization และ Fundraising & Revenue Generation เป็นวิชาที่น่าสนใจเนื่องจากวิชานี้จะสามารถนำไปใช้กับการทำงานจริงได้ ระยะเวลาในการจัดอบรมควรมีจำนวนวันที่มากเพียงพอ และสอดคล้องกับเนื้อหาของหลักสูตร เพราะเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก วิชา Fundamental of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization วิทยากรควรสอนโดยใช้ภาษาที่สื่อสารเข้าใจได้ง่าย เลี่ยงศัพท์เทคนิคภาษาอังกฤษ เนื่องจากเป็นเรื่องเข้าใจยาก และควรเน้นเรื่องบัญชี การเงินที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีธรรมาภิบาล สำหรับวิชา Fundraising and & Revenue Generation เป็นรายวิชาที่ดี มีประโยชน์โดยควรเน้นเนื้อหาการระดมทุนจากภาครัฐ มากกว่าภาคส่วนอื่น เนื่องจากมีความแน่นอนและส่งเสริมความเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๒	Managerial Management in Broadcasting Business	เสนอให้รวมรายวิชาที่ ๑ การประเมินยุทธศาสตร์ (Strategic Evaluation) และรายวิชาที่ ๗ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เข้าด้วยกัน ควรแก้ไขคำอธิบายรายวิชาที่ ๒ ภาวะผู้นำสำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit Leaderships) ดังนี้ “ความรู้และทักษะของผู้นำองค์กรสื่อชุมชนและอาสาสมัคร ในการบริหารองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรและภาคส่วนอื่น ๆ ภายนอก” ควรเพิ่มรายวิชา การบริหารจัดการความเสี่ยงของชุมชน (Risk Management) ควรเพิ่มรายวิชา การบริหารจัดการเนื้อหาสาระ (Content) และเทคโนโลยีการผลิตสื่อ (Production/Technology) สำหรับรายวิชาในหมวดนี้ อยากให้ปรับชื่อภาษาอังกฤษโดยมีคำว่า Introduction to หรือ Survey of . เพื่อสื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจว่าเป็นรายวิชาเบื้องต้นด้านการบริหารจัดการ รายวิชาที่ ๘ (หลักการกำกับดูแลกิจการแบบมีส่วนร่วม : Corporate Governance) อยากให้เปลี่ยนชื่อวิชาเป็น “หลักการบริหารกิจการบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน” และควรมีการเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับชุมชน โดยมีการทำ Project รายการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้น ๆ

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		หลักสูตรการบริหารจัดการธุรกิจสื่อนี้ มีประโยชน์ดีต่อผู้ประกอบการในฐานะผู้บริหารองค์กรสื่อสารมวลชน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า วิทยากรควรเพิ่มเนื้อหาเรื่อง ความหมายของ องค์กรไม่แสวงหากำไร ให้ชัดเจนก่อนที่จะเริ่มเนื้อหาเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจสื่อ โดยควรเน้นเรื่อง การประกอบกิจการอย่างยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง ควรเพิ่มกรณีศึกษาในรายวิชา Business Plan Development เพื่อให้เห็นตัวอย่างจากหลาย ๆ หน่วยงาน
๓	Laws and Regulations	ควรให้ยุบรายวิชาจาก ๘ เหลือ ๓ รายวิชา เนื่องจากมีจำนวนรายวิชามากเกินไป ดังนี้ - รวมรายวิชาที่ ๑ ๒ และ ๓ เป็นรายวิชาเดียวกัน - รวมรายวิชาที่ ๔ และ ๗ เป็นรายวิชาเดียวกัน - รายวิชาที่ ๘ ควรตัดรายวิชาที่ ๖ (กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคล (Legal Entity Law)) ออกเพราะยังไม่เข้าใจว่าการทำโทรทัศน์ชุมชนนั้น จะต้องมีการจัดตั้งนิติบุคคลด้วยหรือไม่ ควรตัดคำว่า “เบื้องต้น” ในรายวิชาที่ ๑ (กฎหมายมหาชนเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ (Public Law)) และ ๒ (กฎหมายอาญาเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน (Criminal Law)) ออก

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ผู้ร่วมประชุมเห็นด้วยกับทุกรายวิชาของกลุ่มหลักสูตรนี้ และต้องการให้วิทยากรสอนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ศัพท์เทคนิคมาก เพราะภาษากฎหมายเข้าใจยากอยู่แล้ว รายวิชา E-commerce & Social Media Law ควรสอนโดยยกกรณีศึกษา จากประเทศไทย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถมองเห็นภาพได้ชัดเจน เข้าใจง่าย
๔	New Media and Convergence of Technology	ควรรวมรายวิชาที่ ๓ (หลักการในการจัดการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล : Broadcasting Principles in Digital Era) และ ๕ (หลักการในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และบริการโทรทัศน์สำหรับบริการชุมชน : Digital Broadcasting & Community Television) ไว้ในรายวิชาเดียวกัน ควรตัดรายวิชาที่ ๒ (หลักการในการใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน : Green Technology) ออกเพราะไม่เข้าใจว่าจะนำไปใช้ในการทำโทรทัศน์ชุมชนได้อย่างไร หรือถ้าจะคงวิชานี้ไว้ ควรจะเขียนคำอธิบายรายวิชาที่ชัดเจนต่อการทำโทรทัศน์ชุมชนให้ชัดเจนมากกว่านี้ ควรปรับคำอธิบายรายวิชาที่ ๓ (หลักการในการจัดการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในยุคดิจิทัล : Broadcasting Principles in Digital Era) ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้อะไรบ้าง ควรปรับคำอธิบายรายวิชาที่ ๔ (สื่อใหม่ และการหลอมรวมด้านต่าง ๆ (New Media and Convergence)) ให้ชัดเจนว่าต้องการจะสื่ออะไร เช่น อบรมเรื่องวิคิด การออกแบบ หรือด้านเทคโนโลยี

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ภาพรวมของหลักสูตรนี้มีประโยชน์ทุกรายวิชา สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วมาก กลุ่มตัวอย่างต้องการให้วิชา New Media and Convergence นำเรื่อง Facebook, Line และ Youtube มาใช้ประกอบกิจการธุรกิจสื่อเพื่อเปิดช่องทางใหม่ ๆ ในการสื่อสารกับกลุ่มผู้ชมด้วย ในส่วนวิชา Green Technology กลุ่มตัวอย่างต้องการให้สอนเชิงปฏิบัติการและเน้นการใช้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดความประหยัดและพอเพียงในการใช้ทรัพยากรทุกชนิด
๕	Business Ethics	ผู้ร่วมประชุมเห็นว่าหลักสูตรดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นมาก สำหรับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชน โดยผู้สอนควรเน้นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในรายวิชา Mass Media and Social Responsibility มาก ๆ โดยเฉพาะการยกตัวอย่างจากสื่อออนไลน์ ควรปรับรายวิชาจาก ๔ เป็น ๓ รายวิชา ดังนี้ - ให้คงรายวิชาที่ ๔ (Mass Media and Social Responsibility (สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม)) ไว้เช่นเดิม - ควรรวมรายวิชาที่ ๑ (Mass Media Ethics : Issues and Cases (จรรยาบรรณของสื่อมวลชน : ประเด็นและกรณีศึกษา)) และ ๒ (Morality and Ethics of Mass Media (จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน)) เป็นรายวิชาเดียวกัน

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ให้แก้ไขคำอธิบายรายวิชาที่ ๔ (Mass Media and Social Responsibility (สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม)) “ศึกษาประวัติ แนวคิดสื่อประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ที่มาของทฤษฎีสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทหน้าที่ที่ควรทำและบทบาทหน้าที่ที่ไม่ควรทำ กรณีตัวอย่างจากประเทศต่าง ๆ ศึกษาความเหมาะสมของเสรีภาพสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม ในรายวิชา Professionalism in Mass Media Sector ควรเน้นเรื่องการทำงานด้านสื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มากกว่ากระบวนการผลิตสื่ออย่างมืออาชีพ เนื่องจากความสด ความจริงที่น่าเสนอในโทรทัศน์ชุมชน คือ เส้นที่สำคัญ ของสื่อประเภทนี้

๖.๓.๔ ภาคกลาง

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
๑	Financial and Accounting	ควรเพิ่มเติมในเนื้อหารายวิชากฎหมาย ให้มีเนื้อหาข้อกำหนดที่เกี่ยวกับ การลดหย่อนภาษี แก่ผู้สนับสนุนเงิน ในการดำเนินการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนให้ชัดเจน วิชา Fundamental of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization ควรเพิ่มกรณีศึกษาในชีวิตประจำวัน และชีวิตการทำงานด้านสื่อที่จับต้องได้ เข้าใจง่ายสำหรับชาวบ้าน วิชา Fundraising and & Revenue Generation เป็นรายวิชาที่ดี ทั้งนี้วิทยากรควรฝากข้อคิดแก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนในการรู้เท่าทันผู้ให้ทุน ว่าระบวงการหวังผลตอบแทน หรือเรื่องผลประโยชน์ต่างตอบแทนด้วย
๒	Managerial Management in Broadcasting Business	หลักสูตรการบริหารจัดการธุรกิจสื่อนี้ มีประโยชน์มากต่อผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชน โดยเห็นว่า การตลาดเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบกิจการ มิฉะนั้นหน่วยงานจะอยู่ไม่ได้ในภาวะการแข่งขันสูงมาก ดังนั้นจึงลงคะแนนให้วิชา Digital Marketing มาเป็นอันดับ ๑

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ในรายวิชา Human Resource Management วิทยาการควร เสริมความรู้เรื่องทุนมนุษย์แก่ผู้ประกอบการ โดยให้ตระหนักถึงความสำคัญของพนักงาน สวัสดิการพนักงาน การประกันอุบัติเหตุ ประกันสุขภาพ เนื่องจากอาชีพด้านสื่อมีความเสี่ยงสูงมาก ควรปรับเนื้อหาในส่วนของรายวิชา การประเมินยุทธศาสตร์ และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เข้าด้วยกันเนื่องจากมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน ควรมีเพียง ๑ รายวิชา สำหรับกลุ่มวิชานี้ มีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับผู้บริหาร หากผู้บริหารขาดการวางแผน ขาดวิสัยทัศน์ในการนำพาองค์กร ก็จะทำให้โทรทัศน์ชุมชนอยู่ได้ไม่ยั่งยืน และควรสอนเชิงปฏิบัติการ
๓	Laws and Regulations	ควรให้ความสำคัญและให้เวลาในการบรรยายส่วนกฎหมายมหาชนเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์มาก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมาย ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับหรือบัญญัติโดย กสทช. เนื่องจากมีความสำคัญกับการดำเนินกิจการโทรทัศน์ชุมชน ในการให้ความรู้กฎหมายควรอยู่ในลักษณะกฎหมายใช้บังคับอย่างไร สิ่งใดกฎหมายให้ทำได้หรือไม่ได้ และยกตัวอย่างประกอบอย่างชัดเจน

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ผู้ร่วมประชุมเห็นว่า กลุ่มวิชากฎหมายเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมากสำหรับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชน แต่ด้วยความที่ภาษากฎหมายเป็นที่เข้าใจยากสำหรับกลุ่มบุคคลนอกวงการ จึงเสนอให้วิทยากรสอนแนวกรณีศึกษาเพื่อให้เข้าใจได้ง่าย เห็นภาพชัดเจน โดยดึงกรณีที่เชื่อมโยงกับชุมชนและการทำงานด้านสื่อด้วย ผู้เข้าร่วมประชุมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งสำหรับรายวิชา Intellectual Property Law เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ทราบหรือมักจะอ้างว่าไม่ทราบ ไม่รู้กฎหมายจึงมักละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอยู่บ่อยครั้ง
๔	New Media and Convergence of Technology	ภาพรวมของหลักสูตรนี้มีประโยชน์ทุกรายวิชา โดยเฉพาะวิชาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสื่อใหม่ ซึ่งเป็นสื่อที่มาแรงและสื่อมวลชนที่ทำงานด้านสื่อก็มีทั้งรุ่นเก่า รุ่นกลาง เหล่านี้ควรอัปเดตเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้วย ไม่ใช่เฉพาะแต่ผู้ประกอบการเท่านั้น เนื่องจากเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก วิชา Green Technology จึงสำคัญและจำเป็นมาก ทั้งนี้เสนอให้วิทยากรสอนเชิงปฏิบัติการ เป็นลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Workshop) มากกว่าสอนภาคทฤษฎี เชิงบรรยาย
๕	Business Ethics	หลักสูตรดังกล่าวมีความสำคัญมากสำหรับผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชน ทั้งนี้เห็นว่า สื่อมวลชนควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม มาเป็นอันดับแรก โดยขอให้วิทยากรสอนให้ผู้ประกอบการ และผู้ทำงานด้านสื่อควรตระหนักด้วยจิตสำนึกของตนเอง มากกว่า ถูกบังคับให้ทำตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ

ลำดับ	กลุ่มวิชา	ความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตร
		ส่วนวิชา Mass Media Ethics : Issues and Cases ต้องการให้วิทยากรเลือกกรณีศึกษาจากในและต่างประเทศ โดยในแต่ละประเทศขอให้ประเทศที่มีบริบทใกล้เคียงกับประเทศไทย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เปิดโลกทัศน์จากภายนอกด้วย ในรายวิชาดังกล่าวควรพาผู้ประกอบการและผู้ทำงานด้านสื่อไปทัศนศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากองค์กรสื่อ หรือ ผู้มีประสบการณ์วิชาชีพสื่อมืออาชีพมาบรรยายเชิงสาธิตด้วย จะทำให้เข้าใจการทำงานเพิ่มมากขึ้น ส่วนวิชา Professionalism in Mass Media Sector วิทยากรควรปรับทัศนะให้ผู้ประกอบการตลอดจนผู้ทำงานด้านสื่อทำงานอย่างมีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ทำงานตามสบาย คือ ไทยแท้

๖.๔ ความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อหลักสูตร

ความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อหลักสูตรเป็นความคิดเห็นโดยทั่วไปที่มีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาหลักสูตรโดยรวม ไม่ได้จำเพาะตามกลุ่มวิชาหรือแต่ละรายวิชา มีรายละเอียดดังนี้

- ๑) อยากให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของสำนักงาน กสทช.ในเรื่องบทบาทในการกำกับดูแลสื่อ บทลงโทษ การบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรมเพิ่มเติมในรายวิชา “ หลักการในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และบริการโทรทัศน์สำหรับบริการชุมชน ”
- ๒) หลักสูตรยังไม่มีผลจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการ
- ๓) ยังไม่มี KSF (Key Success Factor) ในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ชุมชน
- ๔) บางหลักสูตรมีความซ้ำซ้อนกัน
- ๕) ควรมีเนื้อหาการสร้างควมมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้นในรายละเอียดหลักสูตร
- ๖) บางหลักสูตร ควรมีหน่วยงานเฉพาะทางเป็นผู้รับผิดชอบ ที่ไม่ใช่หน่วยงาน กสทช.
- ๗) หลักสูตรไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- ๘) หลักสูตรมีความเป็น General เกินไป ควรเป็นหลักสูตรสำหรับการดำเนินงานของทีวีชุมชนโดยเฉพาะมากขึ้น
- ๙) ควรมีการปูพื้นฐานความรู้เรื่องกิจการทีวีชุมชนประกอบด้วย
- ๑๐) เนื้อหารายวิชามีความยากเกินไป
- ๑๑) ควรมีการพิจารณาร่วมกับประเด็นข้อกฎหมายต่าง ๆ
- ๑๒) ควรเน้นเรื่องชุมชนเข้มแข็ง เป็นลำดับแรกในการสอน
- ๑๓) การบัญญัติกฎหมาย ไม่ควรเน้นการกำกับดูแล แต่ควรเน้นการดูแลกันเองผ่านจริยธรรม จรรยาบรรณ สื่อสารมวลชน
- ๑๔) ไม่ควรใช้คำว่า อุตสาหกรรมสื่อ ในรายวิชา เมื่อแปลเป็นภาษาไทย
- ๑๕) ควรร่างหลักสูตรให้กระชับ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และควรมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐคอยติดตามประเมินผลภายหลังการฝึกอบรมจากหลักสูตรดังกล่าว
- ๑๖) ควรเพิ่มน้ำหนักให้รายวิชา กฎหมายมหาชน เนื่องจากผู้ประกอบการหาความรู้ส่วนนี้ได้ยาก และยากต่อการศึกษด้วยตนเอง
- ๑๗) รายละเอียดของการทำโทรทัศน์ชุมชนในเชิงกฎหมาย ดังนี้
 - ของบประมาณได้จากที่ใด
 - กสทช. จะส่งเสริมโทรทัศน์ชุมชนในรูปแบบใด
 - สามารถโฆษณาได้หรือไม่
 - เวลาในการออกอากาศ

- จะต้องมีการส่งงานให้กองเซ็นเซอร์ตรวจสอบก่อนออกอากาศจริงหรือไม่
- ความถี่ในการส่งงานเป็นอย่างไร
- กสทช. จะอุดหนุนงบประมาณเหมือนกับช่อง ThaiPBS หรือไม่
- กสทช. จะให้งบประมาณกับผู้ประกอบการอย่างไร
- การทำทีวีชุมชนจะอาศัยแม่ข่ายจากช่องไหน
- ขั้นตอนในการขอใบอนุญาตทำโทรทัศน์ชุมชนมีอะไรบ้าง

๑๘) ภายหลังผู้ประกอบการธุรกิจสื่อเรียนจบหลักสูตรนี้แล้ว ควรให้ร่วมกันทำงานวิจัยเพื่อร่วมกันกำหนดจริยธรรม จรรยาบรรณของสื่อท้องถิ่น เป็นลำดับต่อไป ในแต่ละภูมิภาค เนื่องจาก แต่ละท้องถิ่น แต่ละภูมิภาค ล้วนมีชนบ จารีต ประเพณี ตลอดจนรายละเอียดในการลงพื้นที่ปฏิบัติการแตกต่างกันออกไป โดยมีวิทยากรเป็นผู้นำ เพราะหากทำกันเองจะขาดหลักการทางวิชาการและไม่ฟังกัน

๖.๕ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรฯ

สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรฯ เป็นความคิดเห็นของผู้ร่วมประชุมที่มีต่อการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ซึ่งอาจจะมีผลการส่งเสริมและพัฒนาภาพรวมของการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๑) ผู้ร่วมประชุมบางกลุ่มไม่ค่อยเห็นด้วยกับการเกิดของช่องทีวีดิจิทัล ตั้งแต่เริ่มแรกประมุล เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐมีการบริหารจัดการที่ยังไม่ดีพอ หากมาเปิดช่องทีวีดิจิทัลท้องถิ่นเพิ่ม นั่นคือ การขยายกลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการ แต่ผลที่ได้ไม่น่าจะเกิดความคุ้มค่า
- ๒) อยากให้มีกฎหมายให้ชัดเจนว่าจะสนับสนุนทีวีชุมชนอย่างไร
- ๓) แนวทางที่ชัดเจนจาก สำนักงาน กสทช. ในการช่วยเหลือโทรทัศน์ชุมชน อันเป็นผลจากสำนักงาน กสทช. มีรายได้จากค่าธรรมเนียมฯ ลดลง
- ๔) ควรมองหาแพลตฟอร์มใหม่ ๆ ในการทำงานด้านสื่อ เพื่อประหยัดต้นทุน ทรัพยากรต่าง ๆ และเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้แน่นอนกว่า
- ๕) ควรให้ความช่วยเหลือ ต่อยอดโทรทัศน์ชุมชน ที่ทดลองนำร่องในขณะนี้ ได้แก่ พะเยาทีวี ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง เป็นต้น
- ๖) กสทช. ควรกำหนดหลักเกณฑ์ของเนื้อหาที่สามารถเผยแพร่ในระบบโทรทัศน์ชุมชนให้ชัดเจนว่าเนื้อหาในลักษณะใดเผยแพร่ได้หรือไม่ได้ โดยละเอียด เพื่อประโยชน์ในการวางแผนผังรายการและป้องกันการกระทำความผิดโดยไม่เจตนา
- ๗) เนื่องจากกิจการโทรทัศน์ชุมชนเป็นกิจการที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งอาจทำให้ไม่มีทุนในการสร้างเนื้อหาที่ได้มาตรฐาน และเพื่อป้องกันการนำกิจการโทรทัศน์ชุมชนไปหาประโยชน์ในทางที่ไม่สมควร และไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการโทรทัศน์ชุมชน

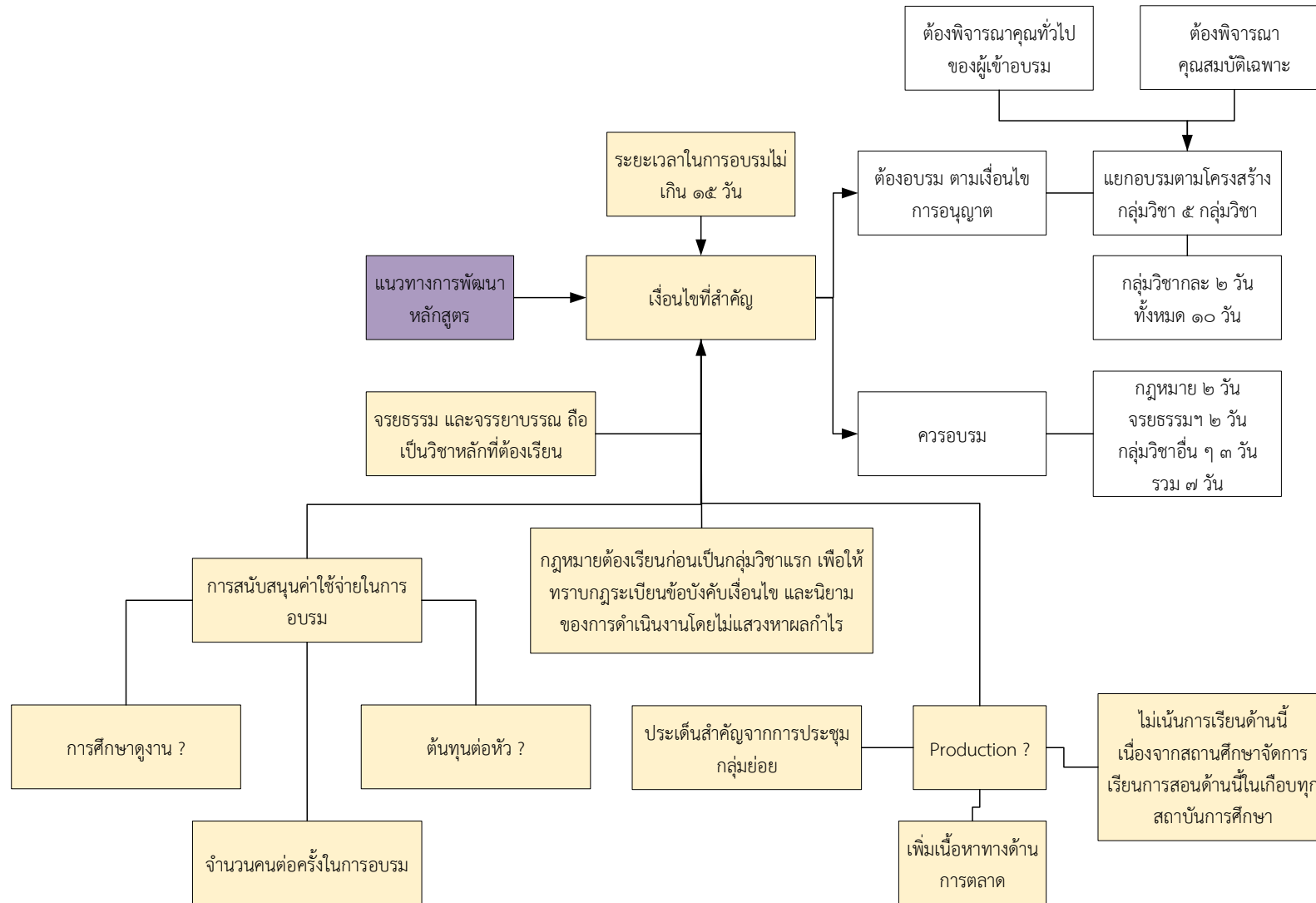
- ๘) รัฐควรสนับสนุนด้านการเงินในกิจการโทรทัศน์ชุมชน และแจ้งนโยบายการสนับสนุนกิจการโทรทัศน์ชุมชนให้ชัดเจน
- ๙) ควรให้มีการหารายได้ด้วยการโฆษณาได้บ้าง เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการหาทุนให้เพียงพอในการดำเนินกิจการ
- ๑๐) ควรให้ผู้บริจาคเงินทุนให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้
- ๑๑) เพื่อความยั่งยืนต่อเนื่องในกิจการโทรทัศน์ชุมชน ควรกำหนดให้องค์กรของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ เช่น กระทรวงต่าง ๆ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๑๒) องค์กร กสทช. ควรจะมีผู้มีความรู้เกี่ยวกับนิเทศศาสตร์เข้าไปร่วมกำหนดนโยบาย ทำงานและให้ความเห็น เพื่อให้การกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นไปอย่างรอบคอบและรอบด้าน
- ๑๓) อยากให้ กสทช. มีการวางแผนหลักสูตร อย่างชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และมีการติดตามประเมินผล
- ๑๔) กสทช. ควรพิจารณานิยามเรื่อง องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร อีกครั้ง เนื่องจากในโลกแห่งความจริง คุณภาพรายการมาพร้อมมูลค่า หากเขียนนิยามเชิงอุดมการณ์ จะทำให้ปิดกั้นการทำงานและหากคุณภาพรายการไม่ดี จะไม่มีผู้ชม
- ๑๕) เสนอให้ กสทช. มีกฎหมายเอื้อให้ผู้สนับสนุนทุนแก่โทรทัศน์ชุมชนสามารถนำเงินบริจาคไปลดหย่อนภาษีได้
- ๑๖) เสนอให้ กสทช. พิจารณาให้โทรทัศน์ชุมชนมีโฆษณาได้บ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในโลกแห่งความเป็นจริง ไม่ใช่ในโลกแห่งอุดมการณ์
- ๑๗) ขอให้ภาครัฐสนับสนุนแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการหลอมรวมสื่อที่ทรงพลัง และตอบโจทย์ด้านการสื่อสาร
- ๑๘) เสนอให้ กสทช. อย่าใช้ระเบียบข้อบังคับโทรทัศน์ชุมชนเหมือนกับสื่อหลัก มิฉะนั้น โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยอาจไม่ยั่งยืน
- ๑๙) ความคิดเห็นนอกเหนือจากหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นห่วงการนำเสนอเนื้อหาและภาพที่ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในสื่อใหม่ต่าง ๆ เนื่องจากสื่อดังกล่าวเป็นสื่อหลักในการบริโภคของเด็ก

บทที่ ๗ คำโครงสร้างหลักสูตร

ในการดำเนินการในระยะต่อไป ความเห็นที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยถูกนำมาพิจารณาปรับปรุงเนื้อหา รายวิชา และกำหนดโครงสร้างหลักสูตร โดยจะพิจารณาจากเงื่อนไขที่สำคัญ เช่น การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ความเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อย เช่น เนื้อหาวิชาด้านการผลิตรายการ (Production) และระยะเวลาการ อบรม เป็นต้น รายละเอียดดังรูปที่ ๗-๑

นอกจากนี้จะพิจารณาตามเงื่อนไขการนำไปใช้งานของ สำนักงาน กสทช. เช่น วัตถุประสงค์ในการใช้งาน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยจะมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดกรอบของหลักสูตรกับสำนักงาน กสทช. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป

รูปที่ ๗-๑ แสดงกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรในระยะต่อไป

หลักสูตรนี้ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความตระหนัก (Awareness) ให้กับบุคคลทั่วไป ต่อบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเตรียมความพร้อมที่จะขอรับอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนได้

๗.๑ หลักสูตรการอบรมบริการจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

หลักสูตรเน้นให้ผู้อบรมเข้าใจในภาพรวมของการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนฯ ดังนั้นในการอบรมจะมีลักษณะการเรียนรู้การสอนทั้งรูปแบบการบรรยาย และการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์รายวิชาเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเข้าใจ และเห็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยจะมีกลุ่มวิชาที่สำคัญที่ผู้เข้าเรียนจะต้องเรียนดังนี้

๑. ด้านการเงินการบัญชี และการบริหารจัดการ สำหรับกิจการโทรทัศน์ (Financial and Management in Broadcasting Business) วิชาในกลุ่มนี้จะขึ้นต้นด้วย F และตามด้วยเลขลำดับ ๒ ลำดับ (F-XX)
๒. ด้านกฎหมายและการกำกับดูแลในกิจการโทรทัศน์ (Laws and Regulations) วิชาในกลุ่มนี้จะขึ้นต้นด้วย L และตามด้วยเลขลำดับ ๒ ลำดับ (L-XX)
๓. ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ (Business Ethics) วิชาในกลุ่มนี้จะขึ้นต้นด้วย E และตามด้วยเลขลำดับ ๒ ลำดับ (E-XX)
๔. ด้านเทคโนโลยีการหลอมรวม (New Media and Convergence of Technology) วิชาในกลุ่มนี้จะขึ้นต้นด้วย C และตามด้วยเลขลำดับ ๒ ลำดับ (C-XX)

ในหลักสูตรนี้มีระยะเวลาการอบรม ๕ วัน โดยมีรายละเอียด และระยะเวลาในการอบรมดังนี้

๗.๑.๑ Financial and Accounting

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๑	Fundamentals of Accounting and Finance for Governmental and Nonprofit Organization	หลักการในการวิเคราะห์ และบริหารการเงินการบัญชี รวมถึงการจัดทำแผนการเงิน การควบคุมงบประมาณ การวิเคราะห์การลงทุน กระบวนการการตัดสินใจทางการเงิน การบริหาร และการติดตามการใช้จ่ายเงินและหลักการบัญชีขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	
๒	Fundraising & Revenue Generation	หลักการ และกระบวนการของการระดมเงินทุนในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รวมถึงเทคนิค และกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับวิเคราะห์แหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพ การใช้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการการระดมทุน การวิเคราะห์รูปแบบของการระดมเงินทุนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยรวมถึงแง่มุมที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการระดมทุนในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	

๗.๑.๒ Managerial Management in Broadcasting Business

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๑	Strategic Evaluation	การประเมินผล และการควบคุมเพื่อให้การวางแผน และการจัดการเชิงกลยุทธ์บรรลุตามวัตถุประสงค์	
๒	Nonprofit Leaderships	ความรู้และทักษะในการบริหารองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และแนวทางในการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรและภาคส่วนอื่น ๆ ภายนอก	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๓	Negotiation and Engagement	ศึกษาแนวทางการในการแก้ปัญหาร่วมกัน การหาความร่วมมือระหว่าง ๒ ฝ่าย เพื่อให้สามารถรวมดำเนินการ และได้ข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงาน ตลอดจนสร้างความผูกพันกับองค์กร และพร้อมที่จะร่วมมือกับองค์กรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร	
๔	Digital Marketing	หลักการในการดำเนินการตลาดในยุคดิจิทัล เพื่อให้ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดแบบดั้งเดิม และคุ้มค่ากับการลงทุน พร้อมทั้งสร้างช่องทางการตลาดที่มีการสื่อสารแบบ ๒ ทาง	
๕	Human Resource Management	ศึกษาการจัดการทรัพยากรบุคคลซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยจะรวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติที่สำคัญสำหรับการสร้างผลิตภัณท์ในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทฤษฎีแรงจูงใจสำหรับบุคลากรอาสาสมัคร กระบวนการสรรหา การคัดเลือก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสมาชิกองค์การในระดับอื่น ๆ การบริหารค่าตอบแทน การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคลากรในองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	
๖	Business Plan Development	การพัฒนาและวางแผนทางธุรกิจ แนวทางการแผนธุรกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจการ และขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก รูปแบบของการพัฒนาแผนธุรกิจจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) สามารถที่จะทราบแนวทางในการดำเนินการได้อย่างชัดเจน	
๗	Strategic Planning	ศึกษากระบวนการและการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนและการจัดการเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งการประเมินสถานการณ์และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	
๘	Corporate Governance*	แนวทางการบริหารและการจัดการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม (Participation) มีความโปร่งใส (Transparency) และสร้างความรับผิดชอบ (Accountability) รวมถึงปัจจัยและแรงจูงใจที่มี	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
		ผลต่อพฤติกรรมและโครงสร้างระบบจัดการของธุรกิจที่ทำให้ธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยธุรกิจมีความมั่นคง และยั่งยืนในการดำเนินกิจการ	

* รายวิชาที่ไม่อยู่ในแบบสอบถาม

๗.๑.๓ Laws and Regulations

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๑	กฎหมายมหาชนเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ (Public Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กับเอกชนในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ องค์กรและเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ กฎเกณฑ์และกรอบการใช้อำนาจขององค์กรและเจ้าหน้าที่รัฐ กระบวนการขั้นตอนการคัดค้านการใช้อำนาจดังกล่าว ความรับผิดทางกฎหมายขององค์กรและเจ้าหน้าที่รัฐต่อเอกชน อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตลอดจนสิทธิ หน้าที่และความรับผิดของผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	
๒	กฎหมายอาญาเบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน (Criminal Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายอันเป็นความผิดและบทกำหนดโทษทางอาญาของผู้ประกอบธุรกิจสื่อสารมวลชนที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการโทรทัศน์ อาทิเช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดจากการดูหมิ่นเจ้าพนักงานหรือดูหมิ่นซึ่งหน้า รวมตลอดถึงความผิดทาง	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๓	กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์และมาตรการในการเก็บ การรักษา การใช้ประโยชน์ และการทำลายข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งอาจบังคับใช้กับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์เนื่องจากเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเป็นจำนวนมาก โดยข้อมูลเหล่านั้นอาจถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคล อาทิเช่น ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรในองค์กร ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลภายนอกซึ่งเป็นแหล่งข่าวหรือผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นต้น	
๔	กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ และการรักษาความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Computer/ Cyber Crime Regulation)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์อันเป็นความผิดและบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีที่ทำผิดโดยผู้กระทำความผิดอาศัยความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการกระทำความผิด โดยอาจใช้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เป็นเป้าหมายหรือวัตถุในการก่อความผิด รวมถึงตลอดถึงความผิดที่อาศัยความสามารถ และคุณสมบัติการทำงานที่ไร้พรมแดนของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการกระทำความผิด อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยคอมพิวเตอร์	
๕	กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ (Broadcasting Content Regulation)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ ซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ควบคุมเนื้อหาที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณะ ควบคุมการเข้าถึงเนื้อหาบางประเภท รวมถึงตลอดถึงการส่งเสริมเนื้อหาสาระที่สร้างสรรค์ และหลักการแห่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อาทิเช่น กฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	
๖	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคล (Legal Entity Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักกฎหมายในการจัดรูปองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนองค์กรในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายและ	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
		กฎหมายอื่นเกี่ยวกับการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน รวมถึงสิทธิและหน้าที่ขององค์กร ความสัมพันธ์และความรับผิดชอบระหว่างองค์กร กรรมการและ/หรือสมาชิกขององค์กร และ บุคคลภายนอก	
๗	กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์และสื่อสังคมออนไลน์ (E-commerce & Social Media Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในการยอมรับและบังคับตามความผูกพันของเอกชนที่เกิดขึ้นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ E-contract E-signature E-trusted E-archive โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักกฎหมายตาม กฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมตลอดถึงข้อสังเกต ข้อควรระวัง ความสัมพันธ์ หรือความรับผิดชอบในทางแพ่งที่อาจเกิดขึ้นจากการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน	
๘	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property Law)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการในการคุ้มครองผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ การได้มาซึ่งสิทธิ การคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนการบังคับสิทธิอันเกิดจากกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาอันเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ อาทิเช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ และกฎหมายเครื่องหมายการค้า เป็นต้น	

๗.๑.๕ New Media and Convergence of Technology

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๑	Digital Economy Management	การศึกษากลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการในยุคดิจิทัลไอซีโนมีโดยเริ่มจากหลักการและแนวคิด นวัตกรรมของอุตสาหกรรมรวมถึงโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ และภัยคุกคามของดิจิทัลไอซีโนมี องค์ประกอบของดิจิทัลไอซีโนมีในมุมมองต่าง ๆ อาทิโครงสร้างพื้นฐานด้านฮาร์ดแวร์	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
		โครงสร้างพื้นฐานด้าน ซอฟต์แวร์โครงสร้างพื้นฐานด้านบริการ การส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สังคมยุคดิจิทัล รวมถึงทักษะในอนาคตฐานความรู้เครื่องมือสำคัญ การปฏิรูปและการเปลี่ยนถ่ายสู่ยุคดิจิทัล โดยมุ่งมองการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนทางธุรกิจ	
๒	Green Technology	หลักการและแนวทางดำเนินการเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องนั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการในการทำงาน และมีแนวทางในการนำเครื่องมือ/เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิมหรือน้อยลง	
๓	Broadcasting Principles in Digital Era	หลักการ และแนวทางในการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ในยุคที่มีเทคโนโลยีใหม่ เป็นทางเลือกให้ผู้ให้บริการสามารถรับชมรายการโทรทัศน์เพิ่มขึ้น และมีศักยภาพที่จะทดแทนเทคโนโลยีเดิมที่ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน แต่การเข้ามาของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ก็ยังสามารถสร้างโอกาสให้กับผู้ให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์เดิมให้สามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับผู้ให้บริการอีกทาง รวมถึงการทำให้ผู้ใช้บริการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) กับรายงานหรือช่องรายการมากขึ้น เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จำเป็นต้องมีแนวทางปรับตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบและแนวทางในการดำเนินการของตนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป	
๔	New Media and Convergence	ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี รวมถึงผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามาของสื่อใหม่ (New Media) หรือการหลอมรวมทางด้านเทคโนโลยี เพื่อให้องค์กรพร้อมมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๔	Digital Broadcasting & Community Television	หลักการ และแนวทางในการดำเนินกิจการที่ให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร	

๗.๑.๕ Business Ethics

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๑	Mass Media Ethics : Issues and Cases : จรรยาบรรณของสื่อมวลชน : ประเด็นและกรณีศึกษา	ศึกษาประเด็นจริยธรรมสื่อมวลชนในยุคดิจิทัลที่มีความท้าทายทางการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย กรณีศึกษา วิเคราะห์ อภิปราย และหาข้อเสนอแนะร่วมกัน	
๒	Morality and Ethics of Mass Media : จริยธรรม และ จรรยาบรรณของสื่อมวลชน	ศึกษาจริยธรรมสื่อมวลชน หรือ ข้อประพฤติปฏิบัติของสื่อมวลชน และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน หรือ หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนที่มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพสร้างขึ้น จึงเป็นการศึกษาเครื่องมือที่ใช้กำกับดูแลพฤติกรรมของสื่อมวลชนในขณะปฏิบัติหน้าที่ ที่ทางสมาคมวิชาชีพสื่อได้กำหนดไว้ทั้งในและต่างประเทศ	
๓	Professionalism in Mass Media Sector : ความเป็นมืออาชีพในอุตสาหกรรมสื่อ	ศึกษามาตรฐานความเป็นมืออาชีพ ซึ่งมีมาตรฐานคุณค่าตามหลักปรัชญาขององค์กรวิชาชีพสื่อ มีการจัดตั้ง การลงทุน การเจริญเติบโตขึ้น และการดำรงอยู่ โดยการหล่อเลี้ยงขององค์กรในอุตสาหกรรมสื่อ ศึกษาการทำงานของ สื่อใหม่ซึ่งมีบทบาทในสังคมเพิ่มมากขึ้น ศึกษาแนวคิดการหลอมรวมสื่อเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรในอุตสาหกรรมสื่อ ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีจากอุตสาหกรรมสื่อทั้งในและต่างประเทศ	

ลำดับ	รายวิชา	คำอธิบายรายวิชา	ระยะเวลา
๔	Mass Media and Social Responsibility : สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม	ศึกษาประวัติ แนวคิดทฤษฎีปทัสถานของสื่อมวลชน ที่มาของทฤษฎีสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทหน้าที่ที่ควรทำและบทบาทหน้าที่ที่ไม่ควรทำ กรณีตัวอย่างจากประเทศต่าง ๆ ศึกษาความเหมาะสมของเสรีภาพสื่อมวลชนกับความรับผิดชอบต่อสังคม	

เพื่อสามารถประเมินผลการจัดอบรม และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรในอนาคต จำเป็นต้องมีการประเมินด้านต่าง ๆ ดังนี้

๗.๒ การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินผลของการจัดอบรม โดยจะประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การประเมินด้านสถานที่
- การประเมินวิทยากร
- การประเมินผลของการอบรม (ได้รับความรู้เพิ่มเติมหรือไม่)
- การประเมินการจัดอบรม (อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรม)

๗.๓ การประเมินผู้เข้ารับการอบรม

- ระยะเวลาที่เข้าอบรมแต่ละรายวิชาต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาเรียนทั้งหมด ดังนั้นในการจัดอบรมผู้จัดอบรมจะต้องให้ผู้เข้าอบรมลงชื่อเพื่อยืนยันการเข้าอบรมในแต่ละช่วงของการอบรม
- การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งการทดสอบไม่ได้ใช้วัดผลผู้เข้าเรียนแต่เป็นการวัดผลความรู้ของผู้เข้าอบรมว่ามีระดับคะแนนที่แตกต่างก่อนและหลังอบรมอย่างไร